

bulletin slovenskej advokácie

NEPREHLIADNITE

**Oznam o spôsobe
doručovania BSA**

**DEŇ ADVOKÁCIE
2022**

**Princíp
subsidiarity
určovacej žaloby**

**Postavenie
informačného
modelu v právnej
úprave SR**

**Zohľadňovanie
rozhodnutí iných
členských štátov
Európskej únie
v trestných veciach**

Máte právo nakupovať výhodne

Všetko, čo potrebujete na prevádzku
vašej kancelárie, na jednom mieste.

- Registrácia zadarmo a bez podmienok
- Špeciálny cenník ihneď po prihlásení
- Bleskové doručenie

Registrujte sa na alza.sk/pre-firmy

Vydáva Slovenská advokátska komora
Kolárska 4, 813 42 Bratislava
IČO: 30 795 141

Vychádza desať ráz do roka
(8 riadnych čísel a dve dvojčísla)
Náklad 5 000 ks

Redakčná rada

JUDr. Jozef Brázdil (predseda)
JUDr. Peter Kerecman, PhD. (podpredseda)
prof. JUDr. Milan Ďurica, PhD.
prof. JUDr. Svetlana Ficová, CSc.
doc. JUDr. Martina Jánošíková, PhD.
doc. JUDr. Marek Kordík, LL.M., PhD.
doc. JUDr. Ondrej Laciak, PhD.
prof. JUDr. Ján Mazák, PhD.
JUDr. Soňa Mesiarkinová
JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.
JUDr. Ondrej Mularčík
prof. JUDr. Oľga Ovečková, DrSc.
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.
JUDr. Eva Sihelníková, PhD.
JUDr. Alexander Škrinár, CSc.
prof. JUDr. Marek Števček, PhD.
JUDr. Andrea Tomlainová, PhD., LL.M.

Redakcia

Výkonná redaktorka:
PhDr. Nadá Ondrišová (02 204 227 28)
ondrisova@sak.sk
Administrácia:
Darina Stračinová (02 204 227 26)
darina.stracinova@sak.sk

Vizuálna koncepcia:
Ing. Ladislav Blecha
Predtlačová príprava:
Helondia, s. r. o., Bratislava
Tlač:
Printhall, s. r. o., Bratislava

Objednávky bulletinu a inzercie:
Darina Stračinová (02/204 227 26)
darina.stracinova@sak.sk

reg. č. MK SR: 4161/10
ISSN 1335-1079

Uzávierka odbornej časti: 6. 5. 2022
Uzávierka redakčnej časti: 27. 5. 2022
Toto číslo vyšlo 31. 5. 2022

AKTUÁLNE

- 4 **DISKUSIA**
Anonymita diskutujúcich na internete z pohľadu ESĽP
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.

PRÁVNA TEÓRIA A PRAX

ČLÁNKY

- 6 Princíp subsidiarity určovacej žaloby (1. časť)
JUDr. Katarína Gešková, PhD.
14 Postavenie informačného modelu
v právnej úprave Slovenskej republiky
JUDr. Marek Kundrát, LL.M.
24 Zohľadňovanie rozhodnutí iných členských štátov
Európskej únie v trestných veciach
JUDr. Anna Ondrejová, LL.M.

JUDIKATÚRA

- 32 Správny orgán ako vnútroštátny súdny orgán
oprávnený na kladenie prejudiciálnych otázok
34 Následky uznania pohľadávky v dedičskom konaní
na plynutie premlčacej doby

ADVOKÁCIA

SAK

- DEŇ ADVOKÁCIE 2022
36 Advokáti a koncipienti pomáhali pro bono v krajských mestách
38 Tradičné šachové podujatia
39 Z jubilejného 10. galavečera Slovenskej advokátskej komory
42 Aktuálne udalosti
44 Pýta(j)te sa predsedníctva
48 Zo zasadnutí Predsedníctva SAK
50 KONCIPIENTSKE OKIENKO
52 NEPREHLIADNITE – VÝZVA
53 Verejné napomenutie
54 Povinnosť advokáta informovať klienta
o termíne pojednávania a zabezpečiť účasť na pojednávaní

ZAHRANIČIE

- 57 Výber z aktuálneho diania na európskej a medzinárodnej úrovni
59 Stage International 2022 (Pozvánka na stáž)
60 Prevzatie zastúpenia advokátom, porušenie povinností voči klientovi
61 XXIX. Konferencie Karlovarské právnické dny

ZAUJÍMAVOSTI

- 62 **LITERATÚRA**
Oprava chyby v katastrálnom operáte
JUDr. Lucia Filagová

Pokyny pre autorov príspevkov

1. Do redakcie (**ondrisova@sak.sk**) treba poslať rukopis v elektronickej podobe (Microsoft Word), **ktorý doteraz nebol publikovaný v inom periodiku. Odborný a vedecký článok nesmie byť popisný a svojim obsahom musí byť prínosom k riešeniu aktuálnych problémov právnej praxe.**
 2. Treba uviesť meno a priezvisko autora (autorov), akademické tituly, vedecko-pedagogické tituly, prípadne vedeckú hodnosť, povolanie, adresu pracoviska a trvalého bydliska, rodné číslo, kontakty (telefónne číslo, e-mailovú adresu).
 3. Titulok príspevku má byť krátky, vecný, výstižný. Pred vlastný text treba pripojiť krátky úvod (**perex**) objasňujúci výber témy. Dlhý text je vhodné členiť medzititulkami.
 4. V texte treba dôsledne dbať na presnú identifikáciu osôb a inštitúcií. U osôb je potrebné uviesť akademické tituly, vedecko-pedagogické tituly, prípadne vedeckú hodnosť. Ak nie je známy slovenský prepis zahraničných hodností alebo ich uvedenie nie je podstatné vzhľadom na informačnú a protokolárnu potrebu, tak ich možno vynechať. Názvy zahraničných a medzinárodných inštitúcií sa uvádzajú v plnom pôvodnom názve (prípadne so skratkou v zátvorke). Ak existuje zaužívaný slovenský prepis, treba ho dôsledne používať, inak je potrebný čo najpresnejší preklad do slovenčiny.
 5. Poznámky v texte treba označovať číslom bez zátvorky a bez bodky. Pri citovaní treba uvádzať bibliografické údaje podľa nasledovnej schémy:
Priezvisko1, M. – Priezvisko2, M.: Názov diela. Prípadný podtitul. Miesto vydania : Vydavateľ, ROK, s. XY.
 6. Autor pripojí krátku **anotáciu v rozsahu do 600 znakov** vrátane medzier, v ktorej zhrnie problematiku článku, svoje stanoviská a vývody. Redakcia zabezpečí preklad anotácie do angličtiny a nemčiny.
 7. Autor tiež napíše **stručnú informáciu o svojom aktuálnom odbornom pôsobení** a prípadne o iných skutočnostiach, ktoré považuje za dôležité v súvislosti s obsahom článku. Pripojí tiež **fotografiu 290 × 343 pixelov** (rozmer 25 × 29 mm pri rozlíšení 300 dpi), ktorá bude spolu s informáciou uverejnená na prvej strane príspevku v graficky odčlenenej plôške.
 8. **Maximálny odporúčaný rozsah** odborného a vedeckého článku je 34 000 znakov vrátane medzier, čo zodpovedá cca 6 stranám v bulletine. Maximálny odporúčaný rozsah recenzie, poznámky, správy z podujatia, úvahy na aktuálnu tému a pod. je 4 500 znakov vrátane medzier. Rozsah poznámok pod čiarou nesmie prekročiť 25 % rozsahu textu. K recenzii je potrebné dodať scan obálky knihy, pričom od jej vydania by mal uplynúť maximálne 1 rok.
 9. O zaradení príspevku do konkrétneho čísla a výške autorského honoráru rozhoduje redakčná rada Bulletinu slovenskej advokácie. Vyslovuje sa k obsahu a forme spracovania príspevku, prípadne konzultujete s autorom možné úpravy a doplnky. Môže požiadať autora o skrátenie príspevku alebo rozdeliť dlhý článok do viacerých čísiel. Vyhradzuje si tiež právo uverejniť svoj kolektívny názor k publikovanému príspevku. **Redakčná rada posudzuje anonymizované články.**
 10. Redakcia bulletinu si vyhradzuje právo upraviť názov príspevku, medzititulky, vykonať v rukopise potrebné štylistické, jazykové a technické úpravy.
 11. Tesne pred publikovaním dostane autor svoj príspevok na odsúhlasenie redakčných zásahov a na prípadné doplnenie a aktualizáciu. Autorizovaný príspevok sa uverejní bez ďalších redakčných zásahov.
 12. Príspevky sa uverejňujú na základe písomného súhlasu autorov na osobitnom redakčnom formulári. Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia.
 13. **Všetky príspevky sú povinne recenzované.**
Recenzné konanie sa riadi princípmi anonymného, objektívneho posudzovania príspevkov, rešpektu k názorom autorov a takej pomoci autorom, ktorá umožní publikovanie príspevkov po ich úprave, prepracovaní alebo doplnení.
Recenzenti sú určení redakčnou radou Bulletinu slovenskej advokácie v počte zodpovedajúcom povahe príspevku. Vedecký alebo odborný príspevok však posudzujú vždy najmenej dvaja recenzenti. Posudzovatelia postupujú v recenznom konaní podľa všeobecne platných zásad na posudzovanie príspevkov zasielaných do vedeckých a odborných právnických časopisov, **postupujú objektívne a nestranne na základe vopred stanovených hodnotiacich kritérií so zohľadnením náročnosti spracovania témy, aktuálnosti, odbornej úrovne a používania odbornej terminológie, formálneho spracovania, použitia vedeckých metód spracovania, vedeckého prínosu a primeranosti rozsahu.**
Kvalita príspevku sa posudzuje najmä podľa jeho originalnosti a dôležitosti pre poznanie a rozvoj práva. Záver o chýbajúcej originalnosti alebo bezvýznamnosti príspevku musí byť podložený odkazom na už uverejnené práce alebo na skutočnosti, z ktorých vyplýva, že príspevok neprináša žiadne poznatky pre vedu alebo prax.
Recenzenti predložia recenzné posudky redakčnej rade v lehote, ktorá zodpovedá zložitosti posudzovaného textu alebo v rovnakej lehote navrhnú jeho úpravu, prepracovanie alebo doplnenie.
Požiadavky na úpravu, prepracovanie alebo doplnenie príspevku sa autorom zasielajú výlučne v mene redakčnej rady. Na úpravu, prepracovanie alebo doplnenie príspevku sa autorovi určí primeraná lehota. Po jej uplynutí redakčná rada posúdi, do akej miery autor splnil určené požiadavky a podľa výsledku rozhodne, ako naloží s príspevkom.
Po recenznom konaní o publikovaní všetkých príspevkov rozhoduje redakčná rada. Výsledok recenzného konania nezaväzuje redakčnú radu; redakčná rada však zásadne vychádza z jeho výsledku.
-

Vážené kolegyně, vážení kolegovia,

prednedávnom sme mali možnosť osláviť výročie prijatia prvého ponovembrového zákona, ktorým sa na Slovensku obnovil slobodný výkon advokácie.

Vykonávanie nášho advokátskeho povolania naďalej slobodne a nezávisle je to najcennejšie, čo ako advokátsky stav máme a čo predstavuje nenahraditeľnú hodnotu pre fungovanie právneho štátu a nezávislosť súdnej moci. Našu nezávislosť sme povinní naďalej chrániť zo všetkých síl, a to nie pre vlastné záujmy, ale predovšetkým preto, aby sme mohli žiť v krajine, kde sa práva ľudí účinne chránia a kde panuje úcta k vláde zákona.

Pred rokom sa konala konferencia advokátov, na ktorej ste členom jednotlivých orgánov komory odovzdali dočasné poverenie chrániť a zveľaďovať základné hodnoty advokácie v ďalšom štvorročnom období. Podrobný odpočet našich aktivít za prvý rok pôsobenia predložíme v pravidelnej výročnej správe. Na tomto mieste mi dovoľte aspoň niekoľko osobných poznámok.

Za posledný rok som v prejavoch, kontaktoch s médiami i v nespočetných formálnych a neformálnych stretnutiach s našimi partnermi opakovane zdôrazňoval, že ak sa ako spoločnosť chceme posúvať správnym smerom, musíme na to používať aj správne prostriedky. Že účelové skratky nás nikdy nedovedia k želanému cieľu, ale naopak, problémy spravidla len prehlbujú. Tento princíp som zdôrazňoval v téme potrebnej a želanej očisty justície, nastoľovania spravodlivosti spoločnosti, ale rovnako aj pri našich vlastných advokátskych témach.

Uplynulých dvanásť mesiacov sme ako advokátsky stav čelili niekoľkým pokusom - ktoré opäť nemožno nazvať inak ako skratkovité - smerujúcim k obmedzeniu našej nezávislosti. To, že sme tieto pokusy ustáli, je aj vďaka obrovskej podpore celého advokátskeho stavu, ktorý je dnes v základných otázkach advokácie jednotný tak, ako nikdy predtým. Myslím, že ide o potenciál, ktorý je do budúcnosti dobrým východiskom na to, aby sme mohli veriť v postupné pozdvihovanie étosu nielen advokácie, ale aj ostatných právnických povolanií právnej kultúry v štáte.

Okrem principiálnych otázok sme museli riešiť aj množstvo vyslovene praktických tém fungovania našej komory. Bezprostredne sme sa zamerali na vyrovnané hospodárenie komory, kde sme dnes už na podstatne lepšej trajektórii ako pred rokom. Príkladom je rozhodnutie o liberalizácii poskytovania elektronických certifikátov (možnosť výberu medzi dodávateľmi) a ukončenie ich dotovania komorou. Jednotlivo ide o zanedbateľné sumy, no v agregovanej čiastke išlo o neudržateľnú rozpočtovú záťaž, ktorá našu organizáciu reálne brzdila v potrebnom rozvoji služieb.

Priestor pre zefektívnenie vidíme aj pri vydávaní tohto časopisu, ktorý osobne považujem za najlepší domáci právnický časopis a vlajkovú loď našej odbornej komunikácie. Napriek tomu sme identifikovali potrebu zvýšiť jeho dostupnosť pre širokú odbornú verejnosť a právnu prax, a tým lepšie zúročiť i výsledky odbornej práce redakčnej rady a autorov. Našou snahou preto bude popri úprave periodicity papierového vydania postupne popularizovať a šíriť odborné články aj v elektronickom svete a tým zvýšiť spoločenský dosah časopisu. Zároveň sme sa rozhodli, že papierové vydanie budeme doručovať len tým z vás, ktorí o to požiadajú - budeme tak šetriť nielen vaše peniaze, ale aj prírodu (odoberanie fyzických výtlačkov pritom naďalej zostane bezplatné pre všetkých, ktorí o to požiadajú).

Na záver považujem za potrebné vyjadriť sa k stále mimoriadne aktuálnej a zároveň veľmi citlivej téme zasahovania do nezávislého výkonu advokácie/obhajoby. Osobne sa jednoznačne hlásim k tým, ktorí volajú po obnovení dôvery v justíciu a budem sa veľmi tešiť, ak sa v tejto oblasti podarí poctivou prácou dosiahnuť reálne výsledky. Súčasne však nemôžem nevidieť to, že aj v tejto oblasti akoby mali opäť navrch skratkovité riešenia pred poctivou prácou. Preto mi dovoľte zopakovať všetkým vám výzvu, ktorú som nedávno formuloval i vo vyhlásení pre médiá:

„Rád by som vyzval všetkých advokátov, aby neprestali v neúnavnej snahe o ochranu práv a oprávnených záujmov svojich klientov, poukazovali na akúkoľvek nezákonnosť, akékoľvek porušenie, exces, či už zo strany orgánov činných v trestnom konaní, štátu, aby sa nebáli zastupovať a uprednostniť záujem klienta pred svojím vlastným.“

JUDr. Viliam Karas, PhD.
predseda SAK

DISKUSIA

Anonymita diskutujúcich na internete z pohľadu ESLP

Námety na nové témy, krátke glosy alebo poznámky do diskusnej rubriky zasielajte na e-mailovú adresu **office@sak.sk**. Vaše podnety publikačne spracuje **JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.**

Zrejme najväčšou legislatívnou výzvou súčasnosti pre oblasť masmediálneho práva je regulácia internetového obsahu a s tým súvisiace efektívne nastavenie základných limitov a zodpovednostných vzťahov. Nielen v podmienkach Slovenskej republiky, ale aj v zahraničí a na úrovni legislatívy EÚ ide o zásadný problém, ktorého riešenie (ak vôbec) bude nevyhnutne omeškané. Moderná masmediálna epocha jednoducho napreduje tempom, ktorému normotvorba nie je schopná sekundovať.

Isté čiastkové riešenia ponúka svojou čoraz frekventovanejšou judikatúrou Európsky súd pre ľudské práva, aj keď vzhľadom na priemernú dĺžku jeho konania vždy takpovediac *ex post*. Ako zásadný a mienkotvorný možno pripomenúť napríklad rozsudok veľkého senátu ESLP zo dňa 16. 6. 2015 vo veci *Delfi AS proti Estónsku*, sťažnosť č. 64569/09, ktorý sa zaoberal zodpovednosťou prevádzkovateľa internetového portálu za zverejnené komentáre jeho užívateľov. V uvedenom rozsudku pripustil ESLP aj stotožnenie právneho postavenia takéhoto subjektu s vydavateľom periodickej tlače (§ 128 rozsudku *Delfi*; pri tejto téme možno poukázať aj na inšpiratívny nález Ústavného súdu ČR pod sp. zn. IV. ÚS 2257/18).

Anonymita na internete bola zo strany štrasburského súdu označená ako veľmi dôležitý a spoločensky prínosný fenomén, ktorý však nemožno absolutizovať. V odôvodnených prípadoch musí ustúpiť iným legitímnym záujmom, predovšetkým pri predchádzaní a odhaľovaní trestnej činnosti a pri významnej ochrane základných práv a slobôd (porovnaj rozsudok ESLP zo dňa 2. 12. 2008 vo veci *K.U. proti Fínsku*, sťažnosť č. 2872/02, § 49).

Aktuálne štrasburské rozhodnutie dôslednejšie analyzuje samotnú ochranu anonymity na internete a na pozadí skúmania porušenia čl. 10 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (sloboda prejavu) ilustratívne prehľbuje jej právny rozbor. Ide o rozsudok sedemčlenného senátu štvrtej sekcie ESLP zo dňa 7. 12. 2021 vo veci *Standard Verlagsgesellschaft m.b.H. proti Rakúsku*, sťažnosť č. 39378/15.

Sťažovateľ je vydavateľom populárneho rakúskeho denníka *Der Standard*, ktorý okrem tlačenej podoby vychádza aj v online verzii prostredníctvom internetového portálu

(*derstandard.at*). Portál je profilovaný ako „online news“; zverejňuje články schválené redakciou a nadväzujúce diskusné príspevky užívateľov. V závere každého článku umožňuje a nabáda prevádzkovateľ portálu čitateľov na diskusiu a zdôrazňuje, že ich názor je osobitne významný a dôležitý.

Prispievateľ do diskusie musí byť registrovaný minimálne prostredníctvom údajov o svojom mene, priezvisku a e-mailovej adrese. Prevádzkovateľ portálu garantuje ochranu týchto údajov a ich utajenie, s výnimkou zákonom vymedzených prípadov. Vo verejnej diskusii môže užívateľ vystupovať pod akýmkoľvek označením a nemusí uvádzať svoje meno alebo iné identifikačné údaje.

Pri registrácii je užívateľ povinný vyjadriť záväzný súhlas s pravidlami diskusného fóra, ktoré okrem iného zakazujú útočné, výhražné, nenávisťné, urážlivé a inak poškodzujúce diskusné príspevky. Prevádzkovateľ portálu zároveň poskytuje užívateľom praktický návod na vytvorenie kvalitného diskusného príspevku, za účelom obohatenia živého, pútavého a inšpiratívneho dialógu. Súčasne upozorňuje na individuálnu zodpovednosť každého užívateľa za jeho vlastný diskusný príspevok.

Všetky diskusné príspevky sú analyzované automatickým kontrolným systémom (keyword-screening system), ktorý upozorňuje na neželaný a kontroverzný obsah. Takéto upozornenie môže prevádzkovateľovi portálu jednoduchým spôsobom zaslať aj iný užívateľ. Prevádzkovateľ portálu je oprávnený odstrániť / zmazať nevhodný príspevok, prípadne celú diskusiu. Podľa vyjadrenia sťažovateľa je denne individuálne posudzovaných približne 6 000 sporných diskusných príspevkov.

Konkrétni užívatelia s anonymizovaným (mierne bizarným) označením zverejnili v diskusii pod dvoma článkami difamujúce komentáre, ktoré sa bezprostredne týkali dvoch aktívnych rakúskych politikov a politickej strany. Išlo o všeobecné pamfletické obvinenia z korupčného správania a z nacizmu. Keďže autorov diskusných príspevkov nebolo možné stotožniť, žiadali dotknutí politici sťažovateľa, aby príspevky odstránil a oznámil im identifikačné údaje týchto užívateľov, za účelom uplatnenia občianskoprávných nárokov a podania trestného oznámenia. Prevádzkovateľ portálu sporné dis-

kusné príspevky odstránil, avšak osobné údaje užívateľov odmietol poskytnúť s odôvodnením, že na takýto postup nie sú splnené zákonné podmienky a jeho elementárnou povinnosťou je chrániť anonymitu osôb diskutujúcich na internete.

Difamovaní politici sa žalobami voči prevádzkovateľovi portálu domáhali uloženia povinnosti oznámiť im identifikačné údaje osôb, ktoré sú autormi sporných diskusných príspevkov. Na vnútroštátnej úrovni zhodne neuspeli na prvoinštančných súdoch, avšak rovnako zhodne dosiahli úspech na súdoch odvolacích, ktoré žalovanú povinnosť sťažovateľovi uložili. Rakúsky najvyšší súd sa v oboch prípadoch so závermi odvolacích súdov stotožnil.

Procesne neúspešný sťažovateľ sa obrátil na Európsky súd pre ľudské práva a domáhal sa vyslovenia porušenia čl. 10 Dohovoru. Podľa jeho názoru došlo uložením povinnosti oznámiť identifikačné údaje diskutujúcich užívateľov spravodajského portálu k porušeniu slobody prejavu a slobody tlače. Primárnym argumentom sťažovateľa bol záujem na ochrane zdroja žurnalistických informácií, ktorý bol potvrdený v mnohopočetnej štrasburskej judikatúre. Právo na utajenie (nezverejnenie) novinárskych zdrojov je všeobecne akceptovaným privilegiom žurnalistického povolania a jedným zo základných predpokladov jeho plnohodnotného výkonu.

ESLP vo vzťahu k tomuto argumentu poznamenal, že za chránený novinársky zdroj považuje „akúkoľvek osobu, ktorá poskytne novinárovi informáciu“ (rozsudok ESLP zo dňa 22. 11. 2012 vo veci *Telegraaf Media Nederland Lande-*

ADVOKÁTI DAVISTI –

Vladimír Clementis,

Ján Poničan,
Daniel Okáli

Slovenská advokátska komora vydala v rámci svojej edičnej činnosti zameranej na významné osobnosti slovenského kultúrneho života z radov advokátov knihu **JUDr. Petra Kerecmana**, autora, ktorý už niekoľko rokov mapuje históriu slovenskej advokácie. Rozsiahla publikácia (460 strán) s bohatým obrazovým materiálom je k dispozícii **ZADARMO**.

V prípade záujmu kontaktujte e-mailom na adrese: darina.stracinova@sak.sk alebo ondrisova@sak.sk.

Advokátska kancelária ponúka prenájom/zdielanie kancelárií v Bratislave

ulica Justičná, v bezprostrednej blízkosti Justičného paláca. Výmera prenajímaných priestorov a výška nájomného je predmetom dohody.

Ďalej ponúkame poskytovanie **administratívnych služieb a služieb recepcie, ako aj možnosť zriadenia sídla**, resp. miesta podnikania na uvedenej adrese.

Bližšie informácie je možné získať na telefónnom čísle +421 220 757 557, alebo na mail. adrese tr@rasovsky.sk.

lijke Media B.V. proti Holandsku, sťažnosť č. 39315/06, § 86 a ďalšie rozhodnutia tam citované). V danom prípade však komentáre neboli určené žurnalistom, ale širokej verejnosti. Diskutujúci užívatelia portálu zverejňujú svoje názory za iným účelom, než je bezprostredné informovanie novinára. Z tohto dôvodu sa ESLP s nosnou argumentáciou sťažovateľa nestotožnil (§ 71 rozsudku).

Zároveň ale poukázal na to, že jednou zo základných úloh sťažovateľa je podpora otvorenej diskusie a šírenie slobodných myšlienok o témach verejného záujmu. Povinnosť sprístupniť osobné údaje o autoroch diskusných príspevkov by ich mohla odradiť od účasti na debate a tým viesť k neželanému utlmeniu verejnej diskusie tohto druhu vo všeobecnosti. To nepriamo dopadá aj na realizáciu slobody tlače sťažovateľa, keďže verejná diskusia je vedená k výsledkom jeho žurnalistickej práce.

Anonymita online diskusie môže významnou mierou prispievať k slobodnej a voľnej výmene názorov, myšlienok a informácií. Garantovaná miera anonymity má pozitívny vplyv nielen na slobodu tlače, ale chráni aj súkromnú sféru samotných diskutujúcich prispievateľov a ich slobodu prejavu, teda jednotlivé práva a slobody subsumovateľné pod čl. 8 a 10 Dohovoru. Táto anonymita by nebola efektívna, ak by ju nemohol bezprostredne chrániť sťažovateľ, resp. prevádzkovateľ portálu vo všeobecnosti, vlastnými prostriedkami a mechanizmami. Pre dotknutých užívateľov by bolo veľmi náročné chrániť svoju anonymitu dokonca aj v prípade, ak by boli ich údaje oznámené iba súdu v súvislosti s prebiehajúcim sporom.

Štrasburský súd uznal, že právo na internetovú anonymitu nie je absolútne (§ 75, § 91 rozsudku); aj to, že sporné diskusné príspevky sú značne urážlivé (§ 93 rozsudku). Na druhej strane však konštatoval relevantný zásah do práva sťažovateľa na slobodu prejavu a slobodu tlače, spočívajúci v mocienskom narušení anonymity diskutujúcich užívateľov spravodajského online portálu. Aj s prihliadnutím na politické zameranie diskutovanej témy preto v rámci proporcionality a vzájomného vyvažovania konfrontovaných práv uprednostnil ochranu slobody prejavu a slobody tlače sťažovateľa a judikoval porušenie čl. 10 Dohovoru zo strany vnútroštátnych súdov Rakúskej republiky.

Princíp subsidiarity určovacej žaloby

1. časť

JUDr. Katarína Gešková, PhD.

Princíp subsidiarity určovacej žaloby vyjadruje pravidlo, že pokiaľ sa žalobca môže domáhať svojej ochrany prostredníctvom žaloby na plnenie, nie je daný naliehavý právny záujem žalobcu na určení. Určovacia žaloba je tak akýmsi druhoradým prostriedkom ochrany práv žalobcu. Tento princíp je prítomný aj v našej súdnej praxi, nevyplýva zo žiadneho zákonného ustanovenia a má len čisto interpretačný charakter.

Príspevok analyzuje účel princípu subsidiarity určovacej žaloby a dôvody, pre ktoré sa stal súčasťou rozhodovacej praxe na Slovensku a vo viacerých európskych krajinách. Zároveň poukazuje na aktuálne názory právnej vedy a súdnej judikatúry na tento princíp.

1. Všeobecne o princípe subsidiarity určovacej žaloby

Určovacia žaloba smeruje k určeniu práva alebo právneho vzťahu. Pri iných než určovacích žalobách však činnosť súdu pri určení práva nekončí. Súd totiž potrebuje určiť právo, aby mohol rozhodnúť o vlastnom predmete danej žaloby.¹

Vzhľadom na tento ohraničený záber určovacích žalôb tak vzniká dojem, že ostatné žaloby (žaloba na plnenie, právotvorná žaloba, príp. iná žaloba) majú niečo navyše. Inak povedané, má sa za to, že ochrana prostredníctvom inej žaloby má v sebe okrem určenia, o ktorom súd rozhodne ako o prejudiciálnej otázke, aj rozhodnutie o dôsledku, ktoré z tohto určenia plynie. Z tohto potom pramení predpoklad, že pokiaľ sa žalobca môže domáhať tejto širšej (plnšej) ochrany, nie je daný naliehavý právny záujem žalobcu na určení. Uvedená prednosť inej žaloby pred určovacou žalobou sa označuje aj ako princíp subsidiarity určovacej žaloby.²

Princíp subsidiarity sa v historickom vývoji vnímal v dvoch rovinách. Jeho prvotný význam vychádzal z už prekonaného názoru, že určovacia žaloba je len *predproces*, je len anticipáciou (predvídaním) žaloby na plnenie. Tento názor má svoj základ v texte ZPO (rakúskeho aj nemeckého), podľa ktorého právny záujem je daný, ak má byť právo alebo právny vzťah určený čo najskôr (*alsbald*). Tento názor potom pripisoval určovacej žalobe prejudiciálny význam v tom zmysle, že mala v určitých prípadoch umožniť vyjasniť vzťah ešte pred podaním žaloby na plnenie.³ Uvedené závery vychádzali z názoru, že cieľom civilného procesu je získanie exekučného titulu, teda získanie plnej ochrany prostredníctvom rozsudku na plnenie. Už Wach však namietal, že potreba uspokojenia uplatnená žalobou na plnenie sa zásadne líši od právneho záujmu na okamžitom určení.⁴ Tieto názory možno preto považovať za prekonané. Princíp subsidiarity sa následne začal vnímať v trochu odlišnej rovine, a bol odôvodňovaný hospodárnosťou konania. Ak sa mohol žalobca domáhať plnenia, nebol dôvod na to, aby sa domáhal len určenia. Takto sa pomerne silno zakorenil v súdnej praxi germánskeho právneho systému. Napriek tomu už Kadel poukazoval na to, že s uznaním nezávislosti a rovnakého významu určovacej žaloby sa subsidiarita určovacej žaloby stále viac odmieta. Vo všeobecnosti je určovacia žaloba prípustná napriek prípadnej žalobe na plnenie, ak sa ňou sporná otázka vyrieši jednoduchšie, lacnejšie alebo lepšie ako druhou z nich. Dôvodom uprednostňovania žaloby na plnenie však stále ostáva jej ďalekosiahlejší účinok (rozhoduje sa o existencii práva a plnení z neho vyplývajúceho) a snaha vyhnúť sa duplicitným konaniam.⁵

1 HLUŠAK, M. Právny záujem v civilnom sporovom konaní. In: GEŠKOVÁ, K. (ed.). Žalobné právo. Zborník z medzinárodného vedeckého kongresu Trnavské právnické dni 2020, Trnava : Právnická fakulta TU v Trnave, 2020. Trnava : Typi Universitatis Tyrnaviensis, 2020, 272 s. 228

2 s uvedeným pojmom sa možno stretnúť v zahraničnej literatúre, napr. Musielak, H. J., Voit, W. et al. ZPO. Kommentar. 18. vydanie, Verlag Franz Vahlen München, 2021, s. 906, Gessel-Kalinowska vel Kalisz, B., The Legal, Real and Converged Interest in Declaratory Relief, The Netherlands : Wolters Kluwer, 2019, s. 23, 60, 168.

3 Kadel, H. Zur Geschichte und dogmengeschichte

der Feststellungsklage nach § 256 der Zivilprozessordnung. Koln u. Berlin : Grete, 1967, s. 85

4 tamže s. 86

5 tamže s. 86

Preferencia inej žaloby pred určovacou žalobou, spravidla žaloby na plnenie, je prítomná aj v našej súdnej praxi. Princíp subsidiarity síce nevyplýva zo žiadneho zákonného ustanovenia, ale je skrytý v nedostatku naliehavého právneho záujmu. Podľa R 17/1972 platí, že „ak k porušeniu práva už došlo, a je teda možné žalovať na splnenie povinnosti, ktorá z porušenia práva vyplýva, nemá preventívna ochrana poskytovaná podľa § 80 písm. c) OSP žiadny zmysel.“

V tomto kontexte treba pre úplnosť dodať, že s účinnosťou CSP práva úprava rozlišuje dve určovacie žaloby. Žalobu o určenie práva [§ 137 písm. c) CSP], pri ktorej žalobca musí tvrdiť a preukázať naliehavý právny záujem, ibaže tento vyplýva z osobitného predpisu, a žalobu o určenie právnej skutočnosti [§ 137 písm. d) CSP], ktorú môže žalobca podať len ak vyplýva z osobitného predpisu. Uvedená zmena tak redukovala možnosť žalovať o určenie právnych skutočností, najmä právnych úkonov. Vzhľadom na to, že prípustnosť žalôb o určenie právnych skutočností je jasne ohraničená, a teda je prípustná len na základe výslovného zákonného splnomocnenia, o princípe subsidiarity budeme hovoriť vo vzťahu ku „klasickej“ určovacej žalobe podľa § 137 písm. c) CSP. Pri nej je prípustnosť odvodená od naliehavého právneho záujmu. Pri týchto žalobách je otázka ich subsidiarity vo vzťahu k žalobám na plnenie stále aktuálna.

Cieľom, ktorý sleduje princíp subsidiarity je dohliadať na to, aby súdna ochrana bola poskytovaná hospodárne. Korzonek⁶ uvádza, že je od žalobcu úplne iracionálne, ak môže žalovať viac (na plnenie), aby žaloval menej (na určenie). Princíp subsidiarity má tiež chrániť žalovaného pred viacerými súdnymi konaniami.⁷ Je zaujímavé, že pri ostatných žalobách sa na žalovaného takto neprihliada; sudy sa nezaujímajú, či je alebo nie je zaťažovaný neopodstatnenou žalobou. Pri iných žalobách sa totiž právny záujem prezumuje a ak je žaloba neopodstatnená, súd o nej vecne rozhodne tak, že ju zamietne. Žalobca nesie následky za to, že „zaťažoval“ súdny systém a žalovaného prostredníctvom štandardného inštitútu na to určeného, a to náhrady trov konania.

Určovacia žaloba je užitočný procesný inštitút, ktorého účelom je odstrániť neistotu v právnych vzťahoch. Poskytovať súdnu ochranu v podobe určovacieho rozsudku je možné len v prípade, keď je strana **skutočne v stave právnej neistoty**, len vtedy totiž určovací rozsudok **skutočne potrebuje**. Na identifikáciu toho, či je potreba určovacieho rozsudku skutočná slúži **inštitút naliehavého právneho záujmu**. Jeho účelom je zabezpečiť, aby bola súdna ochrana poskytovaná rozumne, t. j. aby sudy **neboli zaťažované nepotrebnými žalobami**, a tiež, aby ani žalovaní neboli vystavení zbytočným súdnym sporom. Naliehavý právny záujem je tak akýmsi procesným filtrom, ktorý eliminuje žaloby, ktoré nesledujú odstránenie právnej neistoty.

Princíp subsidiarity **neplatí absolútne**. Aj v slovenskej súdnej praxi sa možno stretnúť s rozhodnutiami, ktoré pripúšťajú určovaciu **žalobu aj v prípade, ak je zároveň možné žalovať na plnenie**. V tomto kontexte môžeme ako príklad uviesť nasledujúce rozhodnutia:

1. Rozhodnutie NS SR sp. zn. **5 Cdo/31/2011 a 4 Cdo/89/2007**: „... ak však určovacia žaloba vytvára **pevný právny základ** pre právny vzťah účastníkov sporu, **je prípustná aj napriek tomu, že je možná (prípadne) i iná žaloba**.
2. Rozhodnutie NS SR sp. zn. **5Obdo/51/2011**: **Zásadne platí, že možnosť podania žaloby na plnenie spravidla vylučuje právny záujem na žalobe určovacej, tento predpoklad však nemožno chápať všeobecne**. Ak žalobca môže preukázať, že má právny záujem na tom, aby rozhodnutím súdu bolo určené určité právo alebo právny pomer **napriek tomu, že by mohol žalovať priamo na plnenie, nemožno mu určovaciu žalobu odoprieť**. Za nedovolenú – pri možnosti žaloby na plnenie – možno považovať určovaciu žalobu len tam, kde by neslúžila potrebám praktického života, ale len k zbytočnému rozmnožovaniu sporov. Ak však určovacia žaloba vytvára **pevný právny základ** pre právny vzťah účastníkov sporu

JUDr. Katarína Gešková, PhD. pôsobí na Právnickej fakulte Trnavskej univerzity v Trnave, kde vyučuje a vedecky sa venuje

oblasti civilného procesu. Jej profesnou vášňou sú pravidlá konania pred všeobecnými súdmi prevažne v súkromných sporoch. Zameriava sa aj na oblasť právnického písomného prejavu a na etické dilemy v civilnom procese. Jej práca má presah aj do zahraničia, pracuje na rôznych grantových programoch, aktívne publikuje a styk s praxou udržuje ako advokátka. Pôsobí aj na Ústavnom súde SR ako externá poradkyňa.

6 Korzonek, J., Rosenblüth, I., Kodeks Zobowiązań. Komentarz, časť I., Krakow, 1934

7 Gessel-Kalinowska vel Kalisz, B., The Legal, Real and Converged Interest in Declaratory Relief, The Netherlands : Wolters Kluwer, 2019, s. 163

a môže sa ňou predísť žalobe na plnenie, je určujúca žaloba prípustná aj napriek tomu, že je možná i žaloba na plnenie.

3. Rozhodnutie NS SR sp. zn. **6Cdo/392/2013**: Žalobca síce mohol žalovať aj na splnenie povinnosti, v ktorom konaní súd otázku platnosti právnych úkonov mohol riešiť prejudiciálne, ako to uvádza odvolací súd, dovolací súd je však toho názoru, že v danej veci pri posúdení existencie naliehavého právneho záujmu bolo potrebné skúmať, či **určovacia žaloba (ne)vytvára pevný právny základ pre právny vzťah účastníkov sporu a môže sa ňou predísť žalobe na plnenie**. ... V prípade vyhovenia žalobe možno totiž očakávať, že účastníci sa určovacímu rozsudku **dobrovoľne podrobia** a dôsledky vyvodlia bez ďalšieho donucovania
4. Rozhodnutie NS SR sp. zn. **3Cdo/112/2004**, obdobne aj **4Cdo/49/2003** a **3Cdo/53/2007**: „Uvedená zásada, že žalobca sa nemôže žalobou úspešne domáhať určenia právneho vzťahu alebo práva tam, kde sa môže domáhať splnenia povinnosti podľa § 80 písm. b/O. s. p., však neplatí vtedy, ak žalobca (**napriek možnosti domáhať sa priamo splnenia povinnosti**) preukáže, že má naliehavý právny záujem na určení určitého práva alebo právneho vzťahu; v takomto prípade treba jeho určovaciu žalobu považovať za procesne prípustnú. Právny záujem, ktorý je podmienkou prípustnosti takejto žaloby, musí byť naliehavý **v tom zmysle, že žalobca v danom právnom vzťahu môže navrhovaným určením dosiahnuť odstránenie spornosti a ochranu svojich práv a oprávnených záujmov (ide najmä o prípady, v ktorých sa určením, či tu právny vzťah alebo právo je či nie je, vytvorí pevný základ pre právne vzťahy medzi účastníkmi sporu a predíde sa žalobe na plnenie)**.

Z uvedených súdnych rozhodnutí vyplýva, že určovacia žaloba je prostriedkom na odstránenie rozporov strán aj za stavu, ak už k porušeniu práva došlo. Potom platí, že určovacia žaloba **nemusí stratiť zmysel ani v situáciách, kedy už právo bolo porušené** (nebude teda plniť preventívnu funkciu) a žalobca má k dispozícii aj žalobu na plnenie. Určovacia žaloba bude prípustná,

- a) ak vhodne koncipovaný určovací petit môže pomôcť **predísť ďalším sporom** (nie však vtedy, ak by došlo len k množeniu sporov),
- b) ak sa určovacím výrokom **vytvorí pevný a široký základ** právneho vzťahu medzi stranami, najmä ak sa vytvorí základ pre budúce a ďalšie nové nároky žalobcu,
- c) ak žalobou na plnenie **nie je možné vyriešiť celý obsah** a dosah právneho vzťahu medzi sporovými stranami,
- d) ak možno očakávať, že účastníci sa určovacímu rozsudku **dobrovoľne podrobia** a dôsledky vyvodlia bez ďalšieho donucovania.

Napriek tomu, že sme uviedli hneď niekoľko rozhodnutí, v ktorých je princíp subsidiarity prelomený, tejto otázke sa súdy vlastne venovali **len v dvoch** z uvedených rozhodnutí.

V rozhodnutí sp. zn. **5 Obdo 51/2011** išlo o určenie neplatnosti dražby a úverových zmlúv s tým, že bolo zistené, že žalobca sa po tomto určení bude domáhať voči žalovanému náhrady škody. Najvyšší súd konštatoval, že naliehavý právny záujem **daný nie je** (ani na určení neplatnosti dražby, ani na určení neplatnosti úverových zmlúv), pretože sami žalobcovia uviedli, že sa v ďalšom konaní mienia domáhať náhrady škody, čím by rozhodnutie súdu o určovacej žalobe nevytvorilo pevný základ pre právne vzťahy účastníkov sporu (súd zistil, že žalovaný **odmieta mimosúdnu dohodu**) a teda určovacia žaloba by neslúžila potrebám praktického života, ale len k zbytočnému rozmnožovaniu sporov.

Naopak, v konaní o neplatnosť odstúpenia od zmluvy o obchodnom zastúpení (sp. zn. **6 Cdo 392/2013**)⁸ najvyšší súd konštatoval, že naliehavý právny záujem **je daný**, aj keď žalobca môže žalovať na plnenie (náhrada škody, odstúpenie, príp. iné nároky), pretože predpokladom po vydaní určovacieho rozsudku je, že strany si budú **dobrovoľne plniť** a teda nie je prekážkou to, že otázka platnosti odstúpenia je otázkou predbežnou.

V ostatných súdnych rozhodnutiach išlo len o dôsledok judikátornej koláže,⁹ teda notorického opakovania všeobecných fráz o naliehavom právnom záujme.¹⁰

Princíp subsidiarity spomína **aj právna doktrína**.¹¹ Síce ho takto doslovne nepomenúva, avšak možno povedať, že všetci akademici sa zhodujú v tom, že žaloba na plnenie má prednosť pred určovacou žalobou, s tým, že sú prípustné výnimky.

V tejto súvislosti poukazujeme na **významný sociologický význam určovacej žaloby**, ktorý spomínal už Hora.¹² Určovací rozsudok má totiž schopnosť vytvoriť priestor pre dobrovoľné

8 Pre úplnosť treba uviesť, že CSP v zmysle § 137 písm. d) už neumožňuje žalovať o určenie neplatnosti právneho úkonu (čo bolo prípustné v citovaných rozhodnutiach, ktoré boli vydané ešte za účinnosti OSP). Do úvahy v súčasnosti prichádza iná formulácia žalobného petitu, napr. v tomto prípade by mohlo ísť o určenie, že **právny vzťah založený zmluvou o obchodnom zastúpení trvá**, kde sa otázka platnosti odstúpenia bude posudzovať ako prejudiciálna otázka. Potom pôjde o určovaciu žalobu podľa § 137 písm. c) CSP.

9 Pozri BOBEK, M. O odúvodňovaní súdnych rozhodnutí. Právnické rozhledy. 2010, č. 6, s. 204 – 211.

10 K tejto problematike pozri GEŠKOVÁ, K. Ako tvoriť ustálenú rozhodovaciu prax o naliehavom právnom záujme. In: GEŠKOVÁ, K. (ed.). Žalobné právo. Zborník z medzinárodné-

ho vedeckého kongresu Trnavské právnické dni 2020, Trnava : Právnická fakulta TU v Trnave, 2020. Trnava : TYPI UNIVERSITATIS TYRNAVIENSIS, 2020, 272 s. 240 – 270, (dostupné aj on-line na www.iuridica.truni.sk)

- 11 WINTEROVÁ, A., MACKOVÁ, A. a kol. Civilní právo procesní. Díl první: řízení nalézací. 9. aktualizované vydání. Praha : Leges, 2018, s. 207, ŠÍNOVÁ, HAMULÁKOVÁ a kol. Civilní proces. Obecná část a sporné řízení. 1. vydání, C. H. Beck Praha, 2014, s. 165, FICOVÁ, S., ŠTEVČEK, M. a kol. Občianske súdne konanie. 1. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2010, s. 250
- 12 Hora, V., Československé civilní právo procesní. Díl II. Řízení před soudy první stolice, 3. vydanie, Praha 1932, s. 159, podobne WINTEROVÁ, A. Žaloba v občianském právu procesním, Praha 1979, s. 66
- 13 Gessel-Kalinowska vel Kalisz, B., The Legal, Real and Converged Interest in Declaratory Relief, The Netherlands : Wolters Kluwer, 2019, s. 168
- 14 Bodmer, B., Die allgemeine Feststellungsklage im schweizerischen Privatrecht, Basel, 1984, s. 5 – 7
- 15 Weber, F., Die Feststellungsklage nach der Schweizerischen Zivilprozessordnung, Basel, 2013, 56
- 16 Bessenich, B., Bopp, L., Kommentar zur Schweizerischen Zivilprozessordnung, k čl. 88, In: Sutter-Somm, T., Hasenböhler, F., Leuenberger, Ch. (eds), Zürich: Schulthess Verlag, 2016
- 17 Gessel-Kalinowska vel Kalisz, B., The Legal, Real and Converged Interest in Declaratory Relief, The Netherlands : Wolters Kluwer, 2019, s. 294

plnenie. Určovací žaloba práve tým, že nie je exekučným titulom, predstavuje svojím spôsobom **miernejšie** vyriešenie spornej otázky. Ak súd vydá určovací rozsudok o spornom práve alebo právnom vzťahu, možno predpokladať, že tento rozsudok bude vodidlom pre budúce správanie strán. A to tak, že buď jedna strana dobrovoľne splní svoju povinnosť, pretože súd určil, že táto povinnosť existuje alebo druhá strana nebude túto povinnosť od druhej vymáhať, pretože súd určil, že táto povinnosť neexistuje.

Potom sa vynára otázka, z akého dôvodu sa žalobcovi vlastne **vnucuje spôsob, akým má uplatniť svoje právo** na súde, teda, aký druh žaloby má zvoliť na ochranu svojho práva, ak aj určovací žaloba je spôsobilá odstrániť neistotu a usporiadať vzťah medzi stranami. Odpoveďou býva to, že inak bude súdny systém a žalovaný zatažený dvakrát, jedenkrát v konaní o určenie, druhýkrát v konaní o plnenie. S týmto názorom nemožno bez ďalšieho súhlasiť a v nasledujúcich riadkoch sa pokúsime vysvetliť prečo.

Existujú názory, ktoré v subsidiarite určovacej žaloby nevidia zmysel. Gessel-Kalinowska¹³ uvádza, že zásada subsidiarity má svoje korene vo **všeobecnej nedôvere voči zámerom žalobcu podávajúceho určovací žalobu v situácii, keď by bolo možné podať žalobu o plnenie**. Z uvedeného sa potom vyvodzuje záver, že zámerom navrhovateľa nie je účinná ochrana jeho práv, ale niečo iné, čo nie je zahrnuté vo všeobecnom ciele občianskeho súdneho konania, a to je ochrana subjektívnych práv. **Samotný cieľ navrhovateľa je tiež filtrovaný prostredníctvom objektivizácie jeho právneho záujmu**. Tento problém sa potom akoby redukuje na tri typy cieľov, ktoré sú základom trojčlennej klasifikácie nárokov (na plnenie, na určenie a právotvorné), **pričom sa málo zohľadňuje bohatá škála ľudských motívov, ktoré sú základom občianskoprávných vzťahov**.

Podľa Gessel-Kalinowskej tento spôsob uvažovania dovedol výklad právneho záujmu k zásade subsidiarity, ktorá nie je *expressis verbis* zahrnutá v pozitívno-právnej norme, je čisto interpretačná. Uplatňovanie zásady subsidiarity vedie k tomu, že sa ochrana prostredníctvom určovacej žaloby javí ako prostriedok nápravy, ktorý je menej cenený ako iné a ktorý nie je prípustný v prípadoch, keď je k dispozícii širší prostriedok ochrany. Ďalej takáto objektivizácia, ako uvádza Gessel-Kalinowska, akceptuje svojvôľu súdu, pričom nezohľadňuje to, že teleologicky nárok na určenie a nárok na plnenie pokrývajú **rôzne potreby a vedú k dosiahnutiu rôznych cieľov, pričom zmier pri riešení sporu je možno jedným z nich**. Toto pravidlo zbavuje žalobcu možnosti voľby medzi prostriedkami nápravy, ktoré mu zákon umožňuje, a prenáša na súd plnú voľnosť rozhodovania o tom, aké ciele má žalobca sledovať a aký procesný spôsob má zvoliť. Podľa nej takýto paternalistický prístup mohol byť pochopiteľný v devätnástom storočí, ale nemôže obstať vo svetle dispozičného princípu ako jedného z nosných princípov moderného civilného procesu. Na súdne konanie treba pozerať ako na „územie strán“. Je to strana, ktorá disponuje s konaním, a to nielen v podobe začatia a možnosti ukončenia súdneho konania alebo určením skutkových otázok, ale mala by zahŕňať aj výber cesty, ktorá je pre ňu najvýhodnejšia. Sudca by mal byť v konečnom dôsledku viazaný návrhmi strán, najmä ak sú procesnej, a nie hmotnoprávnej povahy. Dispozičný princíp je procesným odrazom hmotnoprávnej zásady autonómie vôle subjektov práva a je súčasťou všeobecnej funkčnej korelácie medzi civilným procesom a súkromným právom hmotným.

Kritické názory existujú aj vo Švajčiarsku. Podľa Bodmera určovacie žaloby očividne neslúžia len ako predpríprava pre vymáhanie plnenia.¹⁴ Preto by sa malo upustiť od konštatovania, že určovací žaloba by mala byť ako subsidiárna neprípustná. Ak bola totiž určovací žaloba využitá len ako predpríprava na žalobu na plnenie, táto žaloba je potom neprípustná z dôvodu nedostatku právneho záujmu, nie však z dôvodu subsidiarity. Právny záujem totiž nie je daný preto, že si žalobca zvolil neefektívny spôsob domáhania sa svojho nároku a teda jeho určovací nárok nie je potom hodný ochrany.¹⁵ S týmto vnímaním sa nemôžeme úplne stotožniť, pretože voľba určovacej žaloby môže byť efektívna, najmä ak dôjde k dobrovoľnému plneniu. V čase podania určovacej žaloby možno ešte ťažko odhadnúť, či tento spôsob ochrany bude efektívny alebo nie. S prístupom Bodmera sa nestotožňujú ani Bessenich a Bopp, podľa ktorých by mala byť určovací žaloba prípustná dokonca aj v prípade, ak **je iba prípravou pre budúcu žalobu na plnenie**.¹⁶ Poukazujú na **autonómiu žalobcu** rozhodnúť sa ako bude postupovať, aby efektívne uplatnil svoje práva. Obmedzenie jeho autonómie podľa nich vlastne neexistuje. Celkovo vo švajčiarskej právnej doktríne smeruje k upusteniu od všeobecného konceptu subsidiarity.¹⁷

2. Komparatívny pohľad v germánskych právnych úpravách

V nasledujúcich riadkoch sa pokúsime priblížiť zahraničné právne úpravy.¹⁸ Na úvod môžeme konštatovať, že je z nich zrejmé, že subsidiarita určovacej žaloby je v nich od počiatku prítomná. Treba ale dodať, že súdna judikatúra formuluje **viaceré pomerne jasné a konkrétne výnimky** a tak umožňuje, aby boli prípustné určovacie žaloby aj v prípade, ak je možná aj žaloba na plnenie.

1.1. Rakúsko

Rakúska súdna prax a právna veda sa jednohlasne zhodujú na tom, že pokiaľ môže žalobca dosiahnuť svoj cieľ jednoduchšou cestou alebo ak má možnosť domáhať sa extenzívnejšej ochrany na súde, právny záujem na určení nie je daný, čím je vyjadrený princíp subsidiarity.

Platí ale, že strana musí dosiahnuť žalobou na plnenie **všetko, čo by dosiahla aj určovacou žalobou** a teda nemusela by sa dodatočnými žalobami domáhať ďalších nárokov.¹⁹ V tomto kontexte potom netreba zabúdať na to, že žaloba na plnenie **nie vždy môže priniesť širšiu ochranu ako žaloba na určenie**. Má sa za to, že otázka určenia je len predbežnou otázkou a preto nebude, ak sa nachádza v rozsudku na plnenie, tvoriť prekážku *res iudicata*. Preto sa súdej necítia byť viazané v budúcich sporoch o plnenie týmto právnym posúdením, pokiaľ je len v odôvodnení súdneho rozhodnutia.

Súdna judikatúra v Rakúsku vytvorila súhrn určitých výnimiek, kedy je žaloba na určenie prípustná, aj v prípade, že strana by mohla žalovať plnenie, resp. aspoň jeho časť. Ide napr. o situáciu, ak žalobca môže podať žalobu na plnenie **až v budúcnosti, po splatnosti plnenia, o trvajúce (pokračujúce) záväzky**,²⁰ o budúce škody,²¹ o situáciu, ak určovacia žaloba má vylúčiť budúce spory.²² Možno uzavrieť, že pravidlo, že určovacia žaloba nie je prípustná, ak je možné uplatniť nárok na plnenie, sa uplatňuje iba vtedy, ak nárok na plnenie vyčerpáva určovací nárok, t. j. vtedy, ak do úvahy už neprichádzajú **ďalšie právne dôsledky** ako tie, ktoré vyplývajú zo žaloby na plnenie.²³

1.2. Nemecko

V Nemecku neexistuje všeobecné pravidlo, že určovacia žaloba je neprípustná, ak možno žalovať na plnenie.²⁴ Vzťah týchto dvoch žalôb sa však prejaví pri skúmaní právneho záujmu. Vo všeobecnosti však platí, že právny záujem nie je daný, ak žalobca môže žalovať na plnenie, čo sa odôvodňuje procesnou ekonómiou, ako aj zamedzením dvojitému zaťaženiu súdov a minimalizovaním súdnych trov. V súlade s tým sa potom prijíma názor, že právny záujem nie je daný, ak iné žaloby poskytujú jednoduchšiu a lacnejšiu cestu k dosiahnutiu žalobcovho cieľa alebo ak možno vylúčiť druhý spor.²⁵

Uvedené ale **nespôsobuje vždy to, že určovacia žaloba by mala byť druhoradá**. Aj žaloba na určenie bude prípustná, ak dokáže vyriešiť spor **rozumne a primerane**.²⁶ Napr., ak sa určenie týka **minulých a budúcich záväzkov**, je vhodnejšie žiadať určovací rozsudok vo vzťahu ku všetkým nárokom, ako ich deliť do dvoch žalôb.²⁷ Podobne platí, že žalobca bude mať naliehavý právny záujem, ak možno očakávať, že žalovaný bude rešpektovať určovací rozsudok a **bude plniť dobrovoľne**.²⁸ Súdny zvyčajne prezumujú toto správanie u poisťovní²⁹ a bánk.³⁰

Nemecký Spolkový najvyšší súd považuje určovaciu žalobu za prípustnú, ak určenie právneho vzťahu **prekračuje príslušné plnenie podľa určitej zmluvy**. Ak napr. nájomca tvrdí, že nájomná zmluva je neplatná v dôsledku jej ukončenia alebo výpovede, prenajímateľ má právny záujem na určení, že nájomný vzťah je platný.³¹ Podobne BGH považoval právny záujem za dostatočný, keď žalobca žiadal určenie platnosti určitej pomerne zložitej zmluvy **s viacerými spornými povinnosťami**, bez toho, aby požadoval od žalobcu, aby podal žalobu na plnenie, hoci išlo o plnenie splatné.³² Možno povedať, že posúdenie toho, či súd pripustí niektorú z výnimiek z princípu subsidiarity, **závisí od okolností konkrétneho prípadu**.

Tiež sa stáva, že súdej v dvoch inšanciách právny záujem na určení vidia, a naopak Spolkový najvyšší súd má na vec opačný názor a žalobu považuje za neprípustnú.³³ Potom je otázne, či neprípustenie určovacej žaloby na úrovni preskúmania veci najvyšším súdom korešponduje s princípom procesnej ekonómie.

18 pozri Gessel-Kalinowska vel Kalisz, B., The Legal, Real and Converged Interest in Declaratory Relief, The Netherlands : Wolters Kluwer, 2019

19 tamže

20 RIS – Justiz RS0039110

21 Rozhodnutie rakúskeho NS z 21. júna 2000, zn. 1 Ob 82/00s a z 2. augusta 2000, zn. 2 Ob 187/00i

22 RIS – Justiz RS0038944, RIS-Justiz RS0038970, rozhodnutie rakúskeho NS 9ObA5/04g

23 RIS-Justiz RS0039021

24 BGH (Spolkový súdny dvor) VI ZR 123/95, NJW 1996, 2725, 2726, BGH III ZR 74/82, NJW 1984, 1118, 1119

25 Bacher, K., In: Vorwerk, V., Wolf, Ch., Kommentar ZPO, § 256, 31. vydanie, C. H. Beck: Online, 2018

26 BGH VI ZR 123/95, NJW 1996, 2725, 2726, Becker-Eberhard, E., In: Rauscher, T., Kruger, W., Münchener Kommentar zur ZPO mit gerichtssverfassungsgesetz und Nebengesetzen. Kommentar k § 256, 5. vydanie, C. H. Beck, 2016

27 BGH XII ZR 69/06, NJW 2008, 2178, BGH II ZR 235/15, NJW-RR 2017, 1317,

- Bacher, K., In: Vorwerk, V., Wolf, Ch., C. H. Beck: Online – Kommentar ZPO. Kommentár k § 256, 31. vydanie 2018,
- 28 Becker-Eberhard, E., In: Rauscher, T., Kruger, W., Münchener Kommentar zur ZPO mit gerichtssverfassungsgesetz und Nebengesetzen. Kommentár k § 256, 5. vydanie, C. H. Beck, 2016, s. 230
- 29 OLG (Oberlandesgericht/Vyšší krajský súd) Braunschweig I U 16/93, NJW.RR 1994, 1447
- 30 BGH XI ZR 78/94, NJW 1995, 2219
- 31 BGH XII ZR 69/06, NJW 2008, 2178
- 32 BGH II ZR 235/15, NJW-RR 2017, 1317
- 33 BGH XI ZR 741/16, NJW-RR 2017, 1077; odkazujúc na BGH XI ZR 183/15, WM 2017, 766
- 34 Pozri rozhodnutia švajčiarskeho federálneho tribunálu publikované v zbirke pod č. BGE 135 III, BGE 123 III 49, BGE 119 II 368
- 35 Sievi, N., Main Features of Declarations in Switzerland, In: Gessel-Kalinowska vel Kalisz, B., The Legal, Real and Converged Interest in Declaratory Relief, The Netherlands : Wolters Kluwer, 2019, s. 294
- 36 Rozhodnutie poľského NS z 15. mája 2013, č. II CSK 727/12
- 37 Rozhodnutie poľského NS z 22. novembra 2002, IV CKN 1519/00, z 8. februára 2013 sp. zn. IV CSK 306/12
- 38 Rozhodnutie poľského NS z 9. februára 2012, II CSK 181/11, z 24. mája 2017, III CSK 155/16
- 39 Rozhodnutie poľského NS z 24. apríla 2014, III CSK 182/13

1.3. Švajčiarsko

Aj vo Švajčiarsku platí, že určovacia žaloba je subsidiárna a je prípustná len vtedy, ak nemožno žalovať na plnenie (§ 84 ZPO) alebo nie je prípustná právotvorná žaloba (§ 87 ZPO).³⁴ Vychádza sa totiž z toho, že žalobca nemôže najskôr žalovať o určenie a až následne sa domáhať peňažného plnenia z tohto určenia. Toto rozdelenie konania na dve konania sa vníma nie ako nevyhnutné a v rozpore s procesnou ekonómiou. Hoci, pre úplnosť treba dodať, že sa prijíma názor, že ak **škoda ešte nevznikla alebo stále rastie**, žaloba na plnenie jednoducho nie je zatiaľ možná. Potom je určovacia žaloba prípustná za predpokladu, že škoda **nie je v blízkej budúcnosti vyčísliteľná**. Švajčiarsky spolkový najvyšší súd pripustil určité výnimky z pravidla subsidiarity. Aj napriek tomu sa prístup Spolkového najvyššieho súdu Švajčiarska považuje za zdržanlivý a je v doktríne kritizovaný (viď kritické názory Bodmera, Bessenicha a Boppa uvádzané vyššie). Vo Švajčiarsku väčšina právnej doktríny zastáva názor, že by malo byť od tohto princípu upustené.³⁵

1.4. Poľsko

Asi najsilnejšie je zakorenená subsidiarita v Poľsku. Určovacia žaloba je vnímaná ako žaloba subsidiárna, teda druhoradá, nastupujúca len v prípade, ak nie je prípustná plná ochrana prostredníctvom inej formy žaloby. Dokonca možno povedať, že už samotná možnosť inej žaloby, nie lepšej, ale rovnocennej, tiež vylučuje existenciu právneho záujmu na určení. Vychádza sa totiž z toho, že určenie je len jedna z predbežných otázok pre žalobu na plnenie. V takom prípade akoby určovacia žaloba strácala svoje autonómne a nezávislé postavenie a žalobcovi sa núka plnšia ochrana prostredníctvom žaloby na plnenie.³⁶

Jedným z nosných argumentov je aj v tomto prípade procesná ekonómia a snaha zabrániť tomu, aby súdy boli preťažované žalobami. Argumentuje sa aj záujmom žalovaného, ktorý by nemal byť vystavený dvom konaniam a dvom náhradám ich trov. Koncept subsidiarity sa v poľskej právnej náuke vyvinul spolu s konceptom právneho záujmu, ale zdá, že jeho výklad je stále viac a viac striktnější. Súdy nielenže preferujú pred určením iné typy žalôb dôvodiac, že tieto poskytujú väčšiu ochranu práv žalobcu, ale dokonca odkazujú žalobcu na iné prostriedky ochrany – na mimosporové konanie alebo správne konania.³⁷ Možno povedať, že podľa poľskej súdnej praxe môže žalobca žiadať určenie vlastne len v prípade, ak je určenie jedinou prípustnou možnosťou.³⁸ Inak povedané, žalobca nemá právny záujem na určení, ak má žalobca k dispozícii iný prostriedok ochrany, a to aj v prípade ak nie je alternatíva k určovacej žalobe vhodnejšia, ale v očiach súdu iba rovnocenná ako určenie. Je irelevantné, či sa žalobca vzdá iných prípustných možností ochrany svojho práva.³⁹

Gessel-Kalinowska uvádza, že žalobca je potom vystavený povinnosti zväžiť nasledovné: i) urobiť si analýzu všetkých dostupných možností jeho právnej ochrany, ii) zhodnotiť, či je iný prostriedok ochrany aspoň ekvivalentný žalobe na určenie.

Žaloby na určenie nemôžu slúžiť ani ako predpríprava pre žalobu na plnenie. Poľský najvyšší súd rozhodol vo veci 1 ACa 270/2019 z 9. septembra 2016, že určenie, že žalobca platne odstúpil od zmluvy o predaji nehnuteľnosti, poukazujúc na to, že následne bude mať nárok na úhradu peňažnej sumy v súvislosti s odstúpením (vrátane vrátenia kúpnej ceny), nie je prípustné. Podľa súdu, určovací rozsudok by nemohol definitívne vyriešiť tento právny vzťah a zabrániť ďalšiemu sporu v budúcnosti. Naopak, rozhodnutie o odstúpení určite vyvolá konanie o plnenie v budúcnosti. Inak povedané, rozhodnutie o platnosti odstúpenia je len predbežná otázka v konaní o zaplatenie.

Napriek tomu sa aj v poľskej súdnej praxi vyskytujú **výnimočné prípady**, kedy súdy pripustia určovacia žalobu aj v prípade možnosti žalovať na plnenie. Poľský najvyšší súd v rozhodnutí zo dňa 2. júla 2015 sp. zn. V CSK 640/14 uviedol, že žalobca má právny záujem na určení napriek existujúcej možnosti žaloby na plnenie (ktorá môže byť podaná ním alebo proti nemu) v prípade, ak z právneho vzťahu vzniknú iné, oveľa ďalekosiahlejšie dôsledky, ktoré nemôžu byť urovnané (vyriešené) v konaní o plnenie. V takom prípade len určovacia žaloba môže poskytnúť úplnú ochranu. V uvedenom prípade išlo o určenie neplatnosti nájomnej zmluvy, kde konanie inicioval nájomca, pričom prenajímateľ ako žalobca popri tom podal žalobu o zaplatenie nedoplatkov z nájomného za posledné dva roky. V tomto konaní o zaplatenie nájomca ako žalovaný argumentoval neplatnosťou nájomnej zmluvy ako argumentom pre zamietnutie

žaloby. Najvyšší súd usúdil, že z nájomnej zmluvy vyplývajú **rôzne práva a povinnosti**, ako napr. *inter alia* povinnosť platiť nájomné, povinnosť starať sa o budovu, povinnosť vykonávať potrebné opravy alebo nahradiť škodu v prípade porušenia zmluvy. Preto rozhodnutie o otázke platnosti alebo neplatnosti nájomnej zmluvy v konaní o zaplatenie neposkytuje žalobcovi plnú ochranu jeho práv. Rozhodnutie v konaní o zaplatenie tiež nezaväzuje súdy v prípadnom inom konaní, ktoré môže vyplývať z nájomnej zmluvy v budúcnosti. Preto rozsudok v konaní o zaplatenie nepokrýva právny záujem žalobcu v takom rozsahu ako určovací rozsudok. Preto prebiehajúce konanie o zaplatenie nevyklučuje konanie o určenie. Uvedené môžeme zhrnúť tak, že určovací žaloba v princípe nie je prípustná, ak má žalobca k dispozícii žalobu na plnenie, ktorá sa považuje za poskytujúcu oveľa širšiu ochranu, okrem situácií, ak je predmetom žaloby na plnenie **len jeden z možných dôsledkov určenia**.

3. Anglický prístup

V anglickom práve je určovací žaloba upravená v Civilných procesných pravidlách (CPR)⁴⁰ a podľa článku 40.20 platí, že „súd môže vydať záväzné určenie bez ohľadu na to, či sa požaduje iný nárok“⁴¹. Z uvedeného potom jasne vyplýva, že súd môže vydať určovací rozsudok **aj popri inom výroku**. Na okraj možno poznamenať, že uvedené ustanovenie už neupravuje ani predmet určenia, teda nemusí ním byť len právo alebo právny vzťah. K zmene v tomto ohľade došlo tak, že slovo právo bolo z tohto ustanovenia vypustené. Preto aj predmet určenia je širší a môže ním byť právo, právny vzťah, prostriedky nápravy, skutočnosti a právne princípy.

Anglické právo sa od germánskeho práva zásadne líši. Základným rozdielom je to, že už v samotnom článku 40.20 CPR sa uvádza, že určovací rozsudok možno vydať **popri akejkoľvek inej žalobe. Ešte zaujímavejšie je, že samotné žaloby o určenie sú skôr neobvyklé**.

Vo veci *Eli Lilly & Co v Human Genome Sciences Inc*,⁴² bolo zdôraznené, že podnik potrebuje vedieť, na čom je, a že súd by mal pomôcť poskytnúť túto istotu prostredníctvom vhodných určovacích rozsudkov. Anglická súdna prax tak vychádza z tohto **hodnotového nastavenia**, čo sa významne prejavilo na jej prístupe k určovacím žalobám. Nadväzuje na tradíciu pragmatického prístupu k vývoju obchodného práva, založeného na skutočnej znalosti obchodnej praxe a zvyklostí, ktorú začal už v 19. storočí lord Mansfield.⁴³

Článok 40.20 CPR nestanovuje **žiadne osobitné predpoklady** na vydanie určovacieho rozsudku. Súd môže určovací rozsudok jednoducho vydať. Táto široká diskrečná právomoc však bola obmedzená judikatúrou. Vypracovala sa koncepcia určitého **záujmu**, ktorý musí navrhovateľ preukázať. V mysliach kontinentálnych právnikov sa okamžite objavia jasné asociácie s kontinentálnou koncepciou právneho záujmu, hoci pri bližšom pohľade na množstvo príkladov sa tento spôsob myslenia zdá byť zavádzajúci.⁴⁴

Pojem *právny záujem* ako predpoklad na vydanie určovacieho rozsudku je v anglickej právnej kultúre vlastne neznámy. Gessel-Kalinowska uvádza, že preskúmala viac ako osemdesiat súdnych rozhodnutí v databáze Westlaw s odkazom na článok 40. 20 CPR. Pojem *právny záujem* však nebol použitý ani raz.

Existujú ale iné *záujmy*, na ktoré sa strany sporu alebo súd s určitou frekvenciou odvolávajú, keď diskutujú o hraniciach voľnej úvahy súdu pri vydaní určovacieho rozsudku.⁴⁵ Preto na to, aby žalobca dosiahol určovací rozsudok musí preukázať podľa okolností „skutočný záujem“; „obchodný záujem“, „skutočný obchodný záujem“, „oprávnený záujem“, „majetkový záujem“; „verejný záujem“, alebo jednoducho „dostatočný finančný záujem“.

Gessel-Kalinowska uvádza, že v kontinentálnom práve existuje tendencia kvalifikovať, kvantifikovať, zovšeobecňovať a klasifikovať veci. Zdá sa, že v anglickom práve takáto potreba neexistuje. V anglickej kultúre **absentuje potreba týchto akademických cvičení**.

Vráťme sa ale k princípu subsidiarity. Zamir a Woolf uviedli, že „všeobecná zásada je, že ak sú k dispozícii dva postupy, je to žalobca, ktorý sa musí rozhodnúť, ktorý z nich použije.“ Platí, že pokiaľ určovací rozsudok slúži **užitočnému účelu**, bude vydané. V anglickom práve totiž pristupujú k posudzovaniu potreby určovacieho výroku viac intuitívne a nehľadajú dôvody, prečo by určovací rozsudok nemal byť vydaný. Súd však môže zasiahnuť pri korekcii trov konania, ak si žalobca zvolí menej efektívny spôsob ochrany, a to tak, že mu trovy neprizná alebo zníži.

40 Civil Procedure Rules 1998 (SI 1998/3132) doplnené pravidlami v r. 2001 (SI 2001/256) o ustanovenie týkajúce sa určovacích žalôb

41 The court may make binding declarations whether or not any other remedy is claimed.

42 citačné označenie: [2012] EWHC 2290 (Pat), Case No HC12C00361, English High Court

43 Foster, HD, N., Comparative Commercial Law: Rules or Context? In: Örüci, Esin and Nelken, David (eds) Comparative Law: A Handbook, Oxford : Hart Publishing, 2007, s. 263 a 271

44 Gessel-Kalinowska vel Kalisz, B., The Legal, Real and Converged Interest in Declaratory Relief, The Netherlands : Wolters Kluwer, 2019, s. 39

45 tamže s. 39 – 40

46 tamže s. 71

47 Tento príspevok bol vypracovaný v rámci riešenia výskumného projektu APVV č. APVV-17-0562

Anglický prístup možno uzavrieť s tým, že sudy tiež svojím spôsobom hodnotia vhodnosť zvolenej ochrany, ale vždy skôr z pohľadu všeobecnej spravodlivosti a užitočnosti, pričom do týchto oblastí zahŕňajú aj čas a trovy konania. Skôr sa vyhýbajú stanoveniu striktného pravidla, princíp subsidiarity je v anglickom práve prakticky neznámy. V prípade, že sú k dispozícii viaceré žaloby, voľba je na žalobcovi.⁴⁶ Ten však nesie aj prípadné finančné následky nesprávne zvoleného spôsobu ochrany.⁴⁷ ■

RESUMÉ

Princíp subsidiarity určovacej žaloby

(1. časť)

Autorka v článku analyzuje účel princípu subsidiarity určovacej žaloby a dôvody, pre ktoré sa stal súčasťou rozhodovacej praxe vo viacerých európskych krajinách. Analyzuje tak slovenskú, ale aj zahraničnú (Nemecko, Rakúsko, Poľsko, Švajčiarsko, Anglicko) súdnu judikatúru a právnu doktrínu. Dospieva k záveru, že pohľad na princíp subsidiarity určovacej žaloby je potrebné prehodnotiť a ponúka argumenty, ktoré tento záver odôvodňujú.

SUMMARY

Principle of Subsidiarity of a Declaratory Judgment Action

(Part One)

The author analyses the purpose of the principle of subsidiarity of a declaratory judgment action and the reasons why it has become a part of the decision-making practice in several European countries. She analyses both the Slovak and foreign case law (Germany, Austria, Poland, Switzerland, England) and legal doctrine. She comes to a conclusion that the view on the principle of subsidiarity of a declaratory judgment action needs to be reconsidered, and she puts forward arguments underlying this conclusion.

ZUSAMMENFASSUNG

Grundsatz der Subsidiarität der Feststellungsklage

(1. Teil)

Die Autorin des Artikels analysiert im Artikel den Zweck des Subsidiaritätsgrundsatzes bei einer Feststellungsklage und die Gründe, weswegen dieser Grundsatz der Bestandteil der Entscheidungspraxis in mehreren europäischen Ländern geworden ist. Sie analysiert sowohl die slowakische als auch die ausländische (Deutschland, Österreich, Polen, Schweiz, England) gerichtliche Judikatur und die Rechtsdoktrin. Sie kommt zur Schlussfolgerung, dass die Betrachtungsweise des Grundsatzes der Subsidiarität der Feststellungsklage neu zu bewerten ist und sie bietet auch Argumente, durch die diese Schlussfolgerung untermauert wird.

Postavenie informačného modelu v právnej úprave Slovenskej republiky

JUDr. Marek Kunderát, LL.M.

Predmetom článku je upriamenie pozornosti na absenciu jednoznačnej právnej úpravy informačných modelov a informačného modelovania stavieb v platnej právnej úprave Slovenskej republiky, ako aj chýbajúcu štandardizáciu zmluvnej úpravy a s tým súvisiacu prípustnosť rôznych interpretácií právneho postavenia samotného informačného modelu. V článku poukážem na koncept a štruktúru štandardizovanej dokumentácie v Českej republike, ktorá predstavuje vhodnú inšpiráciu pre Slovensko. V závere stručne popisujem procesoprávne aspekty problematiky so zameraním sa na súdne spory, ktoré môžu ohroziť realizáciu stavby.

1. Čo je informačné modelovanie stavieb a informačný model

Oblasť stavebníctva (podobne ako mnohé iné oblasti) prechádza procesom digitalizácie a využívanie metódy informačného modelovania stavieb (z ang. „Building Information Modeling“) predstavuje jeden z aspektov tohto vývoja, pričom výsledkom využitia tejto metódy je informačný model stavby. Laicky povedané ide o „virtuálnu realizáciu stavby v počítači“, resp. „digitálnu dvojčku reálnej stavby“.

JUDr. Marek Kunderát, LL.M. pôsobí ako vedúci oddelenia právnych služieb v skupine CORWIN podnikajúcej v oblasti realitného developmentu. Zameriava sa na oblasť

stavebného práva a práva nehnuteľností. Niekoľko rokov poskytoval klientom služby ako samostatný advokát s primárnym zameraním na zmluvnú agendu v oblasti obchod-

ného a občianskeho práva, vrátane zastupovania klientov pri mimosúdnom a súdnom riešení sporov. V minulosti pracoval ako interný právnik pre švajčiarsku investičnú spoločnosť, ako aj pre medzinárodný stavebný koncern.

Informačné modelovanie stavieb (BIM je skratka anglického slovného spojenia „Building Information Modeling“) je v podstate metóda spolupráce a spôsobu zdieľania dát a informácií v priebehu návrhu, výstavby a prevádzky stavby¹ s využitím digitálnych technológií². Informačné modelovanie stavieb je teda spôsob, prostredníctvom ktorého rôzne subjekty v oblasti stavebníctva (projektant, architekt, inžinier, stavebník, správca objektu, atď.) spoločne zdieľajú dôležité informácie týkajúce sa stavby.

Informačný model (IM je skratka anglického slovného spojenia „Information Model“) je virtuálny model stavby obsahujúci grafické a negrafické informácie. Pre lepšie pochopenie považujem za potrebné uviesť, že informačný model nie je „len“ 3D virtuálny mo-

del stavby v počítači. Popri grafickom 3D znázornení stavby (zachycujúcom najmä priestorové aspekty stavby) obsahuje takýto model množstvo iných negrafických údajov (napr. písomne a číselne zachytených informácií o harmonograme, cene, vlastnostiach použitých materiálov, prípadne iných údajov) a taktiež dokumentáciu (manuály, špecifikácie, certifikáty a pod.), ktorých dôležitosť je porovnateľná s grafickým znázornením stavby.

1 nemusí ísť výhradne o budovu, naopak za stavbu v tomto smere možno považovať aj most, tunel, železniciu, diaľnicu a pod.

2 nejde o oficiálnu definíciu informačného modelovania stavieb

Informačný model obsahuje množstvo rôznorodých informácií týkajúcich sa stavby, počnúc samotnou konštrukciou, použitými prvkami, materiálmi, technológiami, informáciami o kanalizácii, vetraní, vykurovaní, vlastnostiach vyššie uvedených prvkov a podobne. Môže ísť o model (virtuálnu reprezentáciu stavby), ktorá už bola v minulosti postavená, je aktuálne stavaná alebo ešte len bude postavená, pričom tento model je využiteľný počas celej životnosti stavby, t. j. od jej začiatku (návrh, projekt) cez realizáciu (samotný proces výstavby), prevádzku, resp. rekonštrukciu až po koniec (demolácia). Informácie zahrnuté v informačnom modeli môžu byť využité viacerými spôsobmi, napr. na efektívnejšie rozhodovanie, elimináciu chýb a nezrovnalostí, vytváranie presnej stavebnej dokumentácie, zlepšenie tímovej spolupráce, predpovedanie prevádzkových vlastností, odhadovanie nákladov na realizáciu stavby, ako aj samotné plánovanie výstavby, resp. na riadenie prevádzky stavby.

Informačný model je tvorcom a ďalším užívateľom prístupný prostredníctvom softvérovej aplikácie. Na trhu je dostupné široké portfólio softvérových riešení od rôznych výrobcov, ktoré sa využívajú na tvorbu informačného modelu (okrem iného napr. aplikácia Autodesk Revit, Tekla Structures, Allplan, atď.). Tieto aplikácie používajú rôzni odborníci v stavebníctve: projektanti, inžinieri, správcovia objektov, architekti, dizajnéri a podobne.

V praxi sa s touto metódou, resp. jej výsledkom, informačným modelom stavby, môže právnik stretnúť najmä pri koncipovaní zmluvnej dokumentácie (napr. zmluvy o dielo, resp. licenčnej zmluvy), keď je potrebné vhodne upraviť rozsah práv a povinností jednotlivých zmluvných strán (objednávateľ vs. dodávateľ) a limity ich zodpovednosti, predovšetkým so zameraním sa na úpravu autorských práv (definovanie autorských diel, databáz, licencií a podobne). V neposlednom rade je zrejmé, že v budúcnosti sa časť právnickej obce (predovšetkým advokáti a sudovia) bude stretávať s touto problematikou taktiež v rámci súdnych konaní, v rámci ktorých sa budú riešiť spory týkajúce sa rôznych nárokov spojených s informačnými modelmi.

2. Úprava v slovenských technických normách

Slovenské technické normy čiastočne upravujú informačné modelovanie stavieb. Úprava informačného modelovania stavieb v slovenských technických normách však rieši primárne technické a metodologické, nie právne hľadisko. V neposlednom rade je zrejmé, že implementácia technických noriem týkajúcich sa informačného modelovania je aktívne prebiehajúci proces, čo preukazujú postupne prijímané (od roku 2019 dosiaľ) technické normy týkajúce sa rôznych parciálnych tém.

Konkrétne ide najmä o:

- STN EN ISO 29481-1 zo dňa 1. 2. 2019 označená ako „*Informačné modely stavieb (BIM). Príručka na odovzdávanie informácií. Časť 1: Metodika a formát*“,
- STN EN ISO 29481-2 zo dňa 1. 2. 2019 označená ako: „*Informačné modely stavieb (BIM). Príručka na odovzdávanie informácií. Časť 2: Rámec interakcie*“,
- STN EN ISO 19650-1 zo dňa 1. 7. 2020 označená ako: „*Organizácia informácií o stavbách. Manažment informácií s využitím informačného modelovania stavieb (BIM) Časť 1: Pojmy a princípy*“,
- STN EN ISO 19650-2 zo dňa 1. 7. 2020 označená ako: „*Organizácia informácií o stavbách. Manažment informácií s využitím informačného modelovania stavieb (BIM) Časť 2: Fáza dodania aktív*“,
- STN EN ISO 23386 (73 9013) zo dňa 1. 9. 2020 označená ako: „*Informačné modelovanie stavieb a iné digitálne procesy používané v stavebníctve. Metodika pre popis, tvorbu a správu vlastností v prepojených slovníkoch*“ (v anglickom jazyku),
- STN EN ISO 19650-3 zo dňa 1. 12. 2020 označená ako: „*Organizácia informácií o stavbách. Manažment informácií s využitím informačného modelovania stavieb (BIM). Časť 3: Prevádzková fáza aktív*“ (v anglickom jazyku),
- STN EN ISO 19650-5 zo dňa 1. 1. 2021 označená ako: „*Organizácia informácií o stavbách. Manažment informácií s využitím informačného modelovania stavieb (BIM). Časť 5: Bezpečnostný prístup k manažmentu informácií*“ (v anglickom jazyku),
- STN EN 17412-1 zo dňa 1. 6. 2021 označená ako: „*Informačné modelovanie stavieb. Potrebná úroveň informácií. Časť 1: Koncepty a princípy*“ (v anglickom jazyku),

- STN EN ISO 23387 (73 9014) zo dňa 1. 11. 2020 označená ako „*Informačné modelovanie stavieb (BIM). Dátové šablóny pre stavebné objekty používané v životnom cykle postavených aktív. Pojmy a princípy*“ (v anglickom jazyku),
- TNI CEN/TR 17654 zo dňa 1. 10. 2021 označená ako: „*Návod na implementáciu vykonávacích plánov BIM (BEP) a požiadaviek na výmenu informácií (EIR) na európskej úrovni na základe EN ISO 19650-1 a -2*“ (v anglickom jazyku).

Z právneho hľadiska sú podľa môjho názoru zaujímavé pasáže, v ktorých sú obsiahnuté termíny a definície (nielen pojmov informačné modelovanie stavieb a informačný model). STN EN ISO 19650-1 zo dňa 1. 7. 2020 označená ako: „*Organizácia informácií o stavbách Manažment informácií s využitím informačného modelovania stavieb (BIM) Časť 1: Pojmy a princípy*“ definuje pojem informačný model ako „*súbor štruktúrovaných a neštruktúrovaných informačných kontajnerov*“³ a pojem informačné modelovanie stavieb ako „*použitie zdieľanej digitálnej reprezentácie postaveného aktíva*“⁴ na uľahčenie procesov navrhovania, výstavby a prevádzky tak, aby tvorili spoľahlivý základ pre rozhodnutia“.

Z vyššie uvedených definícií je zjavné, že sú koncipované primárne z technického, nie právneho hľadiska. Napriek tejto skutočnosti som s ohľadom na množstvo definícií a ich koncepčný súlad s pojmami používanými v zahraničí (STN normy sú slovenskými verziami noriem platných v Európe) presvedčený, že môžu predstavovať základ, od ktorého by sa mala prípadná slovenská legislatívna úprava vyvíjať.

3. Právne postavenie BIM a IM v právnej úprave Slovenskej republiky

Aktuálna platná právna úprava Slovenskej republiky neupravuje osobitne problematiku informačného modelovania stavieb, ani právnu definíciu informačného modelu. Tento stav pretrváva už niekoľko rokov napriek tomu, že na absenciu právnej úpravy bolo poukazované v odbornej literatúre už v roku 2018. Z právneho hľadiska je zaujímavé posúdenie právneho postavenia jednotlivých prvkov informačného modelu, informačného modelu ako celku, t. j. predovšetkým či ho možno považovať za autorské dielo v zmysle zákona č. 185/2015 Z. z. Autorský zákon v znení neskorších predpisov („**Autorský zákon**“), ako aj samotného postavenia tvorcu/tvorcov informačného modelu, resp. jeho časti.

3.1 Právne postavenie prvkov tvoriacich informačný model

V rámci tvorby informačných modelov je možné individuálne modelovať jednotlivé objekty, ktoré tvoria informačný model a/alebo taktiež využiť tzv. objektové knižnice, t. j. virtuálny katalóg/databázu 3D objektov. Objekt je digitálnou reprezentáciou skutočného výrobku, ktorý môže byť použitý v súvislosti s výstavbou alebo prevádzkou budovy. Objektom môže byť stavebný materiál, konštrukcia, ľubovoľné stavebné alebo interiérové prvky, prípadne technické zariadenia a vybavenie budov.⁵ Využitie objektov z objektových knižníc je z praktického, ekonomického a časového hľadiska nepochybne prínosom, podľa môjho názoru však otvára množstvo právnych otázok, na ktoré chcem v tomto článku upozorniť.

Tvorcovia⁶ informačného modelu môžu pri jeho koncipovaní využiť virtuálne objekty od rôznych prevádzkovateľov objektových knižníc, pričom títo, podobne ako dodávatelia reálneho tovaru pre skutočnú stavbu, vykonávajú obchodnú činnosť v rôznych jurisdikciách nielen v rámci Európskej únie.

Nevyhnutným predpokladom pre korektné využívanie obsahu objektových knižníc je akceptácia všeobecných zmluvných podmienok, a/alebo súhlas s licenčnou zmluvou. Rozhodné právo a súd pre prípad vzniku sporov sa líši v závislosti od sídla prevádzkovateľa objektových knižníc.

Právny status objektov môže byť ešte komplikovanejší – vzhľadom na rozdielny prístup prevádzkovateľov objektových knižníc – niektorí z nich totiž dávajú k dispozícii objekty s výhradou, že užívateľ (tvorca/tvorcovia informačného modelu) nemôže tento objekt meniť, iní ponúkajú možnosť zásahov do objektu, avšak predpokladom je uzavretie osobitnej zmluvy, na základe ktorej prevádzkovateľ objektovej knižnice toto právo osobitne udelí. Využívanie objektov z rôznych

3 pojem informačný kontajner je definovaný ako „*pomenovaná trvalá skupina informácií, ktorú je možné opätovne získať zo súboru, systému alebo hierarchie úložiska aplikácie*“

4 pojem aktívum zahŕňa okrem iného budovy, mosty, cesty, výrobné zariadenia a podobne

5 Funtík, T., BIM Building Information Modeling, Eurostav, 2018, str. 56

6 v článku používam pojem tvorcovia/tvorca informačného modelu, pričom sa zámerne vyhybam označeniu autor, vzhľadom na nejasnú právnu povahu informačného modelu

7 „*Architektonickým dielom je najvšeobecnejšie vyjadrenie tvorivej architektonickej myšlienky autora, najmä grafické a priestorové zobrazenie architektonického riešenia stavby alebo urbanistického usporiadania územia, stavba, ako aj dielo záhradnej, interiérovej a scénickej architektúry a dielo architektonického dizajnu.*“

8 „(1) Vyhotovenie rozmnoženiny diela je trvalé alebo dočasné hmotné, digitálne alebo iné zachytenie diela alebo jeho časti z originálu diela alebo z rozmnoženiny diela. (2) Rozmnoženinu diela možno vyhotoviť najmä tlačou, maľbou, kresbou, prepisom, fotograficky alebo iným podobným postupom, záznamom alebo prostredníctvom technického zariadenia alebo technologického postupu umožňujúceho digitálne zachytenie diela alebo stavbou, ak ide o architektonické dielo.“

9 na nejasnosť právneho postavenia informačného modelu a jeho možnú klasifikáciu (na ktorú nadväzujem a snažím sa ju ďalej rozvinúť) poukazovala JUDr. Janka Hlavatá v pub-

likácii Funtík, T., BIM Building Information Modeling, Eurostav, 2018, str. 194 až 196, ktorá boli inšpiráciou na napísanie tohto článku

10 „Predmetom autorského práva je dielo z oblasti literatúry, umenia alebo vedy, ktoré je jedinečným výsledkom tvorivej duševnej činnosti autora vnímateľným zmyslami, bez ohľadu na jeho podobu, obsah, kvalitu, účel, formu jeho vyjadrenia alebo mieru jeho dokončenia.“

11 V zmysle § 3 ods. 2 Autorského zákona je dielom literárne dielo, slovesné dielo, divadelné dielo, hudobné dielo, audiovizuálne dielo, dielo výtvarného umenia, architektonické dielo, dielo úžitkového umenia, kartografické dielo alebo iný druh umeleckého diela alebo vedeckého diela, ak spĺňa podmienky podľa § 3 ods. 1 Autorského zákona.

12 „Za predmet autorského práva sa nepovažuje:
a) myšlienka, spôsob, systém, metóda, koncept, princíp, objav alebo informácia, ktorá bola vyjadrená, opísaná, vysvetlená, znázornená alebo zahrnutá do diela (...)“

13 Funtík, T., BIM Building Information Modeling, Eurostav, 2018, str. 194

14 Lazíková J, Autorský zákon, Komentár, Bratislava, Wolters Kluwer SR, 2018, str. 36

15 „Databázou je súbor navzájom nezávislých diel, údajov alebo iných navzájom nezávislých materiálov systematicky alebo metodicky usporiadaných a jednotlivé prístupných elektronickými alebo inými prostriedkami bez ohľadu na formu jeho vyjadrenia.“

objektových knižníc tak v praxi môže viesť k právne neprehľadnej a komplikovanej situácii, ktorá veľmi ľahko môže zo strany tvorcu/tvorcov informačného modelu vyústiť do porušenia autorských práv viacerých subjektov, potenciálne aj s medzinárodným presahom.

Je zrejme, že časť prvkov, z ktorých sa skladá informačný model je možné považovať za autorské diela v zmysle Autorského zákona, a teda tieto prvky informačného modelu podliehajú ochrane v zmysle Autorského zákona. Osobitne je to zrejme pri architektonickom diele (§ 3 ods. 6 Autorského zákona),⁷ ktorého zachytenie v podobe informačného modelu je možné považovať za rozmnoženinu v zmysle § 21 ods. 1 a 2 Autorského zákona.⁸

Tvorca informačného modelu s ohľadom na znenie § 19 resp. 65 a nasl. Autorského zákona preto potrebuje získať súhlas, resp. licenciu od autora(ov) týchto častí informačného modelu, ktoré možno považovať za autorské diela, a to v rozsahu, ktorý mu umožní využitie informačného modelu, na účely, pre ktoré ho tvorí (pre svoje interné potreby, resp. pre potreby zmluvného partnera (investora), resp. iných tretích strán). Udelenie takéhoto súhlasu, resp. licencie by malo spĺňať kritériá definované v Autorskom zákone, t. j. najmä dodržať formu, definovať rozsah a trvanie licencie, spôsob použitia diela, odmenu, (ne)výhradnosť licencie, spôsob nakladania s licenciou, jej prípadný prechod či zánik.

3.2 Právne postavenie informačného modelu

Ako som už uviedol vyššie, právny poriadok Slovenskej republiky explicitne neupravuje právne postavenie informačného modelu, čo má za následok, že právne postavenie informačného modelu je nejasné.⁹

Časť z prvkov informačného modelu, z ktorých sa skladá, sú údaje (napr. písomne a číselne zachytené informácie o harmonograme, cene, vlastnostiach použitých materiálov, prípadne iné údaje) resp. dokumentácia (manuály, špecifikácie, certifikáty a podobne), ktoré vzhľadom na ich povahu rozhodne nemožno považovať za autorské diela. Na druhej strane, ako som už uviedol vyššie v časti venujúcej sa jednotlivým prvkom informačného modelu, existujú aj prvky, ktoré nepochybne autorskými dielami sú. Čím je teda samotný informačný model ako celok?

S poukazom na vyššie citované ustanovenia Autorského zákona mám za to, že informačný model nespĺňa kumulatívne všetky kritériá diela definované v § 3 ods. 1 Autorského zákona.¹⁰ Konkrétne nespĺňa kritérium, že je z oblasti literatúry, umenia alebo vedy.¹¹ Som toho názoru, že informačný model ako celok (napriek skutočnosti, že jeho časťou môže byť architektonické dielo, resp. jeho rozmnoženina) nie je možné považovať za dielo z oblasti definovanej v § 3 Autorského zákona. Dôvodom je, že informačný model je okrem iného tvorený množstvom prvkov a informácií, ktoré nemožno považovať za predmety autorského práva v zmysle § 5 písm. a) Autorského zákona,¹² napr. písomne a číselne zachytené informácie o harmonograme, cene, vlastnostiach použitých materiálov, prípadne iné technické údaje, resp. dokumentácia (manuály, špecifikácie, certifikáty a podobne).

Ako otázne možno označiť kritérium jedinečnosti. V zmysle dostupnej literatúry¹³ v prípade pasportizácie existujúcich stavieb toto kritérium absentuje, pretože: „Architekt, resp. projektant, ktorý vytvára pasport existujúcej stavby za použitia BIM metódy, využíva vopred determinované postupy a každý architekt, resp. projektant by v zásade nezávisle od seba dospel k vytvoreniu rovnakého BIM modelu. Nakoľko v danom prípade absentuje jedinečná tvorivá činnosť autora, nemožno hovoriť o diele v zmysle autorského práva.“ Otázne zostáva či prípadné modelovanie informačného modelu novostavby vykazuje prvky jedinečnosti. V tejto súvislosti poukazujem na komentár¹⁴ k § 3 ods. 1 Autorského zákona, v ktorom sa okrem iného konštatuje: „Vplyvom rozvoja vedy a techniky, ktorá sa pri tvorbe diel často využíva (napr. fotografický prístroj na vytvorenie umeleckej fotografie), alebo zaradenie takýchto výtvorov, ako je databáza, alebo počítačový program do predmetov autorskoprávnej ochrany, sa vytráca z diel pojmový znak jedinečnosti, a individualita autora diela je takmer nerozoznateľná.“

Informačný model má najbližšie k definícii databázy (§ 130 ods. 1 Autorského zákona),¹⁵ pretože predstavuje súbor grafických a negrafických údajov o stavbe (z ktorých časť sú autorské diela, časť predstavujú údaje), ktoré sú usporiadané v zmysle pravidiel metódy informačného modelovania stavieb (BIM) a sú prístupné elektronickými prostriedkami.

Prípadná akceptácia hypotézy o absencii kritéria jedinečnosti má podľa môjho názoru za následok, že na informačný model nemožno nazerať ako na tzv. tvorivú databázu v zmysle § 131

Autorského zákona.¹⁶ Dôvodom pre môj názor je, že „spôsob výberu alebo usporiadanie obsahu databázy“ by v takomto prípade nebolo možné považovať za výsledok tvorivej duševnej činnosti autora informačného modelu.

S poukazom na vyššie uvedené mám za to, že z pohľadu Autorského zákona môže ísť o tzv. netvorivú databázu (*sui generis*) v zmysle § 135 a nasl. Autorského zákona,¹⁷ pričom je však nevyhnutné preukázať, že činnosť tvorcu informačného modelu vykazuje znaky podstatného vkladu do získania, overenia alebo sprístupňovania obsahu takejto databázy. V opačnom prípade by informačný model nemohol byť klasifikovaný ako tzv. netvorivá databáza.

3.3 Tvorca informačného modelu, resp. jeho jednotlivých prvkov

V článku primárne používam pojem tvorca, resp. tvorcovia informačného modelu, pričom sa zámerne vyhýbam označeniu autor, vzhľadom na nejasnú právnu povahu informačného modelu ako celku (časť 3.2 tohto článku). Na druhej strane pri jednotlivých prvkoch, z ktorých sa informačný model skladá (časť 3.1 tohto článku) je vzhľadom na skutočnosť, že v mnohých prípadoch ide o autorské dielo vytvorené konkrétnym autorom nutné rozlišovať medzi autorom/autormi jednotlivých častí informačného modelu a tvorcom/tvorcami informačného modelu ako celku.

Komplexnosť informačného modelu má za následok, že informačný model nevytvára jedna osoba. Vytvorenie informačného modelu („virtuálnej realizácie stavby v počítači“) môže byť podobne ako realizácia skutočného stavebného diela objednávateľom zadané ako subdodávka viacerým dodávateľom, z ktorých každý v určitom čase dodáva časť informačného modelu. V neposlednom rade považujem za potrebné zdôrazniť, že právny status tvorcov informačného modelu (zamestnanec resp. právnická osoba), ako aj forma vzájomnej spolupráce (pracovná zmluva, zmluva o dielo, mandátna zmluva, licenčná zmluva) môže byť odlišná.

Nad rámec vyššie uvedeného sa tvorcovia, resp. tvorca informačného modelu pri jeho tvorbe môže ocitnúť v rozličných situáciách, konkrétne môže tvoriť informačný model pre ešte neexistujúcu novú stavbu alebo dodatočne robiť pasportizáciu už existujúcej stavby. Tvorcom informačného modelu môže byť architekt, ktorý robí digitálnu rozmnoženinu ním vytvoreného architektonického diela (ako časti informačného modelu), ale aj tretia osoba, ktorá nie je tvorcom architektonického diela. Rovnako tak môže tvorca vynaložiť značnú námahu pri získavaní, overení alebo sprístupňovaní obsahu informačného modelu alebo mu, naopak, môžu byť (takmer) všetky prvky (grafické a negrafické) dodané zo strany tretieho subjektu a tvorca informačného modelu ich „len“ v zmysle postupov metódy informačného modelovania stavieb spája do jedného celku.

Vyššie popísané skutkovo rozdielne okolnosti je v procese tvorby konkrétneho informačného modelu potrebné zohľadniť a vhodne zmluvne upraviť.

4. Zmluvná úprava informačného modelu

Absencia explicitnej právnej úpravy informačného modelovania stavieb a z toho vyplývajúce nejasné právne postavenie informačného modelu, má okrem iného za následok širokú zmluvnú voľnosť¹⁸ pri úprave práv a povinností zmluvných strán týkajúcich sa procesu informačného modelovania stavieb a tvorby informačného modelu.

4.1 Aktuálny stav v Slovenskej republike

Zmluvná úprava práv a povinností týkajúcich sa procesu informačného modelovania stavieb a tvorby informačného modelu v súčasnosti na Slovensku nie je štandardizovaná. Limitom, v rámci ktorého sa môžu zmluvné strany dohodnúť, je preto výlučne platná právna úprava. Najdôležitejšie okruhy právnych otázok, ktoré je potrebné v príprave zmluvy zohľadniť, boli v odbornej literatúre¹⁹ identifikované už v roku 2018. Konkrétne ide o:

- a) špecifikáciu informačného modelu,
- b) úpravu práv k informačnému modelu,
- c) mieru zodpovednosti jednotlivých zainteresovaných strán podieľajúcich sa na tvorbe informačného modelu.

16 „Ak je spôsob výberu alebo usporiadanie obsahu databázy výsledkom tvorivej duševnej činnosti autora, vzťahuje sa na túto databázu a jej autora primerane druhá časť tohto zákona, ak z § 132 až 140 nevyplýva inak; databázou je najmä zborník, noviny, časopis, encyklopédia, antológia, pásmo alebo výstava.“

17 „Ak databáza vykazuje kvalitatívne alebo kvantitatívne podstatný vklad do získania, overenia alebo predvedenia jej obsahu, má zhotoviteľ databázy výhradné právo databázu použiť a udeliť súhlas na extrakciu alebo reutilizáciu celého obsahu databázy alebo jej kvalitatívne alebo kvantitatívne podstatnej časti.“

18 V zmysle článku 2 ods. 3 Ústavy SR platí: „Každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané, a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá.“

19 Funtík, T., BIM Building Information Modeling, Eurostav, 2018, str. 192

V tom čase sa v odbornej literatúre poukazovalo na vhodnosť (aspoň dočasného) nahradenia absentujúcej právnej úpravy vytvorením vzorovej zmluvnej dokumentácie a protokolov, ktoré by umožnili jednotnú aplikáciu a obmedzili rozdielne výklady. Napriek vyššie uvedeným názorom k vytvoreniu vzorovej, resp. štandardizovanej dokumentácie na Slovensku dosiaľ nedošlo.

Spôsob, akým v súčasnosti zmluvné strany na území Slovenskej republiky pristupujú k zmluvnej úprave informačného modelu, nie je možné vzhľadom na absenciu štandardizovanej úpravy jednoznačne kategorizovať.

Vzhľadom na komplexnosť informačného modelu a fakt, že sa na jeho tvorbe zvyčajne podieľa širší okruh tvorcov som toho názoru, že by malo ísť o inominátnu zmluvu, ktorej súčasťou by bola aj zmluva o dielo uzavretú podľa § 536 a nasl. zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov („**Obchodný zákonník**“) a taktiež licenčná zmluva uzavretá v zmysle § 65 Autorského zákona. Takáto kombinácia zmlúv umožňuje dostatočne presné vymedzenie práv a povinností zmluvných strán, ale najmä mieru ich zodpovednosti. Pri tvorbe informačného modelu dochádza medzi zmluvnými stranami k prekryvaniu ich zodpovednosti, keďže sa vytvára jeden informačný model, do ktorého každá zmluvná strana dodáva rôzne informácie. Informačný model stavby vieme definovať určením úrovne jeho rozpracovanosti (resp. podrobnosti), t. j. zjednodušene povedané zadaním informácií o jednotlivých elementoch, ktoré bude finálny BIM model obsahovať.²⁰

Precízna úprava zodpovednosti zmluvných strán a autorských práv k jednotlivým prvkom informačného modelu je kľúčová.

Som toho názoru, že obsahom zmluvy by malo byť najmä určenie predmetu zmluvy (špecifikácia informačného modelu – vhodne určiť úroveň rozpracovanosti),²¹ doby a miesta plnenia, cena, fakturácia a platobné podmienky, práva a povinnosti zmluvných strán (objednávateľa a dodávateľov), definovanie procesu priebehu realizácie vrátane vzájomnej spolupráce a komunikácie zmluvných strán, požiadavky objednávateľa na informácie (definovanie formátu, členenia modelu, geometrie, grafiky, vlastností a informácií o materiáloch, štruktúry a väzby v rámci informačného modelu), definovanie požiadaviek na spoločné dátové prostredie, plán realizácie BIM, licenčné podmienky (objednávateľ smerom k dodávateľom a naopak), zodpovednosť zmluvných strán, zmluvné pokuty, spôsoby predčasného ukončenia zmluvy, riešenie sporov, definovanie vhodných príloh a ich priority, atď.

4.2 Aktuálny stav v Českej republike

Aktuálny vývoj v Českej republike predstavuje jeden z možných prístupov, ako je možné koncipovať zmluvné vzťahy týkajúce sa informačného modelovania stavieb.

Česká agentúra pre štandardizáciu zverejnila v priebehu roku 2021 viacero štandardizovaných zmluvných dokumentov, pričom vo všetkých prípadoch išlo o tzv. nulté verzie dokumentácie určenej primárne pre pilotné projekty a v budúcnosti bude táto dokumentácia predmetom ďalšej aktualizácie a úprav.

S ohľadom na predmet tohto článku sú zaujímavé najmä „*BIM protokol pravidlá pre tvorbu, výmenu a používanie informačného modelu*“ vrátane príloh č. 1 až 3 – Požiadavky objednávateľa na informácie, Požiadavky na spoločné dátové prostredie (CDE) a Plán realizácie BIM (BEP), ako aj dokumenty „*Voliteľné ustanovenia pre Zvláštne zmluvné podmienky – Licenčná dohoda pre Český zmluvný štandard (Design-Bid-Build)*“ a „*Voliteľné ustanovenia pre Zvláštne zmluvné podmienky – Licenčná dohoda pre Český zmluvný štandard (Design-Build)*“.

Predložené znenia vzorovej dokumentácie majú slúžiť ako rámec a všeobecný návod, resp. inšpirácia pre zmluvné strany pri koncipovaní zmluvy a nastavení práv a povinností zmluvných strán.

4.2.1 BIM protokol

Základným zmluvným rámcom je zmluva o dielo (napr. Český smluvní standard – opätovne ide o štandardizované vzorové znenie zmluvy o dielo zverejnené Českou agentúrou pre štandardizáciu), súčasťou ktorej bude okrem iných príloh aj samotný BIM protokol (vrátane jeho príloh).

BIM protokol je teda jednou z častí (príloh) zmluvy o dielo uzavretej medzi objednávateľom a dodávateľom, pričom jeho osobitosťou je, že upravuje špecifický okruh vzťahov zmluvných strán týkajúci sa digitálneho prostredia, v ktorom je informačný model stavby realizovaný. V BIM

20 Funtík, T., BIM Building Information Modeling, Eurostav, 2018, str. 193

21 z anglického: level of development

protokole sa stanovujú pravidlá vytvárania, odovzdania a používania informačného modelu stavby, najmä výmena a prenos digitálnych informácií.

BIM protokol definuje práva a povinnosti zmluvných strán týkajúce sa informačného modelu, najmä jeho vytvárania, dodania, odovzdania, používania, ako aj vzájomnej spolupráce zmluvných strán.

BIM protokol predstavuje základný rámec, v rámci ktorého je zazmluvňovaný informačný model konkrétneho stavebného projektu, pričom zmluvné strany by mali vždy postupovať tak, aby zohľadnili osobitosti daného projektu. Účelom BIM protokolu je taktiež podpora efektívnej spolupráce v rámci jednotlivých projektových tímov, ktoré sa podieľajú na vytváraní informačného modelu a prijatie spoločných štandardov, zásad spolupráce a vhodných pracovných metód.

Štruktúra BIM Protokolu je nasledujúca:

- a) vymedzenie pojmov (definícií),
- b) úvodné a všeobecné ustanovenia,
- c) prednosť zmluvných dokumentov,
- d) povinnosti objednávateľa,
- e) povinnosti dodávateľa a členov projektového tímu,
- f) elektronická výmena dát,
- g) licenčné dohody,
- h) zoznam príloh.

4.2.2 Požiadavky objednávateľa na informácie

Požiadavky objednávateľa na informácie predstavujú samostatnú prílohu k BIM protokolu, ktorá definuje všeobecné požiadavky objednávateľa týkajúce sa napr. formátu dokumentov, členenia modelu, geometrie, grafiky, vlastností a informácií o materiáloch, štruktúry a väzby v rámci informačného modelu, pričom ich súčasťou sú aj ďalšie dve prílohy (Špecifické požiadavky objednávateľa na informácie a Dátový štandard objednávateľa). Špecifické požiadavky objednávateľa reflektujú osobitosť toho ktorého projektu a sú jedinečné pre každý projekt. Dátový štandard objednávateľa definuje požiadavky na dátové objekty a vlastnosti (najmä požadované negrafické (alfanumerické) informácie týkajúce sa informačného modelu budovy.

4.2.3 Požiadavky na spoločné dátové prostredie (CDE)

Spoločné dátové prostredie (CDE²²) je ústredným zdrojom informácií používaných na ich zhromažďovanie, spravovanie a zdieľanie pre celý projektový tím. Vytvorenie tohto centrálného informačného zdroja má uľahčiť spoluprácu medzi účastníkmi projektu, jednoznačne identifikovať platnú verziu informácií a pomáhať predchádzať nedorozumeniam, duplikátom a chybám. Zmluvné strany sa v tomto dokumente dohodnú na tom, aký systém budú počas realizácie projektu využívať. CDE si teda môžeme predstaviť ako pomyslené on-line miesto, ktoré poskytuje rámec pre digitálny zber, zdieľanie a výmenu informácií o stavebnom projekte. V praxi môže jednoduché CDE predstavovať „iba“ priečinky na serveri, prípadne na webovej aplikácii či cloud-e, ku ktorým majú všetky zúčastnené strany prístup „v jednom čase“. Na našom trhu sú dostupné viaceré riešenia, ako napríklad BIM360 (Autodesk), BIM Cloud (Graphissoft), BIM+ (Nemetschek), Connect (Trimble), ProjectWise (Bentley), 4Projects (Viewpoint).²³ Z právneho hľadiska je osobitne dôležitá časť týkajúca sa spôsobu licencovania a pravidiel využívania licencií týkajúcich sa spoločného dátového prostredia. Objávateľ by v tejto časti mal definovať požiadavky na licencie, ktoré mu umožnia komfortné využívanie informačného modelu.

4.2.4 Plán realizácie BIM (BEP)

Plán realizácie BIM (BEP)²⁴ upravuje procesy, konkrétne dodávateľ v tomto dokumente upresňuje spôsob použitia metódy informačného modelovania stavieb, dodanie dokumentov v digitálnej podobe a digitálneho modelu stavby v zmysle požiadaviek objednávateľa. Cieľom je definovanie plánovania, kontroly a riadenia prvkov digitalizácie v priebehu realizácie projektu. Slúži teda predovšetkým pre monitorovanie plnenia požiadaviek objednávateľa na digitalizáciu a ak je to potrebné, umožňuje taktiež spresniť požiadavky. Šablóna plánu realizácie BIM je rozdelená na tri časti: Časť I – Všeobecné požiadavky na informácie, Časť II – Špecifické požiadavky na informácie a Časť III – Spoločné dátové prostredie (CRP).

²² skratka angl. slovného spojenia „Common Data Environment“

²³ Funtík, T., BIM Building Information Modeling, Eurostav, 2018, str. 52 – 54

²⁴ skratka angl. slovného spojenia „BIM Execution Plan“

4.2.5 Licenčné dohody

Ako som už uviedol vyššie, licenčné dohody predstavujú osobitnú prílohu k BIM protokolu. Tento dokument je tvorený dvoma časťami, prvou je poskytnutie podlicencie objednávateľa zhotoviteľovi informačného modelu pre prípady, ak zhotoviteľ informačného modelu pri jeho tvorbe využije prvky objednávateľa, ktoré sú chránené autorským právom. Súčasťou je taktiež úprava práv k databáze a výška odmeny za poskytnutie týchto podlicencií.

Druhou časťou je udelenie licencie zo strany zhotoviteľa objednávateľovi na tie prvky informačného modelu, ktoré je možné považovať za autorské dielo v zmysle autorského zákona. Súčasťou je opätovne úprava práv k databáze a výška odmeny za poskytnutie týchto licencií. V tomto druhom prípade sú k dispozícii na výber dva varianty znenia.

V tejto súvislosti považujem za potrebné uviesť, že úprava autorských práv medzi zmluvnými stranami vo vyššie uvedenom dokumente (v oboch častiach) je koncipovaná pomerne široko, pričom je dodržaná forma a definovaný rozsah a trvanie (pod)licencie, spôsob použitia diela, výška prípadnej odmeny, (ne)výhradnosť (pod)licencie, spôsob nakladania s (pod)licenciou ako aj úprava práv k databáze. Pri druhej časti dokumentu (udelenie licencie zo strany zhotoviteľa objednávateľovi) sa môžu zmluvné strany dohodnúť na tzv. širokom alebo úzkom rozsahu udelenia licencie.

Úprava autorských práv a práv k databáze vo vzťahu k informačnému modelu, resp. jeho častiam v tejto časti prílohy reflektuje povinnosť zmluvných strán stanovenú v bode 2.2.2 BIM protokolu, v ktorom sa uvádza: „*S ohledem na intenzivní spolupráci a výměnu dat musí být ve Smlouvě upravena práva duševního vlastnictví (včetně mimo jiné práva autorského a práva pořizovatele databáze), tak, aby Informační model stavby (či jakékoli jeho části) mohl být užít zamýšleným způsobem a aby práva duševního vlastnictví Členů projektového týmu byla chráněna proti porušení.*“

Mám za to, že takto nastavené zmluvné zachytenie autorských práv a práv k databáze predstavuje dobrý východiskový bod, pričom vnáša do celého procesu informačného modelovania stavieb vyššiu právnu istotu pre všetky zmluvné strany. Bude zaujímavé sledovať prípadný ďalší vývoj tejto dokumentácie po zapracovaní prvých pripomienok získaných počas realizácie pilotných projektov.

Na druhej som toho názoru, že nejasnosti, na ktoré poukazujem v tomto článku nie sú v súčasnosti jednoznačne zodpovedané ani v Českej republike. Úprava autorských práv, (pod)licencií a práv k databázam tak, ako sú nastavené v BIM protokole a jeho prílohách však potvrdzuje, že na informačný model ako celok nemožno nahliadať ako na autorské dielo, rovnako tak potvrdzuje, že niektoré jeho časti nespĺňajú charakteristiku autorských diel.

5. Uplatnenie nárokov súdnou cestou

Absencia zmluvnej úpravy vzťahov týkajúcich sa informačného modelu prípade ich nesprávna úprava predstavujú riziko súdneho sporu. Oprávnený subjekt (napr. autor časti informačného modelu, ktorý spĺňa kritériá autorského diela) môže iniciovať súdny spor a uplatniť svoj nárok buď priamo zo zmluvy (ak bola uzavretá) alebo na základe platnej právnej úpravy Slovenskej republiky (predovšetkým Autorského zákona).

Oprávnená strana, ktorá by sa chcela domáhať ochrany svojich práv voči porušujúcej strane má v zmysle § 50a zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník („OZ“) a/alebo 137 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok („CSP“) a/alebo § 58 ods. 1 Autorského zákona k dispozícii viaceru druhov žalôb, najmä žalobu na:

- a) zaplatenie (napr. odmeny, na ktorú má nárok zo zmluvy, prípadne zmluvnej pokuty, resp. vydanie bezdôvodného obohatenia v prípade, ak zmluva nebola uzavretá, napriek tomu, že k jej uzavretiu malo dôjsť),
- b) splnenie inej ako peňažnej povinnosti (napr. niečo vykonať, niečoho sa zdržať resp. strpieť),
- c) nahradenie vyhlásenia vôle súdnym rozhodnutím za účelom uzavretia zmluvy alebo doplnenia zmluvy,
- d) určenie či právo existuje,
- e) určenie autorstva,

- f) zákaz ohrozenia práva vrátane zákazu opakovania takehoto ohrozenia práva,
- g) zákaz neoprávneného zásahu do práva,
- h) povinnosť poskytnúť informácie v zmysle § 58 ods. 1 písm. d) a e) Autorského zákona,
- i) odstránenie následkov, ktoré boli spôsobené ohrozením alebo porušením práv,
- j) náhradu nemajetkovej ujmy, náhradu škody resp. vydanie bezdôvodného obohatenia.

V súvislosti s vyššie uvedenou klasifikáciou prípustných žalobných nárokov považujem za dôležité upozorniť na potrebu rozlišovania či v danom prípade ide o autorskoprávny spor. V prípadoch, ktoré spĺňajú pojmové znaky autorskoprávnych sporov sa totiž namiesto všeobecnej miestnej príslušnosti bude aplikovať špeciálna kauzálna príslušnosť v zmysle § 26 CSP a v zmysle § 90 ods. 1 CSP musí byť sporová strana povinne zastúpená advokátom.

Osobitným problémom by v prípade vzniku súdneho sporu týkajúceho sa informačného modelu zrejme predstavoval proces dokazovania.

V zmysle § 187 CSP platí, že: „(1) Za dôkaz môže slúžiť všetko, čo môže prispieť k náležitému objasneniu veci a čo sa získalo zákonným spôsobom z dôkazných prostriedkov. (2) Dôkazným prostriedkom je najmä výsluch strany, výsluch svedka, listina, odborné vyjadrenie, znalecké dokazovanie a obhliadka. Ak nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd.“

CSP v § 206 CSP uprednostňuje tzv. odborné vyjadrenie pred znaleckým dokazovaním. Znalecké dokazovanie konajúci súd nariadi v zmysle § 207 ods. 1 CSP za predpokladu, že rozhodnutie závisí od posúdenia skutočností, na ktoré treba vedecké poznatky, a kvôli zložitosti posudzovaných otázok je odborné vyjadrenie nepostačujúce. Odborné vyjadrenie je menej formálne a procesne jednoduchší prostriedok ako znalecký posudok, to však neznamená, že by malo menšiu dôkaznú silu.²⁵

V prípade, ak konajúci súd dospeje k záveru, že posúdenie skutočností sú nevyhnutné odborné znalosti na návrh vyžiada odborné vyjadrenie od odborne spôsobilej osoby. Vzhľadom na skutočnosť, že neexistuje žiadny verejný zoznam odborne spôsobilých osôb musí konajúci súd sám posúdiť spôsobilosť osoby, ktorá má vyjadrenie vypracovať a to skúmaním odborných predpokladov danej osoby. V zmysle § 207 ods. 1 CSP platí, že ak rozhodnutie závisí od posúdenia skutočností, na ktoré treba vedecké poznatky, a pre zložitost' posudzovaných otázok nepostačuje postup podľa § 206, súd na návrh nariadi znalecké dokazovanie a ustanoví znalca.

Vzhľadom na špecifickosť metódy informačného modelovania stavieb, jej zložitost' a aktuálne málo rozšírené vedomosti o tejto metóde a jej výstupoch (informačných modelov stavby) som toho názoru, že súdy v rámci dokazovania budú pomerne často využívať odborné vyjadrenia prípadne znalecké dokazovanie.

Nevhodná zmluvná úprava, resp. absencia zmluvnej úpravy vzťahov týkajúcich sa informačného modelu môže v prípade rozporov medzi zmluvnými stranami stavby viesť k iniciácii rôznych typov súdnych sporov. Vhodným spôsobom ako predísť prípadným sporom resp. minimalizovať riziko ich vzniku je precízna a komplexná úprava zmluvných vzťahov ešte pred začatím realizácie projektu.

6. Záver

Informačné modelovanie stavieb pre odvetvie stavebníctva predstavuje prechod smerom do obdobia digitalizácie. Tento proces je na území Slovenskej republiky zatiaľ iba v počiatočnom štádiu implementácie (napriek snahe členov BIM asociácie Slovensko),²⁶ avšak vývoj v zahraničí jednoznačne preukazuje, že tak verejný, ako aj súkromný sektor postupne smeruje k využívaniu tejto metódy.

Nejasnosť právneho postavenia informačného modelu a absencia explicitnej právnej úpravy informačného modelovania stavieb má okrem iného za následok prípustnosť rôznych interpretácií právneho postavenia samotného informačného modelu, ako aj širokú zmluvnú voľnosť pri úprave práv a povinností zmluvných strán týkajúcich sa procesu informačného modelovania stavieb a tvorby informačného modelu.

Zmluvná úprava práv a povinností týkajúcich sa procesu informačného modelovania stavieb a tvorby informačného modelu v súčasnosti na Slovensku nie je štandardizovaná, napriek skutočnosti, že ide o veľmi komplikovanú problematiku. Absencia zmluvnej úpravy vzťahov týkajúcich sa informačného modelu, resp. ich nesprávne zazmluvnenie môže v prípade rozporov

²⁵ Ševcová, K.,
<https://www.epi.sk/-komentovane-ustanovenie/Komentar-k-p-206-zakona-160-2015-Z-z.htm>

medzi zmluvnými stranami stavby viesť k vzniku súdnych sporov a ohroziť tak riadnu a včasnú realizáciu stavby.

Som presvedčený, že problematiku spojenú s informačným modelovaním stavieb a informačnými modelmi je potrebné riešiť nielen z technického (úprava v slovenských technických normách), ale taktiež aj z právneho hľadiska. Doterajší vývoj v ukazuje, že súkromný sektor (firmy, resp. občianske združenia, ako je napr. BIMAS) nedokáže a ani by nemal suplovať úlohu štátu.

Z vyššie uvedených dôvodov považujem za vhodné, aby štát venoval pozornosť tejto problematike. V prvom rade je potrebné legislatívne upraviť problematiku informačného modelovania stavieb a postavenie informačného modelu a taktiež zdefinovať štandardy zmluvných vzťahov. Štát by mal iniciovať implementáciu informačného modelovania stavieb vo forme pilotných projektov vo verejnom sektore.

Koncept a štruktúra BIM protokolu (vrátane jeho príloh) ako boli predstavené v Českej republike predstavujú inšpiráciu, ako vhodne zmluvne nastaviť práva a povinnosti zmluvných strán aj na Slovensku. Z obsahu týchto dokumentov je zrejmé, že predpokladom úspešného nastavenia zmluvných vzťahov je úzka spolupráca všetkých dotknutých strán (tvorcov informačného modelu, právnika, externých subdodávateľov a pod.). Potreba precíznej špecifikácie práv a povinností zmluvných strán v zmluve je osobitne dôležitá s ohľadom na snahu predchádzať vzniku prípadných súdnych sporov. ■

RESUMÉ

Postavenie informačného modelu v právnej úprave Slovenskej republiky

Predmetom článku je upriamenie pozornosti na absenciu jednoznačnej právnej úpravy informačných modelov a informačného modelovania stavieb v platnej právnej úprave Slovenskej republiky, ako aj chýbajúcu štandardizáciu zmluvnej úpravy a s tým súvisiacu prípustnosť rôznych interpretácií právneho postavenia samotného informačného modelu. Autor v článku poukazuje na koncept a štruktúru štandardizovanej dokumentácie v Českej republike, ktorá predstavuje vhodnú inšpiráciu pre Slovensko. V závere autor stručne popisuje procesnoprávne aspekty problematiky so zameraním sa na súdne spory, ktoré môžu ohroziť realizáciu stavby.

SUMMARY

Status of an Information Model in the Slovak Legislation

The article aims to draw attention to the absence of unambiguous regulation of information models and building information modelling in the existing Slovak legislation, as well as to lacking standardization of contracts and the admissibility of different interpretations of the legal status of the information model itself thereto related. The author points out the concept and structure of standardised documentation in the Czech Republic, which can be viewed as a good source of inspiration for Slovakia. The author at the end briefly describes procedural aspects of this topic, focusing on lawsuits that may jeopardize implementation of the construction project.

ZUSAMMENFASSUNG

Die Stellung des Informationsmodells in der Rechtsregelung der Slowakischen Republik

Der Gegenstand des Artikels ist, die Aufmerksamkeit auf die mangelnde eindeutige Rechtsregelung der Informationsmodelle und der informativen Modellierung von Bauten in der geltenden Rechtsregelung sowie auf mangelnde Standardisation der vertraglichen Regelung und auf die damit zusammenhängende Zulässigkeit verschiedener Auslegungen hinsichtlich der rechtlichen Stellung des Informationsmodells, zu richten. Der Autor weist im Artikel auf das Konzept und die Struktur der standardisierten Dokumentation in der Tschechischen Republik hin, die für die Slowakei eine entsprechende Inspiration darstellt. Zum Schluss beschreibt der Autor kurz die prozessrechtlichen Aspekte der Problematik mit Schwerpunkt auf gerichtliche Streitfälle, die die Umsetzung des Bauprojektes gefährden können.

Zohľadňovanie rozhodnutí iných členských štátov Európskej únie v trestných veciach

JUDr. Anna Ondrejová, LL.M.

Podľa našej právnej úpravy uloženie súhrnného trestu neprichádza do úvahy, ak skorší rozsudok bol vydaný súdom iného štátu, a to ani vtedy, ak bol vydaný súdom členského štátu Európskej únie. Je takáto právna úprava v súlade s právom Európskej únie, vrátane judikatúry Súdneho dvora Európskej únie? Ako treba postupovať v prípade nesúlady?

Podľa § 7b ods. 1 Trestného zákona (ďalej len „TZ“), nazvaného „Výkon a zohľadnenie rozhodnutia iného štátu“: „Rozhodnutie súdu iného štátu v trestnej veci možno na území Slovenskej republiky vykonať alebo môže mať iné právne účinky, len ak tak ustanovuje medzinárodná zmluva alebo zákon“.

Z názvu ako aj z obsahu tohto ustanovenia vyplýva, že je rozdiel medzi výkonom rozhodnutia iného štátu a zohľadnením rozhodnutia iného štátu.

Podľa § 515 ods. 1 Trestného poriadku (ďalej len „TP“): „Vykonať rozhodnutie súdu iného štátu v trestnej veci (ďalej len „cudzie rozhodnutie“), ktorým sa uložil trest, možno na území Slovenskej republiky, len ak bolo uznané slovenským súdom.“ Nasledujúce ustanovenia TP stanovujú podmienky uznania a upravujú uznávacie konanie.

Podľa § 7b ods. 2 TZ: „Právoplatné odsúdenie súdom iného členského štátu Európskej únie v trestnom konaní sa na účely trestného konania zohľadní rovnako, ako keby bolo vydané súdom Slovenskej republiky, ak bolo vydané pre čin trestný aj podľa právneho poriadku Slovenskej republiky.“ Toto ustanovenie TZ sa vzťahuje aj na také právoplatné odsúdenia súdom iného členského štátu Európskej únie (ďalej len „ČŠ“) v trestnom konaní, ktoré neboli uznané slovenským súdom.

Podľa § 488a ods. 1 TP: „Zohľadnenie právoplatného odsúdenia súdom iného členského štátu Európskej únie v trestnom konaní vykoná orgán činný v trestnom konaní a súd.“ Zohľadniť takéto odsúdenie „rovnako, ako keby bolo vydané súdom Slovenskej republiky“ znamená, že **účinky odsúdenia vyhláseného v inom ČŠ by mali byť rovnocenné účinkom vnútroštátneho rozhodnutia v predsúdnom konaní, v súdnom konaní a vo vykonávacom konaní, malo by byť vzaté do úvahy pri posúdení trestnej minulosti páchatela, posúdení recidívy, určení druhu uplatniteľného trestu aj spôsobu jeho vykonania.**

Tento všeobecný princíp zohľadňovania právoplatných rozsudkov súdov ČŠ v trestných veciach je potrebné uplatniť aj v súvislosti s **ukladaním „ďalšieho trestu“** v zmysle § 43 TZ, podľa ktorého: „Ak súd odsudzuje páchatela za trestný čin, ktorý spáchal predtým, než bol trest uložený skorším rozsudkom vykonaný, a ukladá mu trest rovnakého druhu, nesmie tento trest spolu s doteraz nevykonanou časťou trestu uloženého skorším rozsudkom prevyšovať najvyššiu výmeru dovolenú týmto zákonom pre tento druh trestu. Ak je jedným z týchto trestov trest odňatia slobody, rozumie sa takou najvyššou výmerou doba dvadsiatich piatich rokov alebo trest odňatia slobody na doživotie.“ **Ustanovenie o „ďalšom treste“ sa vzťahuje aj na prípady, ak súd odsudzuje páchatela za trestný čin, ktorý spáchal predtým, než bol vykonaný trest uložený skorším rozsudkom súdu iného ČŠ.**

V nadväznosti na to sa všeobecný princíp zohľadňovania právoplatných rozsudkov súdov ČŠ v trestných veciach môže uplatniť aj v spojitosti s **upustením od „ďalšieho trestu“** podľa § 44 TZ. **Súd upustí od uloženia „ďalšieho trestu“, ak pokladá trest uložený skorším rozsudkom súdu iného ČŠ na ochranu spoločnosti a nápravu páchatela za dostatočný.**

Náš právny poriadok však všeobecný princíp zohľadňovania právoplatných rozsudkov súdov ČŠ v trestných veciach neakceptuje dôsledne.

Podľa § 41 ods. 4 TZ tento princíp nie je možné uplatniť v spojitosti s **ukladaním úhrnného trestu za viacero útokov pokračovacieho trestného činu**. Ak súd odsudzuje páchateľa za ďalší čiastkový útok, ktorý tvorí súčasť pokračovacieho trestného činu, za ktorého iný čiastkový útok bol vyhlásený odsudzujúci rozsudok súdom prvého stupňa iného ČŠ, ktorý už nadobudol právoplatnosť, súd nemôže zrušiť v rozsudku iného ČŠ skorší výrok o vine o pokračovacom trestnom čine, výrok o treste, ako aj ďalšie výroky, ktoré majú v uvedenom výroku o vine svoj podklad. Takýto postup, ktorý je vo vzťahu k predchádzajúcim odsúdeniam vnútroštátnych súdov upravený v § 41 ods. 3 TZ, ustanovenie § 41 ods. 4 zakazuje použiť, ak „predchádzajúci rozsudok bol vydaný súdom iného členského štátu Európskej únie“. Pre takéto prípady zákon nestanovuje ani iný postup, v ktorom by bolo možné zohľadniť právoplatné súdne rozhodnutia iných ČŠ a uložiť za pokračovací trestný čin trest obdobný spoločnému trestu.

Ani § 41 ods. 1 a ods. 2 TZ o **ukladaní úhrnného trestu** nie je možné aplikovať na rozhodnutia súdov iných ČŠ, pretože úhrnný trest podľa § 41 ods. 1 TZ sa uloží, len ak ten istý vnútroštátny¹ súd odsudzuje páchateľa súčasne za dva alebo viac trestných činov.

Podľa § 42 ods. 3 TZ princíp zohľadňovania právoplatných rozsudkov súdov ČŠ nie je možné uplatniť ani v súvislosti s **upustením od súhrnného trestu**. Podľa § 44 TZ súd má síce upustiť od uloženia súhrnného trestu podľa § 42 TZ, ak pokladá trest uložený skorším rozsudkom na ochranu spoločnosti a nápravu páchateľa za dostatočný, ale podľa § 42 ods. 3 TZ ustanovenie o súhrnnom treste sa nepoužije, ak „skorší rozsudok bol vydaný súdom iného členského štátu Európskej únie“. Vzhľadom na to, že zákon v takýchto prípadoch zakazuje použiť ustanovenia o súhrnnom treste všeobecne, nemožno použiť ani ustanovenie o upustení od súhrnného trestu.

Ustanovenie § 42 ods. 3 TZ bráni uplatneniu princípu zohľadňovania právoplatných rozsudkov súdov ČŠ nielen vo vzťahu k upusteniu od súhrnného trestu, ale aj vo vzťahu k **ukladaniu súhrnného trestu** podľa § 42 ods. 1, ods. 2 TZ a pre takéto prípady zákon nestanovuje ani iný postup, v ktorom by bolo možné zohľadniť právoplatné súdne rozhodnutia iných ČŠ a uložiť trest obdobný súhrnnému trestu.

Citovaný § 7b, § 41 ods. 4 a 42 ods. 3 TZ a § 488a TP boli predmetom zmeny a doplnenia TZ zákonom č. 334/2012 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 330/2007 Z. z. o registri trestov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. Slovenská republika tento zákon uvádza ako nástroj na vykonanie **rámcového rozhodnutia Rady 2008/675/SVV z 24. júla 2008 o zohľadňovaní odsúdení v členských štátoch Európskej únie v novom trestnom konaní (ďalej len „RR o zohľadňovaní odsúdení“)**.

Cieľom tohto príspevku je s využitím judikatúry Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) ukázať, že takáto právna úprava nie je v súlade s právom Únie a súčasne zoznámiť čitateľa s požiadavkami, ktoré kladie právo Únie na ukladanie „súhrnného trestu“² nahradzujúceho trest alebo viaceré tresty uložené v rámci odsúdení vnútroštátnych súdov aj súdov iných ČŠ.

JUDr. Anna Ondrejová, LL.M. je absolventkou Právnickej fakulty UPJŠ v Košiciach. Titul LL.M. získala na Nottingham Trent University. Od skončenia štúdia pôsobí na prokuratúre,

ostatných 20 rokov na medzinárodnom odbore Generálnej prokuratúry SR. Už tretie obdobie je členkou skupiny expertov Európskej komisie pre politiku EÚ v oblasti

trestného práva a je tiež členkou Európskej siete akademikov pre trestné právo (ECLAN). Je autorkou či spoluautorkou viacerých monografií a odborných článkov uverejnených v našich aj zahraničných odborných časopisoch a medzinárodných štúdií, publikovaných v zahraničných zborníkoch. Prednášala na medzinárodných konferenciách organizovaných Akadémiou európskeho práva (ERA), Radou Európskej únie, Európskou komisiou a inými európskymi inštitúciami a vysokými školami. Pôsobila ako členka medzirezortnej komisie pre zastupovanie SR pred súdmi EÚ a ako poradca zástupcu SR pred súdmi EÚ sa zúčastnila aj na ústnych pojednávaniach pred týmto súdom.

1 Vnútroštátny preto, že vnútroštátny právny poriadok, ktorého je TZ súčasťou, platí len pre vnútroštátne súdy

2 Pojem „súhrnný trest“ sa v tomto príspevku nepoužíva len v totožnom význame, aký má v slovenskom právnom poriadku. Je to autonómny pojem práva EÚ alebo členských štátov, ktorých sa konkrétne konanie o prejudiciálnej otázke týka, vo význame „úplný“, „celkový“, „súhrnný“

Touto problematikou sa Súdny dvor zaoberal vo viacerých rozhodnutiach³ o prejudiciálnych otázkach.

1. Rozhodnutie vo veci C-171/16, Trajan Beškov

Predmetom prejudiciálneho konania bol návrh, podaný rozhodnutím bulharského súdu, ktorý sa týkal výkladu RR o zohľadňovaní odsúdení.

Trajan Beškov (ďalej len „T. B.“) bol v roku 2010 právoplatne odsúdený rakúskym súdom a bol mu uložený trest odňatia slobody v trvaní 18 mesiacov, z toho šesť mesiacov nepodmienečne a dvanásť mesiacov s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu tri roky. Časť trestu odňatia slobody v dĺžke šesť mesiacov nepodmienečne bola vykonaná a následne začala plynúť skúšobná doba.

V roku 2013 bol T. B. právoplatným rozhodnutím bulharského súdu odsúdený za iný trestný čin na nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní jedného roka. Výkon tohto trestu v dobe podania návrhu na prejudiciálne konanie ešte nenastúpil, lebo jeho pobyt nebol známy.

V roku 2015 T. B. prostredníctvom právneho zástupcu požiadal vnútroštátny súd, aby mu na účely výkonu oboch uvedených trestov uložil súhrnný trest.

Podľa článku 23 ods. 1 bulharského Trestného zákonníka (ďalej len „BTZ“) *„Ak jedna osoba tým istým konaním spácha viac trestných činov alebo ak spáchala viac samostatných trestných činov predtým, než bola za jeden z týchto trestných činov odsúdená rozhodnutím, ktoré nadobudlo právoplatnosť, súd jej po tom, ako určil trest za každý z týchto trestných činov oddelene, uloží najprísnejší z nich.“*

Podľa čl. 25 ods. 2 BTZ *„Ak bol trest uložený jedným odsudzujúcich rozhodnutí úplne alebo čiastočne vykonaný, na účely výkonu trestu sa započíta, ak je rovnakého druhu ako súhrnný trest.“*

Vnútroštátny súd uviedol, že podľa prevažnej časti vnútroštátnej judikatúry a názoru, ktorý v danej veci zastáva prokuratúra, nie je vzhľadom na článok 4 ods. 2 bulharského Trestného poriadku⁴ (ďalej len „BTP“) možné uložiť súhrnný trest, v rámci ktorého sa zohľadní trest uložený skorším rozsudkom, ktorý vydal súd iného ČŠ, pokiaľ tento rozsudok nebol predtým uznaný príslušnými bulharskými súdmi. Preto sa pýtal, či sa s cieľom vyhovieť žiadosti T. B. musí rozsudok rakúskeho súdu vopred uznať v súlade s vnútroštátnym právom, alebo či vnútroštátny súd môže alebo musí vyhovieť žiadosti T. B. bez toho, aby bol tento rozsudok pred tým uznaný, opierajúc sa o článok 8 ods. 2 BTZ, ktorým sa vykonáva RR o zohľadňovaní odsúdení v bulharskom práve.⁵

Ďalšia otázka sa vzťahovala na možnosť zmeniť druh trestu uloženého súdom iného ČŠ. Trest, ktorý T. B. uložil rakúsky súd, bol podľa bulharského súdu prísnejší ako trest, ktorý mu uložil vnútroštátny súd. Podľa bulharského práva by súd mal ako súhrnný trest uložiť ten z trestov, ktorý je prísnejší. T. B., ktorý bol už viackrát odsúdený na trest odňatia slobody, už v Bulharsku nemôže byť odsúdený na podmienený trest. Vnútroštátny súd by preto musel zmeniť spôsob výkonu trestu, ktorý uložil rakúsky súd, a uložiť T. B. súhrnný nepodmienečný trest odňatia slobody.

Nakoľko podľa BTP súd rozhoduje o uložení súhrnného trestu v osobitnom konaní, ktoré nasleduje potom, čo boli vydané jednotlivé rozhodnutia o odsúdení páchatela, súd sa tiež pýtal, či takéto osobitné konanie treba považovať za „nové trestné konanie“ v zmysle RR o zohľadňovaní odsúdení.

Súdny dvor na úvod poukázal na body 2, 5, 6, 7 a 13 odôvodnenia (preambuly) RR o zohľadňovaní odsúdení, ktoré predstavujú významnú výkladovú pomôcku pre pochopenie obsahu rámcového rozhodnutia. Vyplýva z nich mimo iného, že opatrenia na vykonávanie zásady vzájomného uznávania rozhodnutí v trestných veciach vyžaduje ustanovenie, že *„súd v jednom členskom štáte musí mať možnosť zohľadniť právoplatné trestné rozsudky vyhlásené súdmi v iných členských štátoch, aby mohol posúdiť trestnú minulosť páchatela, zohľadniť recidívu a určiť druh uplatniteľného trestu a spôsob jeho vykonania.“* Členské štáty odsúdeniu vyhlásenému v inom ČŠ priznajú „rovnaké účinky, aké priznávajú odsúdeniu vyhlásenému ich vlastnými súdmi v súlade s vnútroštátnym právom, bez ohľadu na to, či ich vnútroštátne právo tieto účinky považuje za skutkovú otázku alebo za otázku procesného alebo hmotného práva. Cieľom tohto rámcového rozhodnutia však nie je zosúladiť účinky, ktoré rôzne vnútroštátne právne predpisy priznávajú predchádzajúcim odsúdeniam, a povinnosť zohľadňovať predchádzajúce odsúdenia

3 Rozsudok z 21. septembra 2017, Trojan Beškov, C-171/16, EU:C:2017:710 (ďalej len „C-171/16, Trojan Beškov“), rozsudok z 5. júla 2018, Daniel Bertold Lada, C-390/16, EU:C:2018:532 (ďalej len „C-390/16, Lada“) a rozsudok z 15. apríla 2021, AV, C-221/19, EU:C:2021:278 (ďalej len „C-221/19, AV“)

4 Článok 4 ods. 2 a 3 BTP stanovuje:

„2. Odsudzujúci rozsudok vyhlásený súdom iného štátu, ktorý nadobudol právoplatnosť a ktorý nebol uznaný v konaní podľa bulharskej právnej úpravy, nepodlieha výkonu orgánmi Bulharskej republiky.“

3. Ustanovenie sa neuplatní, keď ratifikovaná a zverejnená medzinárodná zmluva, ktorá nadobudla platnosť a ktorej zmluvnou stranou je Bulharská republika, stanovuje inak.“

5 BTZ v článku 8 ods. 2 stanovuje: *„Odsudzujúci rozsudok vyhlásený v inom členskom štáte Európskej únie, ktorý nadobudol právoplatnosť, za konanie, ktoré je trestným činom podľa tohto Trestného zákonníka, sa zohľadní v každom trestnom konaní vedenom proti tej istej osobe v Bulharskej republike.“*

6 články 463 až 466 BTP

7 V konaní o uznaní a výkone rozsudku súdu iného štátu bulharské súdy overujú, či konanie, ktorého sa žiadosť týka, je trestným činom podľa bulharského práva; či páchatel je podľa bulharského práva trestnoprávne zodpovedný; či odsudzujúci rozsudok bol vyhlásený v plnom súlade so zásadami zakotvenými v Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd a príslušných protokoloch, ktoré ratifikovala Bulharská republika; či páchatel nebol odsúdený za trestný čin považovaný za politický trestný čin alebo za trestný čin súvisiaci s takým trestným činom alebo za vojnový zločin; či Bulharská republika neuznala odsudzujúci rozsudok vyhlásený iným cudzím súdom vo vzťahu k tomu istému páchatelovi a za rovnaký trestný čin; a či odsudzujúci rozsudok neodporuje základným zásadám bulharského trestného práva a trestného konania.

8 ktorý nahradil článok 31 Zmluvy o Európskej únii

9 Uznanie a výkon rozhodnutia súdu iného ČŠ je potrebné rozlišovať od zohľadňovania takeého rozhodnutia

10 Poznámka autorky príspevku: Slovenský právny poriadok takeého konanie nepozná

vyhlásené v iných členských štátoch existuje iba **v takom rozsahu, v akom sa podľa vnútroštátneho práva zohľadňujú predchádzajúce vnútroštátne odsúdenia.**“ ČŠ zohľadnia predchádzajúce odsúdenia v inom ČŠ „**v predsúdnom konaní, v súdnom konaní a vo vykonávacom konaní.**“ Aj keď **je vylúčená možnosť preskúmať predchádzajúce odsúdenie**, „nemalo by to členskému štátu brániť vydať v prípade potreby rozhodnutie, ktorým prizná predchádzajúcemu odsúdeniu rovnocenné právne účinky.“

Následne Súdny dvor uviedol, že článok 3 RR o zohľadňovaní odsúdení v odseku 1 stanovuje, že: „Každý členský štát zabezpečí, aby sa v trestnom konaní proti osobe zohľadnili rovnako, ako sa zohľadňujú vnútroštátne odsúdenia, aj predchádzajúce odsúdenia vyhlásené proti tejto osobe za iné skutky v iných členských štátoch, **o ktorých získal informácie v súlade s uplatniteľnými nástrojmi vzájomnej právnej pomoci alebo výmeny informácií z registrov trestov**, a aby sa im v súlade s vnútroštátnym právom priznali rovnocenné právne účinky ako predchádzajúcim vnútroštátnym odsúdeniam“, a v odseku 2 spresňuje, že „... táto povinnosť sa uplatňuje v predsúdnom konaní, v súdnom konaní a vo vykonávacom konaní, najmä pokiaľ ide o uplatniteľné procesné pravidlá vrátane **pravidiel uplatniteľných na predbežnú väzbu, kvalifikáciu trestného činu, druh a výšku trestu, ako aj pravidiel, ktorými sa riadi výkon rozhodnutia**“.

RR o zohľadňovaní odsúdení sa preto má vykladať v tom zmysle, že **sa vzťahuje aj na tie vnútroštátne konania, ktorých predmetom je uloženie súhrnného trestu odňatia slobody na účely výkonu, v ktorom sa zohľadní trest uložený osobe vnútroštátnym súdom, ako aj trest uložený v rámci skoršieho odsúdenia vyhláseného súdom iného ČŠ voči tej istej osobe pre iné skutky.**

Súdny dvor ďalej uviedol, že z vnútroštátneho právneho poriadku Bulharska⁶ vyplýva, že existuje osobitný postup uznávania právoplatných rozsudkov vyhlásených zahraničnými súdmi zo strany príslušných bulharských súdov, ktorého cieľom je priznať týmto rozsudkom rovnaký právny účinok, ako má rozsudok vydaný bulharským súdom. Toto konanie predpokladá aj preskúmanie dotknutého zahraničného odsúdenia s cieľom overiť, či sú splnené podmienky stanovené v článku 463 ods. 1 BTP.⁷

Súdny dvor konštatoval, že uplatnenie postupu podľa RR o zohľadňovaní odsúdení nemôže byť podmienené takýmto prieskumom. Cieľom rámcového rozhodnutia je vykonávanie zásady vzájomného uznávania rozsudkov a rozhodnutí v trestných veciach, ktorá je zakotvená v článku 82 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie,⁸ na základe ktorého sa toto rámcové rozhodnutie prijalo. Táto **zásada primárneho práva Únie bráni tomu, aby sa pred zohľadnením skoršieho rozhodnutia vydaného v inom ČŠ muselo uskutočniť predchádzajúce vnútroštátne konanie o uznaní a vykonaní, a tiež tomu, aby skoršie rozhodnutie vydané v inom členskom štáte bolo z tohto dôvodu predmetom preskúmania.** Článok 3 ods. 3 a odôvodnenie 13 RR o zohľadňovaní odsúdení výslovne zakazujú takéto preskúmanie, keďže **odsudzujúce rozhodnutia vydané v iných ČŠ sa musia zohľadniť tak, ako boli vyhlásené.**

Z odôvodnenia 6 RR o zohľadňovaní odsúdení vyplýva, že cieľom tohto rámcového rozhodnutia nie je vykonávanie súdnych rozhodnutí v ČŠ, ktoré sa prijali v iných ČŠ.⁹

Súdny dvor ďalej vyložil, že vnútroštátny súd podľa tohto rámcového rozhodnutia nemôže preskúmať skoršie odsúdenie vyhlásené v inom ČŠ a meniť spôsoby jeho výkonu, napríklad zrušením podmiennečného odkladu.

Súdny dvor na položené prejudiciálne otázky odpovedal takto:

1. **Rámcové rozhodnutie Rady 2008/675/SVV z 24. júla 2008 o zohľadňovaní odsúdení v členských štátoch Európskej únie v novom trestnom konaní sa má vykladať v tom zmysle, že sa vzťahuje na vnútroštátne konania, ktorých predmetom je uloženie súhrnného trestu odňatia slobody na účely jeho výkonu,**¹⁰ v ktorom sa zohľadní trest uložený osobe vnútroštátnym súdom, ako aj trest uložený v rámci skoršieho odsúdenia vyhláseného súdom iného členského štátu voči tej istej osobe pre iné skutky.
2. **Rámcové rozhodnutie 2008/675 sa má vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby sa v členskom štáte pred zohľadnením skoršieho odsúdenia vyhláseného súdom iného členského štátu muselo uskutočniť predchádzajúce vnútroštátne konanie o uznanie tohto rozhodnutia príslušnými súdmi tohto prvého členského štátu, ako to stanovujú články 463 až 466 Nariadenia o procesualnom kodex (Trestný poriadok).**
3. **Článok 3 ods. 3 rámcového rozhodnutia 2008/675 sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že vnútroštátny súd, ktorému sa na účely**

výkonu predloží žiadosť o uloženie súhrnného trestu odňatia slobody zohľadňujúceho okrem iného aj trest uložený v rámci skoršieho odsúdenia vyhláseného súdom iného členského štátu, môže na tieto účely zmeniť spôsob výkonu tohto posledného uloženého trestu.“

Podobne ako v bode 2 rozhodnutia vo veci C-171/16, Beškov, Súdny dvor rozhodol aj vo veci C-390/16, Lada.

2. Rozhodnutie vo veci C-221/19, AV

Na úvod treba uviesť, že poľská právna úprava ukladania súhrnného trestu, podobne ako bulharská právna úprava, sa vo viacerých smeroch líši od našej právnej úpravy. Rozdiel spočíva napríklad v tom, že poľská právna úprava predpokladá, že obvinenému bude uložený trest najskôr samostatne viacerými súdmi a až potom bude možné osobitným rozhodnutím uložiť súhrnný (zlučujúci) trest. Tento postup je možný len za splnenia zákonom stanovených podmienok, ktoré sa tak isto líšia od našej právnej úpravy, čo však nie je na účely tohto príspevku podstatné.

Naša, aj poľská právna úprava majú spoločný nedostatok, spočívajúci v tom, že súhrnný trest neumožňujú uložiť, ak jeden z rozsudkov bol vydaný súdom iného ČŠ. Poľský súd usúdil, že takáto právna úprava má za následok, že za určitých okolností sa osoba, ktorá bola viackrát odsúdená v jednom ČŠ, nachádza vo výhodnejšej situácii ako osoba, ktorá bola odsúdená v rôznych ČŠ, keďže súhrnný trest je pre odsúdeného spravdla výhodnejší ako viacero samostatných trestov.

Poľský súd to považoval za nesúladne s **rámčovým rozhodnutím Rady 2008/909/SVV z 27. novembra 2008 o uplatňovaní zásady vzájomného uznávania na rozsudky v trestných veciach, ktorými sa ukladajú tresty odňatia slobody alebo opatrenia zahŕňajúce pozbavenie osobnej slobody, na účely ich výkonu v Európskej únii, zmeneným Rámčovým rozhodnutím Rady 2009/299/SVV z 26. februára 2009 o zmene a doplnení rámčových rozhodnutí 2002/584/SVV, 2005/214/SVV, 2006/783/SVV, 2008/909/SVV a 2008/947/SVV a o posilnení procesných práv osôb, podpore uplatňovania zásady vzájomného uznávania, pokiaľ ide o rozhodnutia vydané v neprítomnosti dotknutej osoby na konaní (ďalej len „RR o vzájomnom uznávaní“)**. Vyslovil názor, že naopak, umožnenie, aby sa aj na odsúdenia vyhlásené v inom členskom štáte a uznané v súlade s RR o vzájomnom uznávaní uplatňovala možnosť uložiť súhrnný trest, by zaručovalo na úrovni Únie rovnosť zaobchádzania s osobami nachádzajúcimi sa v podobnej situácii a posilňovalo vzájomnú dôveru medzi členskými štátmi.

Vychádzajúc z uvedenej úvahy poľský súd položil Súdnemu dvoru dve predbežné otázky. Prvá sa týkala výkladu RR o zohľadňovaní odsúdení a druhá RR o vzájomnom uznávaní. Súdny dvor najskôr odpovedal na druhú otázku.

Touto otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýtal, či ustanovenia článku 8 ods. 2 až 4, článku 19 ods. 1 a 2 a článku 17 ods. 1 prvej vety RR o vzájomnom uznávaní nebránia v rámci „konania o vydaní súhrnného rozsudku“¹¹ uložiť taký súhrnný trest, ktorý by nahrádzal a súhrnnému trestu prispôbil aj tresty uložené v inom členskom štáte a prevzaté na vykonanie v členskom štáte, v ktorom sa súhrnný trest ukladá.

Článok 8 ods. 2 až 4 RR o vzájomnom uznávaní stanovuje striktné **podmienky pre prispôbenie trestu, ktorý bol uložený v štáte pôvodu príslušným orgánom vykonávajúceho štátu**. Príslušný orgán vykonávajúceho štátu môže trest uložený v štáte pôvodu prispôsobiť len vtedy, **ak je dĺžka trvania trestu nezlučiteľná s právom vykonávajúceho štátu a ak tento trest prekračuje maximálnu sadzbu stanovenú pre podobné trestné činy podľa práva tohto štátu**. Takto prispôbený trest nesmie byť nižší ako maximálna sadzba stanovená pre podobné trestné činy podľa práva vykonávajúceho štátu. Iba **ak je druh trestu uloženého v štáte pôvodu nezlučiteľný s právom vykonávajúceho štátu, príslušný orgán tohto štátu môže prispôsobiť takýto trest trestu alebo opatreniu stanovenému jeho vlastným právom za podobné trestné činy pod podmienkou, že prispôbený trest čo najviac zodpovedá trestu uloženému v štáte pôvodu**. V každom prípade tento trest nemožno zmeniť na peňažný trest a prispôbený trest nesmie sprísniť trest uložený v štáte pôvodu z hľadiska druhu alebo dĺžky.

Každé rozhodnutie o prispôbení trestu prijaté v súlade s článkom 8 ods. 2 a 3 sa podľa článku 21 písm. e) RR o vzájomnom uznávaní sa musí písomne oznámiť príslušnému orgánu štátu pôvodu s uvedením dôvodov.

11 Podobne ako bulharská, aj poľská právna úprava predpokladá, že obvinenému budú najskôr samostatne uložené tresty viacerými súdmi a až potom bude možné rozhodnutím v osobitnom konaní uložiť spoločný súhrnný trest.

Uvedené prípady predstavujú jediné výnimky zo zásadnej povinnosti uloženej príslušnému orgánu vykonávajúceho štátu uznať rozsudok, ktorý mu bol zaslaný, a bezodkladne prijať všetky nevyhnutné opatrenia na výkon trestu, ktorého dĺžka a povaha zodpovedajú dĺžke a povahe trestu, ako boli vymedzené v rozsudku vyhlásenom v štáte pôvodu.

Súdny dvor prijal záver, že článok 8 ods. 2 až 4 RR o vzájomnom uznávaní sa má vykladať v tom zmysle, že umožňuje, aby rozsudok ukladajúci súhrnný trest pokrýval jeden alebo viaceré tresty uložené v iných ČŠ, ktoré sa podľa tohto rámcového rozhodnutia vykonávajú v ČŠ, v ktorom bol rozsudok ukladajúci súhrnný trest vyhlásený, pokiaľ tento rozsudok nevedie k prispôsobeniu dĺžky alebo povahy uvedených trestov, ktoré by presahovalo vyššie uvedené striktné hranice stanovené týmito ustanoveniami. Opačné riešenie by viedlo k neodôvodnenému rozdielu v zaobchádzaní medzi osobami, ktorým boli uložené viaceré tresty v jedinom ČŠ, a osobami, ktorým boli uložené tresty vo viacerých ČŠ, ak sa v oboch prípadoch tresty vykonávajú v tom istom ČŠ. Ako sa uvádza v odôvodnení 6 RR o vzájomnom uznávaní, toto sa má vykonávať a uplatňovať takým spôsobom, aby sa zabezpečilo dodržiavanie všeobecných zásad rovnosti, spravodlivosti a primeranosti.

Vo vzťahu k článku 17 RR o vzájomnom uznávaní Súdny dvor uviedol, že rozsudok ukladajúci súhrnný trest, akým je rozsudok vo veci samej, treba odlišiť od opatrení na výkon trestu odňatia slobody, ktoré patria do pôsobnosti článku 17 ods. 1 RR o vzájomnom uznávaní. Zatiaľ čo **opatrenia na výkon trestu sa riadia právom vykonávajúceho štátu** po tom, čo bola odsúdená osoba odovzdaná príslušným orgánom tohto štátu a tieto orgány sú v zásade jediné príslušné rozhodnúť o postupoch výkonu a určovať s tým súvisiace opatrenia, vrátane dôvodov na predčasné alebo podmienené prepustenie, **ukladanie súhrnného trestu sa v prípadoch, ako vo veci samej, riadi v prvom rade RR o vzájomnom uznávaní.**

Na druhej strane, aj pri rozhodovaní o súhrnnom treste je potrebné rešpektovať ustanovenie článku 17 ods. 2 RR o vzájomnom uznávaní, ktoré ukladá príslušným orgánom vykonávajúceho štátu **povinnosť započítať celé obdobie odňatia slobody, ktoré už odsúdená osoba vykonal v štáte pôvodu pred jej odovzdaním, do celkovej dĺžky odňatia slobody, ktorá sa má vykonať vo vykonávajúcom štáte.**

Cieľom ani účinkom rozsudku ukladajúceho súhrnný trest nemôže byť preskúmanie trestov uložených v iných členských štátoch, ktoré sa podľa uvedeného rámcového rozhodnutia vykonávajú v členskom štáte, v ktorom sa vyhlasuje tento rozsudok ukladajúci súhrnný trest.

Súdny dvor preto na otázku odpovedal takto:

„Ustanovenia článku 8 ods. 2 až 4, článku 17 ods. 1 a 2 a článku 19 rámcového rozhodnutia Rady 2008/909/SVV z 27. novembra 2008 o uplatňovaní zásady vzájomného uznávania na rozsudky v trestných veciach, ktorými sa ukladajú tresty odňatia slobody alebo opatrenia zahŕňajúce pozbavenie osobnej slobody, na účely ich výkonu v Európskej únii, zmeneného rámcovým rozhodnutím Rady 2009/299/SVV z 26. februára 2009, sa majú vykladať v tom zmysle, že umožňujú vyhlásiť rozsudok ukladajúci súhrnný trest, ktorý pokrýva nielen jeden alebo viacero trestov, ktoré boli predtým uložené dotknutej osobe v členskom štáte, v ktorom sa tento rozsudok ukladajúci súhrnný trest vyhlasuje, ale aj jeden alebo viacero trestov, ktoré jej boli uložené v inom členskom štáte a ktoré sa vykonávajú podľa tohto rámcového rozhodnutia v prvom členskom štáte. Takýto rozsudok ukladajúci súhrnný trest však nemôže viesť k prispôsobeniu dĺžky alebo povahy týchto posledných uvedených trestov, ktoré prekračuje striktné hranice stanovené v článku 8 ods. 2 až 4 tohto rámcového rozhodnutia 2008/909, k porušeniu povinnosti stanovenej v jeho článku 17 ods. 2 započítať celé obdobie odňatia slobody, ktoré už prípadne vykonal odsúdená osoba v štáte pôvodu, do obdobia odňatia slobody, ktoré má vykonať vo vykonávajúcom štáte, alebo k preskúmaniu trestov uložených tejto osobe v inom členskom štáte v rozpore s článkom 19 ods. 2 uvedeného rámcového rozhodnutia.“

Prvou položenou otázkou, na ktorú Súdny dvor odpovedal ako na druhú, sa vnútroštátny súd v podstate pýtal, či sa má článok 3 ods. 3 RR o zohľadňovaní odsúdení¹² vykladať v tom zmysle, že za porušenie tohto ustanovenia sa nepovažuje uloženie súhrnného trestu namiesto trestu, ktorý bol uložený rozsudkom vyhláseným v členskom štáte, a súčasne aj namiesto trestu, ktorý bol prevzatý na vykonanie z iného členského štátu.

Ako vyplýva z odôvodnení 2, 5 a 8 RR o zohľadňovaní odsúdení, jeho cieľom nie je vykonať v členskom štáte súdne rozhodnutia vydané v iných členských štátoch, ale dosiahnuť stav, aby každý členský štát dbal na to, aby predchádzajúce odsúdenia vyhlásené v inom členskom štáte

12 Čl. 3 ods. 3 RR o zohľadňovaní odsúdení znie: „Zohľadnenie predchádzajúcich odsúdení vyhlásených v iných členských štátoch podľa odseku 1 nesmie ovplyvňovať predchádzajúce odsúdenia členského štátu, ktorý vedie nové konania, alebo jeho rozhodnutia o ich vykonaní ani ich rušiť alebo revidovať.“

mali rovnocenné právne účinky ako predchádzajúce vnútroštátne odsúdenia v súlade s jeho vnútroštátnym právom.

V súlade s týmto cieľom článok 3 ods. 1 RR o zohľadňovaní odsúdení v spojení s jeho odôvodnením 5 ukladá členským štátom povinnosť zabezpečiť, aby sa v prípade takýchto nových trestných konaní zohľadnili tak, ako sa zohľadňujú vnútroštátne odsúdenia podľa vnútroštátneho práva, aj predchádzajúce odsúdenia vyhlásené v iných členských štátoch, o ktorých získali informácie v súlade s uplatniteľnými nástrojmi vzájomnej právnej pomoci alebo výmeny informácií z registrov trestov, aby sa im v súlade s vnútroštátnym právom priznali rovnocenné právne účinky, aké vnútroštátne právo priznáva vnútroštátnym odsúdeniam, pokiaľ ide o skutkové okolnosti, alebo hmotnoprávne, či procesnoprávne účinky.

Z uvedených úvah vyplýva, že s cieľom zabezpečiť, aby sa predchádzajúcim odsúdeniam vyhláseným v inom členskom štáte priznali účinky rovnocenné účinkom, ktoré sa spájajú s predchádzajúcimi vnútroštátnymi odsúdeniami, je súd rozhodujúci v novom trestnom konaní, akým je aj konanie o rozsudku ukladajúcom súhrnný trest vo veci samej,¹³ v zásade povinný zohľadniť predchádzajúce odsúdenie vyhlásené súdom iného členského štátu rovnakým spôsobom, ako by zohľadnil predchádzajúce odsúdenie vyhlásené súdom členského štátu, v ktorom sa nachádza, s výhradou dodržania podmienok a hraníc stanovených v RR o zohľadňovaní odsúdení.

Na prvú položenú otázku preto Súdny dvor odpovedal takto:

„Článok 3 ods. 3 rámcového rozhodnutia Rady 2008/675/SVV z 24. júla 2008 o zohľadňovaní odsúdení v členských štátoch Európskej únie v novom trestnom konaní v spojení s jeho odôvodnením 14 sa má vykladať v tom zmysle, že umožňuje vyhlásenie rozsudku ukladajúceho súhrnný trest, ktorý pokrýva nielen jeden alebo viacero trestov, ktoré boli predtým uložené dotknutej osobe v členskom štáte, v ktorom sa tento rozsudok ukladajúci súhrnný trest vyhlasuje, ale aj jeden alebo viacero trestov, ktoré jej boli uložené v inom členskom štáte a ktoré sa vykonávajú podľa rámcového rozhodnutia 2008/909, zmeneného rámcovým rozhodnutím 2009/299, v prvom členskom štáte, pod podmienkou, že uvedený rozsudok ukladajúci súhrnný trest spĺňa, pokiaľ ide o tieto posledné uvedené tresty, podmienky a hranice vyplývajúce z článku 8 ods. 2 až 4, článku 17 ods. 2 a článku 19 ods. 2 tohto zmeneného rámcového rozhodnutia 2008/909.“

3. Záver

Náš právny poriadok v zásade správne implementoval RR o zohľadňovaní odsúdení, aj RR o vzájomnom uznávaní.¹⁴ **Neimplementoval ho však úplne.**

Všeobecný princíp zohľadňovania právoplatných rozsudkov súdov ČŠ v trestných veciach vzhľadom na § 41 ods. 4 TZ nie je možné uplatniť v spojitosti s ukladáním úhrnného trestu za viacero útokov pokračovacieho trestného činu.

Ustanovenie § 42 ods. 3 TZ ani iné ustanovenia slovenského právneho poriadku neumožňujú uloženie súhrnného trestu, v rámci ktorého by sa zohľadnil aj trest uložený skorším rozsudkom, ktorý vydal súd iného členského štátu.

Takáto právna úprava nie je v súlade s judikatúrou Súdneho dvora popísanou v tomto článku a je aj v rozpore so všeobecnou povinnosťou členských štátov dodržiavať zásady rovnosti, spravodlivosti a primeranosti a tiež s jedným zo základných práv občanov Únie, právom na voľný pohyb a pobyt na území členských štátov, keď pri ukladaní súhrnného trestu nezabezpečuje rovnaké práva osobám odsúdeným v iných členských štátoch, ako osobám odsúdeným súdmi Slovenskej republiky.

Hoci trestnoprávna úprava a vnútroštátne trestné procesné predpisy upravujúce ukladanie súhrnného trestu v zásade patria do právomoci členských štátov, tie sú povinné pri výkone tejto právomoci dodržiavať právo Únie.¹⁵

Rámcové rozhodnutia sú záväzné pre členské štáty, pokiaľ ide o výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pričom voľba foriem a metód sa ponecháva na vnútroštátne orgány. Rámcové rozhodnutia nemajú priamy účinok. Ak vnútroštátna právna úprava nie je v súlade s účinným právom Únie stanoveným rámcovým rozhodnutím, príslušné vnútroštátne orgány nemôžu konať v rozpore s vnútroštátnym právom, ale sú povinné vykladať ho, pokiaľ je to možné, eurokonformne.¹⁶

13 Pozri poznámky č. 10 a 11

14 Sú implementované § 7b Trestného zákona a § 488a a § 515 a nasledujúcich Trestného poriadku. Sporou môže byť podmienka pre uznanie rozhodnutia stanovená v § 516 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku. Posudzovanie, či rozhodnutie bolo vydané v konaní, ktoré zodpovedá zásadám obsiahnutým v článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, nie len výnimočne, ak vzniknú pochybnosti, ale v každom prípade uznania rozhodnutia, by nemuselo byť v súlade so zásadou vzájomného uznávania a vzájomnej dôvery.

15 Pozri napr. aj rozsudok z 26. februára 2019, Rimševičs a ECB, C-202/18 a C-238/18, EU:C:2019:139

16 Hranice eurokonformného výkladu únieového práva sa od rozsudku

zo 16. júna 2005, Maria Pupino, C-105/03, EU:C:2005:386 (body 43 až 45) vyvíjajú. Pre zložitost' a meniaci sa obsah interpretácie tejto zásady Súdny dvorom je potrebné sledovať jeho aktuálnu judikatúru. Zásada eurokonformného výkladu nemôže slúžiť ako základ pre výklad vnútroštátneho práva contra legem. Podľa aktuálnej judikatúry je eurokonformný výklad obmedzený všeobecnými právnymi zásadami, akými sú predovšetkým zásada právnej istoty a zákaz

Nesúlad vnútroštátneho práva s právom Únie kritizovaný v tomto príspevku nemožno preklenúť eurokonformným výkladom. Slovensko, ako členský štát Únie, je preto povinné dať svoju právnu úpravu do súladu s právom Európskej únie. V opačnom prípade môže Komisia začať konanie o porušení a v rámci neho predložiť vec Súdnemu dvoru, ktorý môže uložiť štátu finančné sankcie. ■

RESUMÉ

Zohľadňovanie rozhodnutí iných členských štátov Európskej únie v trestných veciach

Článok sa venuje výkladu rámcového rozhodnutia Rady 2008/675/SVV o zohľadňovaní odsúdení (skrátene názov) a rámcového rozhodnutia Rady 2008/909/SVV o uplatňovaní zásady vzájomného uznávania na rozsudky v trestných veciach (skrátene názov) podanými Súdny dvorom Európskej únie, so zameraním na posúdenie možnosti uložiť súhrnný trest v prípadoch, kedy skorší rozsudok bol vydaný súdom iného členského štátu Európskej únie. Autorka poukazuje na nesúlad platného slovenského právneho poriadku s uvedenými právnymi aktami Únie a odpovedá na otázku, ako má na tento nesúlad reagovať právna prax.

SUMMARY

Taking Account of Decisions of Other EU Member States in Criminal Matters

The article deals with the interpretation of Council Framework Decision 2008/675/JHA on taking account of convictions (short title) and Council Framework Decision 2008/909/JHA on the application of the principle of mutual recognition to judgments in criminal matters (short title) by the Court of Justice of the European Union, focusing on the assessment of the possibility to impose a multiple sentence in cases where an earlier judgment was handed down by a court of another EU Member State. The author points out the inconsistency of the existing Slovak legislation with the aforementioned legal acts of the Union, and she answers the question how legal practice should respond to this inconsistency.

ZUSAMMENFASSUNG

Berücksichtigung der Entscheidungen anderer Mitgliedsstaaten der Europäischen Union in Strafsachen

Der Artikel widmet sich der Auslegung des Rahmenbeschlusses 2008/675/SVV des Rates zur Berücksichtigung der Verurteilungen (verkürzter Titel) und des Rahmenbeschlusses 2008/909/SVV des Rates über die Anwendung des Grundsatzes der gegenseitigen Anerkennung auf Urteile in Strafsachen (verkürzter Titel), gestellt vom Gerichtshof der Europäischen Union mit dem Ziel der Beurteilung von Möglichkeiten für die Verhängung einer Gesamtstrafe in Fällen, bei denen das frühere Urteil vom Gericht eines anderen Mitgliedstaates der Europäischen Union erlassen worden ist. Die Autorin deutet auf die mangelnde Übereinstimmung der geltenden slowakischen Republik mit den bezeichneten Rechtsakten der Europäischen Union hin und sie antwortet auf die Frage, wie auf diese Dissonanz die Rechtspraxis reagieren soll.

Z JUDIKATÚRY SÚDNEHO DVORA EURÓPSKEJ ÚNIE

Správny orgán ako vnútroštátny súdny orgán oprávnený na kladenie prejudiciálnych otázok

Orgán vykonávajúci funkcie tak správnej, ako aj súdnej povahy, ktorý spĺňa štrukturálne kritériá vyplývajúce z judikatúry Súdneho dvora, možno považovať za „súdny orgán“ v zmysle článku 267 ZFEÚ, ak sú funkcie súdnej povahy, ktoré vykonáva, objektívne a striktné oddelené od jeho funkcií správnej povahy. Tak je to najmä v prípade, keď určité konania možno pred týmto orgánom začať len na základe opravného prostriedku, a nie z úradnej moci a ak uvedený orgán nemôže byť žalovaným v konaní o žalobe proti rozhodnutiam, ktoré prijíma v takýchto konaniach.

Rozsudok Súdneho dvora z 3. mája 2022 vo veci C-453/20, CityRail – ECLI:EU:C:2022:341, bod 70

Podľa článku 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“) môže návrh na začatie prejudiciálneho konania predložiť Súdnemu dvoru len vnútroštátny súdny orgán. Ide o autonómny pojem práva Európskej únie, ktorého obsah vyplýva z judikatúry Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) v svojej judikatúre. Podľa kritérií, ktoré Súdny dvor vytvoril, nie každý orgán, ktorý je vo vnútroštátnom systéme označený ako súd, je aj vnútroštátnym súdnym orgánom v zmysle článku 267 ZFEÚ¹ a takúto povahu môžu mať za určitých okolností aj správne orgány. V komentovanom prípade ide o sprísnenie postoja Súdneho dvora práve voči správnym orgánom.

Dotknutým správnym orgánom je český Úrad pro přístup k dopravní infrastruktuře (ďalej len „ÚPDI“) predkladajúci prejudiciálnu otázku v rámci konania, v ktorom na základe návrhu spoločnosti CityRail posudzuje podmienky používania siete vypracované Správou železníc, ktorá je manažérom železničnej infraštruktúry v Českej republike. ÚPDI predstavuje odvetvový regulačný orgán, ktorého zriadenie požaduje smernica 2012/34, ktorou sa zriaďuje jednotný európsky železničný priestor.² V článku 55 uvedenej smernice je obsiahnutá požiadavka nezávislosti v rôznych rovinách, ktorá sa typicky nachádza v smerniciach predpokladajúcich existenciu odvetvového regulačného orgánu.

ÚPDI svoju povahu vnútroštátneho súdneho orgánu v zmysle článku 267 ZFEÚ vysvetľuje najmä s odkazom na prejudiciálne konanie C-136/11,³ v ktorom Súdny dvor pripustil prejudiciálne otázky predložené obdobným rakúskym regulačným orgánom. Súdna povaha rakúskeho regulačného orgánu bola testovaná Súdnym dvorom z pohľadu tradičných tzv. štrukturálnych kritérií, ktorými sú zriadenie orgánu zákonom, jeho trvalá povaha, záväzný charakter jeho právnych aktov, kontradiktórna povaha konania, uplatnenie právnych predpisov orgánom, ako aj jeho nezávislosť. Je pravda, že takýmto testom by bez akýchkoľvek pochybností prešiel aj ÚPDI a rovnako aj množstvo iných vnútroštátnych orgánov, ktorých zriadenie požadujú jednotlivé smernice. Úvaha ÚPDI bola jednoduchá – keď je rakúsky regulačný orgán považovaný za vnútroštátny súdny orgán v zmysle článku 267 ZFEÚ, prečo by takúto povahu nemal mať aj ÚPDI.

Prax Súdneho dvora priznávať povahu vnútroštátneho súdneho orgánu v zmysle článku 267 ZFEÚ aj niektorým vnútroštátnym správnym orgánom už bola niekoľkokrát predmetom kritiky

1 Pozri napr. rozsudok Súdneho dvora z 21. januára 2020 vo veci C-274/14, Banco de Santander, ECLI:EU:C:2020:17, v ktorom nebol za vnútroštátny súdny orgán v zmysle článku 267 ZFEÚ považovaný španielsky Ústredný daňový súd.

2 V podmienkach Slovenskej republiky je týmto vnútroštátnym regulačným orgánom Dopravný úrad zriadený zákonom č. 402/2013 Z. z. o Úrade pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb a Dopravnom úrade a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

3 Rozsudok Súdneho dvora z 22. novembra 2012 vo veci C-136/11, Westbahn Management, ECLI:EU:C:2012:740.

- 4 Návrhy generálneho advokáta Dámasa Ruiz-Jaraba Colomera veci C-17/00, De Coster prednesené 28. júna 2001, ECLI:EU:C:2001:366.
- 5 Návrhy generálneho advokáta Dámasa Ruiz-Jaraba Colomera vo veci C-393/06, Ing. Aigner prednesené 22. novembra 2007, ECLI:EU:C:2007:706, bod 24.
- 6 Návrhy generálneho advokáta Camposa Sánchez-Bordonu vo veci C-453/20, CityRail prednesené 16. decembra 2021, ECLI:EU:C:2021:1018, bod 38.
- 7 Rozsudok Súdneho dvora zo 16. septembra 2020 vo veci C-462/19, Anesco, ECLI:EU:C:2020

generálnych advokátov. Najčastejšie sa táto kritika objavuje v návrhoch generálneho advokáta Colomera. Už v roku 2001 v návrhoch vo veci C-17/00⁴ sa podrobne venoval pojmu vnútroštátny súdny orgán v súvislosti s možnosťou predloženia prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru. V roku 2007 v návrhoch vo veci C-393/06⁵ zopakoval požiadavku, aby sa za vnútroštátny súdny orgán považovali iba orgány, ktoré sú súčasťou súdnej moci jednotlivých štátov, keď vykonávajú samotnú súdnu činnosť, a výnimočne tie orgány, ktoré nepatria do tohto systému, ale majú posledné slovo vo vnútroštátnom právnom poriadku pod podmienkou, že spĺňajú požiadavky vyplývajúce z judikatúry, najmä čo sa týka nezávislosti a kontradiktórnosti konania.

V danom čase Súdny dvor návrhy tohto generálneho advokáta nenasledoval, ale zdá sa, že po rokoch sa k nim vracia v práve komentovanom rozsudku. Predznamovali to už návrhy generálneho advokáta Sáncheza Bordonu v tejto veci, ktorý navrhoval upraviť tradičný prístup Súdneho dvora vo vzťahu k regulačným orgánom, ktorých vznik požadujú smernice,⁶ a to aj vo svetle novej judikatúry Súdneho dvora. Ide najmä o rozsudok vo veci C-462/19,⁷ v ktorom Súdny dvor neuznal súdnu povahu obdobného španielskeho regulačného orgánu pre sektor železničnej dopravy.

Súdny dvor pri preskúvaní povahy ÚPDI najprv veľmi podrobne zhrnul svoju judikatúru týkajúcu sa pojmu vnútroštátny súdny orgán v súvislosti s článkom 267 ZFEÚ. Už v tejto časti akcentoval požiadavku zamerať sa nielen na základné tradične požadované štrukturálne kritéria (teda zriadenie dotknutého orgánu zákonom, jeho trvalá povaha, záväzný charakter jeho rozhodnutí, kontradiktórna povaha konania, uplatňovanie právnych predpisov v konaní a nezávislosť), ale najmä v prípade správnych orgánov, ktorých nezávislosť je požadovaná právom Únie, aj na povahu funkcií takéhoto orgánu, ktoré vykonáva v osobitnom normatívnom kontexte. Súdny dvor pripustil, že v rozsudku vo veci C-136/11, na ktorý sa odvoláva ÚPDI, vo vzťahu k obdobnému rakúskemu regulačnému orgánu neskúmal, či tento orgán vykonával v konaní, v ktorom predložil prejudiciálne otázky Súdnemu dvoru, funkcie súdnej povahy.

Vo vzťahu k ÚPDI Súdny dvor dospel k záveru, že tento orgán má v zásade správnu povahu, keďže svoju právomoc môže uplatňovať aj z úradnej moci, má vyšetrovacie právomoci, plní funkcie odvolacieho orgánu, vie si vynútiť plnenie svojich rozhodnutí prostredníctvom svojich sankcií a jeho rozhodnutia môžu byť predmetom súdneho preskúmania. Ďalej Súdny dvor skúmal, či napriek tejto správnej povahe nemôže byť ÚPDI v osobitnom kontexte svojich funkcií považovaný za súdny orgán v zmysle článku 267 ZFEÚ.

Súdny dvor svoj jednoznačný záver, že ÚPDI v konaní, ktoré sa pred ním vedie, nevykonáva súdne, ale správne funkcie, oprel hlavne o skutočnosť, že uvedené konanie pred ÚPDI by sa mohlo začať aj z úradnej moci a ÚPDI môže z vlastnej iniciatívy stíhať nezrovnalosti zistené počas tohto konania. Ďalšou dôležitou skutočnosťou je okolnosť, že rozhodnutia ÚPDI môžu byť predmetom súdneho prieskumu, v rámci ktorého by mal ÚPDI postavenie žalovaného, čo svedčí o tom, že pri prijímaní rozhodnutia nemá ÚPDI postavenie tretej osoby.

Z komentovaného rozsudku nevyplýva záver, že orgán vykonávajúci funkcie správnej aj súdnej povahy spĺňajúci štrukturálne kritéria nebude môcť predložiť Súdnemu dvoru prejudiciálnu otázku. Sprísnenie prístupu Súdneho dvora spočíva v tom, že v prípade takéhoto orgánu bude potrebné preukázať, že jeho funkcie súdnej povahy sú objektívne a striktné oddelené od jeho funkcií správnej povahy. V tejto súvislosti Súdny dvor pomenoval dve kritéria. Prvým je spôsob začatia konania pred dotknutým orgánom – Súdny dvor požaduje, aby toto konanie mohlo začať len na základe opravného prostriedku a nie z úradnej moci. Druhým kritériom je postavenie dotknutého orgánu v prípade súdneho prieskumu jeho rozhodnutí – podľa Súdneho dvora nesmie mať dotknutý orgán v takom prípade postavenie žalovaného.

Komentované rozhodnutie nadobúda v slovenských pomeroch osobitný význam v súvislosti s informáciou, že Súdnemu dvoru bol 16. marca 2022 doručený návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorého autorom je Úrad pre verejné obstarávanie. Je zjavné, že sa nejedná o orgán patriaci do slovenskej sústavy súdnych orgánov, čiže by sa pri ňom mal rovnako uplatniť test prípustnosti jeho prejudiciálnych otázok, ktorý naznačil Súdny dvor v komentovanom rozsudku.

Rozhodnutie spracovala: **doc. JUDr. Martina Jánošíková, Ph.D.**

Ústav medzinárodného práva a európskeho práva
UPJŠ v Košiciach, Právnická fakulta

Z ROZHODNUTÍ NAJvyššieho súdu SR

Následky uznania pohľadávky v dedičskom konaní na plynutie premlčacej doby

Uznanie pohľadávky v rámci dedičského konania z titulu vnesených investícií do majetku poručiťela zakladá plynutie 10-ročnej premlčacej lehoty podľa § 110 ods. 1 druhej vety Občianskeho zákonníka odo dňa, keď k uznaniu došlo.

*Uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 28. februára 2022
sp. zn. 7Cdo/265/2021*

Dotknuté ustanovenia:

– § 110 ods. 1 Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb.

Krajský súd dovolaním napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým bola žalovanej uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 7 468,43 eur titulom investícií pri prestavbe a nadstavbe rodičovského domu. Táto investícia bola uznaná čo do základu i výšky v dedičskom konaní po poručiťelovi, keď žalovaná spolu s ostatnými dedičmi v osvedčení o dedičstve uznali tento záväzok voči žalobcovi.

Podľa krajského súdu bolo v súdenom spore preukázané, že v dedičskom konaní došlo ku kvalifikovanému uznaniu práva v písomnej forme s uvedením dôvodu vzniku záväzku a jeho výšky v zmysle § 110 ods. 1 veta druhá OZ.¹ Uskutočnením uznávacieho prejavu v konaní o dedičstve začala plynúť nová 10-ročná premlčacia doba, preto námietka premlčania vznesená žalovanou nie je opodstatnená.

Súd mal v danom prípade za preukázané, že žalobca a jeho manželka investovali finančné prostriedky na realizáciu nadstavby rodinného domu poručiťela, čím nehnuteľnosť zhodnotili. V dedičskom konaní po poručiťelovi žiaden z dedičov nenamietal, že by investícia nebola realizovaná, pričom nebola namietaná ani jej výška. Pohľadávka žalobcu vyplývala z uznávacieho prejavu dedičov a následne z vysporiadania pohľadávky v rámci bezpodielového spoluvlastníctva manželov tak, že práve žalovaná ako pozostalá manželka poručiťela zodpovedá za pohľadávku žalobcu v uplatnenom rozsahu. Súd preto neskúmal, či investície boli reálne vynaložené a v akej výške, keď dedičia zhodne prehlásili (a toto prehlásenie bolo osvedčené notárom), že náklady na realizáciu nadstavby vynaložili žalobca a jeho manželka z vlastných finančných prostriedkov.

Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie, ktorého prípustnosť odvodzovala z § 420 písm. f) a § 421 CSP.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je potrebné odmietnuť.

Z odôvodnenia:

Dovolací súd v posudzovanom prípade nezistil naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP.

1 § 110 ods. 1

Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb.:

„Ak bolo právo priznané právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného orgánu, premlčuje sa za desať rokov odo dňa, keď sa malo podľa rozhodnutia plniť. Ak právo dlžník písomne uznal čo do dôvodu i výšky, premlčuje sa za desať rokov odo dňa, keď k uznaniu došlo; ak bola však v uznaní uvedená lehota na plnenie, plynie premlčacia doba od uplynutia tejto lehoty.“

Nárok žalobcu bol uznaný podľa § 110 ods. 1, veta druhá OZ v rámci dedičského konania v osvedčení o dedičstve za prítomnosti dedičov po poručiteľovi. Na osvedčení o dedičstve sa nachádzajú podpisy dedičov potvrdzujúce ich vôľu prejavenu v rámci dedičského konania. Dovolací súd nezistil procesné pochybenia ani vady prejavu vôle dedičov, ktoré sú jasné, určité a zrozumiteľné. Tieto prejavy vôle boli uskutočnené pred notárom ako súdnym komisárom, ktorý ich zaznamenal do osvedčenia o dedičstve. Úkony notára v konaní o dedičstve sa považujú za úkony súdu. Opravné prostriedky proti úkonom notára v dedičskom konaní podané neboli.

Dovolací súd konštatuje, že uznanie pohľadávky v rámci dedičského konania z titulu vnese-
ných investícií do majetku poručiteľa zakladá plynutie 10-ročnej premičacej lehoty podľa § 110
ods. 1, druhá veta OZ odo dňa, keď k uznaniu došlo.

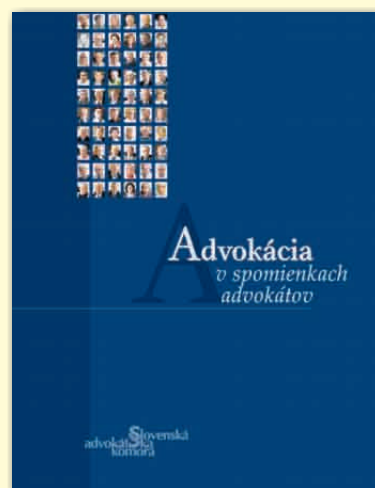
Pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 CSP, podľa názoru dovolateľky je jej dovola-
nie prípustné, keďže sa súd prvej inštancie nezaoberal absolútnou neplatnosťou úkonu v časti
uznania dlhu z dôvodu rozporu s dobrými mravmi. Podľa najvyššieho súdu problém aplikácie
dobrých mravov je skutková okolnosť, ktorú dovolací súd nemôže riešiť, pretože nevykonáva
dokazovanie. V zmysle uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že na podklade dovolania ža-
lovanej nemožno uskutočniť meritórny dovolací prieskum k skutkovej otázke dobrých mravov
podľa § 421 ods. 1 CSP. Z obsahu spisu vyplýva, že k zhoršeniu osobných vzťahov účastníkov
došlo až po dedičskom konaní. Toto zhoršenie vzťahov nemožno ex post vzťahovať k zrozumi-
teľne uzatvoreným dohodám v dedičskom konaní.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v zmysle vyššie uvedeného dovolanie žalovanej odmietol.

Odôvodnenie je redakčne krátené a upravované.

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala: **JUDr. Zuzana Fabianová, Ph.D.**

advokátka

Advokácia v spomienkach advokátov

Dávame do pozornosti všetkým advokátom, že v knižnici Slovenskej advokátskej komory sú k dispozícii posledné výtlačky **reprezentatívnej veľkoformátovej publikácie v tvrdej väzbe**, ktorá na vyše 300 stranách formou rozhovorov s kolegami advokátmi mapuje dianie v advokácii od začiatku 70. rokov minulého storočia až po dnešok.

Zvýhodnená cena pre advokátov 10 eur

Kontakt: PhDr. Ondrišová, tel.: 0903 600 805, ondrisova@sak.sk

DEŇ ADVOKÁCIE 2022

Advokáti a koncipienti pomáhali *pro bono* v krajských mestách

V rámci Dňa advokácie si Slovenská advokátska komora pripomína každoročne 27. apríla prijatie prvého zákona o slobodnom a nezávislom výkone advokátskeho povolania. Ako už býva zvykom, komora okrem iného oslavuje tento sviatok aj poskytovaním bezplatných právnych rád občanom. Naposledy sme prezenčne realizovali túto aktivitu v roku 2019, keďže v rokoch 2020 a 2021 sa pre pandémiu COVID-19 podujatie v takomto formáte neuskutočnilo.

Organizáciu podujatia mali vo svojich rukách regionálni zástupcovia SAK, ktorí aktívne komunikovali s miestnymi samosprávami za účelom zabezpečenia priestorov na poskytovanie poradenstva a využitia mestských komunikačných prostriedkov na zvýšenie povedomia o tomto podujatí. Iniciatívne tiež oslovili právnické fakulty, rôzne regionálne médiá, televízie a noviny, distribuovali letáky a plagáty a komunikovali s kolegami v regióne o organizačných záležitostiach. Srdečne im za to ďakujeme.

Hoci v predkoronovom období sa zúčastnilo na podujatí o čosi viac občanov, výhodou tohto ročníka bola možnosť poskytnúť každému žiadateľovi dostatočný časový aj fyzický priestor pre komfortnú účasť a plnohodnotnú pozornosť advokáta. Podľa spätnej väzby možno potvrdiť, že záujemcovia o právne poradenstvo odchádzali spokojní tak s organizáciou podujatia, ako aj s odbornou pomocou.

Pokiaľ ide o oblasti právneho poradenstva, dominovalo jednoznačne občianske právo, no nechýbali ani otázky týka-

júce sa trestného práva, správneho práva, obchodného práva, rodinného práva, daňového práva, migračného práva, pozemkového a stavebného právo. Viacerí žiadatelia riešili susedské vzťahy, vedenie prevádzky, hluk v čase nočného pokoja, dedičské konanie, dedenie zo závetu, žiadosť o navrátenie lehoty, doručovanie, invalidný dôchodok, nebezpečné prenasledovanie, spotrebiteľské veci, právo sociálneho zabezpečenia či vysporiadanie BSM.

Okrem bežného právneho poradenstva pre slovenských občanov boli navyše advokáti pripravení pomôcť aj Ukrajincom s otázkami ohľadom dočasného útočiska. V každom regióne bolo zabezpečené právne poradenstvo v ukrajinčine. Na pôde komory sa tiež zišli advokáti z Ukrajiny, ktorí sa momentálne v dôsledku situácie vo svojej krajine nachádzajú v SR a pomáhali kancelárii komory prekonať jazykovú bariéru pri organizácii právnej pomoci pre svojich krajanov.

Prvotinou tohto ročníka bola spolupráca s právnickými fakultami v Bratislave, Trnave a Košiciach, ktoré vyslali svojich študentov, aby pomohli s organizáciou na mieste a zároveň mali možnosť sledovať advokátov pri práci s klientmi. V Trnave a Košiciach boli v spolupráci s právnickými fakultami využité aj ich priestory.

V číslach teda možno podujatie vyhodnotiť nasledovne:

- 263 právnych porád
- 121 zapojených advokátov
- 16 študentov právnických fakúlt.

Predsedníctvo Slovenskej advokátskej komory by v mene celej našej stavovskej organizácie chcelo úprimne poďakovať za osobné nasadenie počas poskytovania bezplatného právneho poradenstva dňa 27. apríla 2022 v Bratislave, Banskej Bystrici, Nitre, Trenčíne, Trnave, Košiciach, Žiline, Prešove a Poprade nasledovným advokátkam a advokátom, koncipientkam a koncipientom:

Banská Bystrica: JUDr. Monika Maršáleková, JUDr. Gabriela Vlkolinská, JUDr. Zuzana Tavačiková, JUDr. Diana Hrončeková, JUDr. Peter Múkera, JUDr. Lucia Fabriciusová

Regionálni zástupcovia: JUDr. Blanka Gondová, JUDr. Jana Biroščáková, JUDr. Ľubomír Hreždovič

Bratislava: JUDr. Ivan Syrový, PhD., JUDr. Michaela Matušiková, Mgr. Peter Serina, JUDr. Ján Falath, Mgr. Štefan Krnáč, JUDr. Simona Laktišová, Mgr. Roman Oleksík, JUDr. Dušan Lovich, JUDr. Roman Heinrich, Mgr. Michal Štefuriak, Mgr. Iľja Rogač, JUDr. Jakub Mandelík, PhD., JUDr. Miroslava Mittelmanová, JUDr. Lucia Semančinová, Yulia Marets, JUDr. Miroslav Zobok, Olena Vyshniakova

Regionálni zástupcovia: Mgr. Ján Kutan, JUDr. Kvetoslava Živčáková

Nitra: JUDr. Petra Baňáková, Mgr. Zuzana Gáliková, JUDr. Ing. Marek Galo, Mgr. Juraj Hedera, JUDr. Róbert Hipp, JUDr. Ing. Dušan Józsa, Mgr. Ivan Sedletskyy

Regionálni zástupcovia: JUDr. Svorad Petruška, JUDr. René Hudzovič

Košice: JUDr. Peter Žoldoš, JUDr. Peter Koromhász PhD., JUDr. Martin Friedrich, JUDr. Monika Meňhertová, Mgr. Tomáš Szalontay, JUDr. Tomáš Herman, JUDr. Zuzana Petriganová, JUDr. Ján Lengvarský, JUDr. Peter Szarszoi, Mgr. Lenka Pirohaničová, Mgr. Miroslava Francová

Regionálni zástupcovia: JUDr. Tomáš Illeš, JUDr. Martin Puchalla, PhD.

Žilina: JUDr. Michaela Macaláková, JUDr. Liliana Kazerooni Smiešková, JUDr. Lenka Špiriaková, JUDr. Andrej Lalinský, JUDr. Branislav Samec, Mgr. Ján Páchnik, JUDr. Patrícia Urbanová, JUDr. Peter Hríb, JUDr. Zuzana Otahálová, JUDr. Tomáš Michnica, JUDr. Ing. Martina Kyselová, Mgr. Alžbeta

Jandová, Mgr. Kristína Decká, JUDr. Tomáš Jurčo, Mgr. Ivana Vranáková, Mgr. Natália Cabuková, JUDr. Jana Veľas Hlučňanová, JUDr. Katarína Turanská

Regionálni zástupcovia: JUDr. Andrea Havelková, JUDr. Magdaléna Hromcová

Prešov: JUDr. Marek Bujdoš, JUDr. Ladislav Riedl, JUDr. Daniel Boľanovský, JUDr. Dáša Komková, JUDr. Ján Pavlík, Mgr. Renáta Romanová, JUDr. Stanislav Oravec, JUDr. Jozef Pirkovský, JUDr. Evald Dzurenda, JUDr. Martina Fabiánová, JUDr. Patrik Palša, JUDr. Martina Stankovičová, Mgr. Oto Saloky, Mgr. Natália Želinská, Mgr. Peter Baran

Regionálni zástupcovia: Mgr. Ivan Mazanec, JUDr. Ambróz Motyka

Poprad: JUDr. Peter Behúň, JUDr. Karol Pudlák, JUDr. Juraj Lukáč, Mgr. Soňa Bendíková, Mgr. Martina Augustínová, JUDr. Alexandra Hudáčková, JUDr. Lenka Diabelková, Mgr. Simona Hudáková

Organizátor: JUDr. Jozef Beňo, PhD.

Trnava: JUDr. Eva Koleničová, JUDr. Martin Brezovan, JUDr. PhDr. Jaroslava Balážiová, JUDr. Andrej Halada, JUDr. Ing. Miroslav Kadúč, PhD., Mgr. Matej Haršány, Milan Kráľovič

Regionálni zástupcovia: JUDr. Marián Haršány, JUDr. Igor Ribár

Trenčín: JUDr. Martina Kmetová, JUDr. Ivana Magdolenová Joriková, JUDr. Ján Kanaba, Mgr. Vladimír Misároš, JUDr. Peter Svitok, JUDr. Helena Košútová Valášková, JUDr. Zuzana Moravčíková Kolenová, Mgr. Ingrid Barteková, JUDr. Andrej Opet, Mgr. Juliana Sumková, JUDr. Peter Ďurmek, JUDr. Rastislav Škultéty, Mgr. Simona Kačíkova

Regionálni zástupcovia: JUDr. Zuzana Čížová, JUDr. Katarína Hunčíková

Slovenská advokátska komora ďakuje vám všetkým za prejav kolegiality, čas a námahu, ktoré ste vynaložili na priblíženie advokácie občanom a ľuďom v núdzi. Veríme, že podujatie budúci rok budeme môcť aj za vašej pomoci opätovne zopakovať a možno rozšíriť do iných miest a regiónov Slovenska, ako to bývalo zvykom pred obdobím pandémie. –mch–

Tradičné šachové podujatia

Príležitosti osláv Dňa advokácie usporiadala Slovenská advokátska komora po pandemickej prestávke a viacerých odkladoch 21. apríla 2022 v poradí **7. medzištátny šachový zápas tímov Slovenskej advokátskej komory a Českej advokátskej komory**. Skóre zostáva v prospech slovenského šachového družstva, keďže zápas skončil nerozhodne 6 : 6 na partie a 18 : 18 na body, čo sa v doterajšej histórii ešte nestalo. Za slovenský tím nastúpili kapitán IM Peter Petrán, IM Igor Gažík, Mario Castiglione, Ivan Syrový, Marek Tauber, Ivan Pecník a Andrea Briestenská. Za české družstvo súťažili kapitán Michal Vávra, Jiří Kočíščík, Stanislav Sochor, Martin Šenkýř, Petr Vaněk, Jiří Navrátil a Kristýna Novosadová (**foto 1**).

Na medzištátny zápas nadviazal 22. – 23. apríla 2022 tradičný šachový turnaj právnických povolání **Advokát Chess Open Bratislava 2022** za účasti 36 hráčov. S predsedom komory podujatie otvoril predseda organizačného výboru JUDr. Anton Blaha, CSc., o odborný aspekt podujatia sa po-

staral rektor Univerzity Komenského prof. JUDr. Marek Števec, PhD. prednáškou na tému *Výzvy moderného vzdelávania a úloha univerzít v ňom (s osobitným zreteľom na vzdelávanie právnické)* (**foto 2**).

Na 5. mieste sa umiestnil IM Igor Gažík, na 4. mieste FM Emil Klemanič, na 3. mieste IM Peter Petrán, na 2. mieste Bronislav Vymazal, víťaznú trofej si odniesol GM Igor Štohl. Najlepším šachistom – advokátom aktívne vykonávajúcim advokáciu sa stal IM Peter Petrán, cena pre najlepšiu šachistku patrí WGM Zuzane Borošovej, najlepším neregistrovaným hráčom sa stal Andrej Stec a cenu pre najlepšieho študenta získal nováčik turnaja Norbert Mészáros.

Na XIII. turnaji Advokát Chess Open Bratislava 2022 sa zúčastnilo 13 advokátov, 1 advokátsky koncipient, 16 právnikov (medzi nimi 3 sudcovia, 1 prokurátor a 1 notár), 2 študenti práva a 4 hostia (**foto 3**). Organizátori veria, že ďalším ročníkom nebudú v ceste stáť žiadne prekážky a o rok na pôde komory privítajú ešte väčší počet hráčov. –km–

Z jubilejného 10. galavečera Slovenskej advokátskej komory

Galavečer, ktorým si komora po trojročnej pandemickej prestávke opätovne pripomenula prijatie zákona o slobodnom výkone advokácie v roku 1990, sa konal v rámci osláv Dňa advokácie 13. mája 2022. V snahe presúvať vybrané podujatia do regiónov si Predsedníctvo vybralo kráľovské mesto Trnavu, hotel Holliday Inn.

Ako po úvodnej zvučke povedal moderátor večera Štefan Skrucaný, oči sú síce zrkadlom duše, po dlhej dobe však bolo okrem očí vidno aj vlúdne úsmevy bez rúšok.

Prítomným sa ako prvý prihovoril predseda Slovenskej advokátskej komory JUDr. Viliam Karas, PhD. Svet prežíva ťažké obdobie, ktoré je pre každého novou skúsenosťou, či už v čase pandémie alebo v čase vojnového konfliktu. Vyslovil nádej, že galavečer pomôže zjemniť ľudské vzťahy, pozrieť si do očí, uvedomiť si človečenstvo a ľudskosť, uvedomiť si, že patríme k sebe nielen ako ľudská rodina, ale aj ako profesionálna právnická rodina. Privítal všetkých prítomných, osobitne sudcu Ústavného súdu JUDr. Miloša Mađara, PhD., podpredsedníčku Najvyššieho súdu SR JUDr. Andreu Moravčíkovú, PhD., viceprimátorku mesta Trnava PhDr. Evu Nemčovskú, PhD., MPH a podpredsedu Českej advokátskej komory JUDr. Martina Maisnera, PhD., MCI Arb.

JUDr. Mađar, PhD. pripomenul, že celý jeho profesijný právnický život pred príchodom na ústavný súd je spojený s advokáciou. Na galavečere sa cítil ako súčasť advokátskej rodiny s emóciou návratu domov po dlhom čase. Napriek tomu, že súčasná spoločenská atmosféra nie príliš praje profesijným právnickým priateľstvám, odovzdal srdečný pozdrav sudcov ústavného súdu, ktorý vo vzťahu k advokátskemu stavu nie je vrchnostenskou autoritou, ale profesijným priateľom. Vyslovil nádej, že aj do budúcnosti bude veľa príležitostí, aby sa toto priateľstvo na prospech a úžitok právnickej komunity kultivovalo.

JUDr. Moravčíková, PhD. nadviazala na JUDr. Mađara, PhD. v tom smere, že aj ona je spätá s advokátskym spoločenstvom a rešpektuje ho. Galavečer spojený s oceňovaním za celoživotný prínos advokácii je známou spoločenskou udalosťou a každoročne prispieva k pozdvihnutiu prestížneho, ale náročného advokátskeho povolania. Vyslovila presvedčenie, že aj tento ročník je udalosťou, ktorá pomáha spoločne vyzdvihnúť vzor hodnotného života, nielen profesijného, ale aj osobného a že ocenenie kvalitne vykonanej celoživotnej práce je motiváciou pre mladšie generácie vykročiť na advokátsku cestu.

JUDr. Maisner, PhD., MCI Arb. zdôraznil, že advokátska komunita je cenná v boji za právo a v poskytovaní pomoci tým, ktorí ju potrebujú. Ubezpečil, že českým advokátom sú slovenskí kolegovia blízki, obe komory majú dlhú spoločnú

profesijnú históriu, a preto Česká advokátska komora bude slovenskému pendantovi vždy stáť po boku.

PhDr. Nemčovská, PhD., MPH privítala hostí v meste, v ktorom sa žije kráľovsky. Zablahožela oceneným a poďakovala advokátom a advokátkam za ich poslanie, povolanie a odhodlanie vykonávať náročnú profesiu. V atmosfére výnimočnosti galavečera popriala prítomným, aby zabudli na každodennosť.

Prvým oceneným bol **JUDr. Ľubomír Hreždovič**. Z videovizitky sa mu prihovoril emeritný predseda Chorvátskej advokátskej komory a emeritný predseda CCBE Ranko Pelicarić: „Nie každá komora má človeka, ako je Ľubo Hreždovič. Som si istý, že ocenenie je v najsprávnejších rukách. Poznáme sa veľmi dlho; kedykoľvek a kdekoľvek sme sa stretli, vždy som bol rád v jeho spoločnosti. Čiastočne sme mali seriózný diskurz o advokácii, ale aj sme sa smiali, pretože s ním iná možnosť neexistuje. Má vzácny spirit, bez úsmevu to nejde, človek si s ním vždy veľmi dobre porozumie a pociťuje ľútosť, keď príležitosť na stretnutie skončí.“ Ocenenie odovzdal JUDr. Karas, PhD. a podpredsedníčka SAK JUDr. Magdaléna Hromcová (foto 1). JUDr. Hreždovič v poďakovaní uviedol: „Ocenenie je síce za celoživotný prínos advokácii, ale verím, že ešte mám pred sebou dlhé advokátske putovanie. Počúvajúc slová vzácných hostí som si uvedomil, že nelutujem ani jediný deň, kedy som sa stal advokátom. Na ceste som stretol vo veľkej väčšine fantastických ľudí, ktorí ma obohacovali aj vo chvíľach, keď človek odchádza so sklonenou hlavou po prehratom spore zo súdu, vedeli ma povzbudiť a dať mi impulz do ďalšej práce. Vážim si vzácne momenty práce v orgánoch komory. Ďakujem všetkým, ktorí mi boli nápomocní a bez ktorých by som dnes na pódiu nestál. Ocenenie si nesmierne vážim a verím v ďalšie stretnutia na rôznych úrovniach profesijného aj spoločenského života.“

Druhým oceneným bol **JUDr. Tomáš Borec**. Vo videovizitke odznel príhovor jeho bývalého školiteľa a priateľa JUDr. Jána Havláta: „Srdčne ťa vítam v pomyselnej sieni slávy. Máme za sebou dlhú životnú púť. Bol si mojím koncipientom č. 5 a musím povedať, že si sa skutočne vydaril nielen ako koncipient, ale aj ako advokát. Od prvého momentu som vedel, že bude z teba dobrý advokát. Som ti vďačný za obdobie 90-tych rokov, že si stál na mojej strane, nebolo to jednoduché obdobie pre celú advokátsku kanceláriu. Hoci sa tvoje cesty neskôr ubrali iným smerom, znova sme sa stretli počas pôsobenia v predsedníctve komory. Prajem ti, aby si zostal nonšalantným advokátom, ktorý vykonáva povolanie s veľkou noblesou a má potenciál učiť advokátskej noblese aj iných.“ Ocenenie odovzdali JUDr. Karas, PhD. a JUDr. Havlát (**foto 2**). JUDr. Borec sa poďakoval: „Ocenením som hlboko poctený, považujem ho za veľkú česť. Je mimoriadne zaväzujúce. Ako povedal môj priateľ a tutor, začiatky boli náročné. Z právnickej fakulty som prišiel nabitý vedomosťami myslieť si, že som „zjedol“ múdrosť sveta. V kancelárii som si sadol za stôl, JUDr. Havlát predomňa postavil štôp spisov s tým, že na druhý deň mu mám zreferovať, čo je vo veciach nové. Pozrel som naňho zhrozene, on však lakonicky poznamenal: musíš začať naplno a postupne budeš pridávať. Toto som si osvojil ako dôležitú poučku do advokátskeho života a som za ňu vďačný. Poďakovanie patrí všetkým kolegom a kolegyniam, ktorí ma v činnosti aj v právnickom myslení obohatili. Prehry aj výhry ma vždy posúvali ďalej. Napriek krátkym prestávkam (z ktorých som si vždy niečo vzal do života) sa bytostne cítim ako advokát. Justíciu považujem za jednu rodinu, od rímskych čias má advokát byť priateľom súdu, z čoho plynú všetky konzekvencie a súvislosti, naše profesie by sa nemali vzájomne strániť, naopak, mali by sa navzájom obohacovať vedomosťami a informáciami s cieľom klientom – občanom prinášať v službe právnú istotu a predvídateľnosť práva. Prajem nám, aby sa pojem právny štát darilo naplňovať našou zmysluplnou činnosťou.“

Okrem advokátov môže Slovenská advokátska komora v zmysle platného štatútu udeliť ocenenie výnimočne inej osobe ako advokátovi, ktorá sa osobitne a svojou dlhodobou činnosťou alebo mimoriadnym počinom zaslúžila o rozvoj advokácie na Slovensku, alebo mimoriadne prispela k pozdvihnutiu advokátskeho stavu. Toto ocenenie môže

byť udelené aj *in memoriam*. Ocenenie *in memoriam* v roku 2022 dostala dlhoročná pracovníčka kancelárie komory **Gabriela Fülöpová** († 2021). Vo videovizitke sa prihovril emeritný predseda Slovenskej advokátskej komory JUDr. Štefan Detvai: „Pani Fülöpová... jedna z najdlhšie pracujúcich zamestnankyň v kancelárii komory. My sme ju volali Gabika. Zdrobnenia jej mena vystihuje podstatu jej osobnosti. Bola neskutočne milá, pracovitá, ústretová a pracovala naozaj pre advokátov. Celý svoj pracovný život venovala advokácii. Nestretol som človeka, ktorý by mal výhrady voči jej správaniu v pracovnom zaradení alebo v osobnom kontakte. Všetci sme ju mali radi, so smútkom, ale s láskou si na ňu radi spomíname. Navždy si ju uchováme v myšliach. Želám advokátskej komore, aby aj v budúcnosti mala takýchto zamestnancov.“

Rodinní príslušníci pani Fülöpovej z vážnych dôvodov na poslednú chvíľu ospravedlnili neúčast. Ocenenie prevzala jej kolegyňa a priateľka pani Vilma Slopovská. Spolu s predsedom komory jej ho odovzdal tajomník JUDr. Andrej Popovec, ktorý s pani Fülöpovou prichádzal do najbližšieho pracovného kontaktu (**foto 3**). Pani Slopovská s chvejúcim hlasom a dojatím poďakovala: „Dostalo sa mi cti, že môžem prevziať ocenenie za celoživotný prínos advokácii udelené *in memoriam* mojej kolegyni Gabike. Všetko, čo tvorilo jej profesijný život, už odznelo. Gabiku by isto potešilo, keby si mohla vzácné ocenenie prevziať osobne a tešiť sa z neho s nami, ale osud všetko pripravil inak a ona sa – verím, že je to tak – pozerá zhora a je rovnako šťastná, ako keby bola prítomná. Ďakujem v jej mene všetkým advokátom, s ktorými sa v pracovnom – a s niektorými aj v súkromnom – živote stretla a riešila, čo bolo potrebné. Medzi advokátmi mala dobrých priateľov a bolo jej veľmi ľúto, že sa s nimi nestihla rozlúčiť.“

Po tomto peknom ľudskom finále nasledovala spoločenská časť, ktorú spríjemnil orchester Gustáva Bromu pod taktovkou Vlada Valoviča. Súčasťou programu bola charitatívna tombola s trinástimi zaujímavými sponzorskými cenami a charitatívna dražba obrazu od známeho slovenského výtvarného umelca Roberta Hromca Hands for Ukraine. Výťažok z tomboly a z dražby použije Nadácia slovenskej advokácie na podporu svojich aktivít.

Tip ASPI – Monitoring legislatívneho procesu

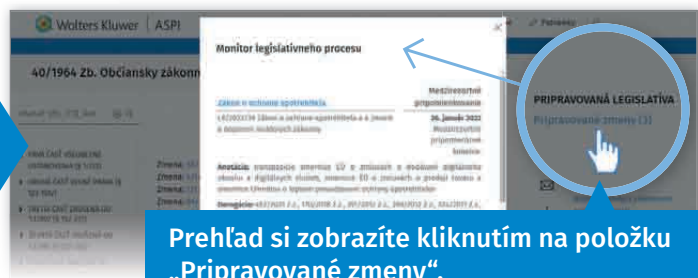
Monitoring legislatívneho procesu vás informuje o všetkých pripravovaných zmenách v legislatíve.

- Poskytuje prehľadné informácie o všetkých posunoch v rámci vytvárania právneho predpisu až po zverejnenie predpisu v Zbierke zákonov SR.
- O všetkých zmenách v legislatíve ste informovaní notifikačným emailom.
- Notifikačný email obsahuje krátky opis, odkaz na derogácie predpisov (odkazy na ďalšie predpisy, ktorých sa zmena týka) a aktuálny stav daného návrhu v legislatívnom procese.
- Notifikačný email o zmenách v legislatívnom procese je zasielaný do vašej emailovej schránky na dennej báze.
- Zmeny v legislatívnom procese monitorujeme v priebehu celého jeho vývoja.

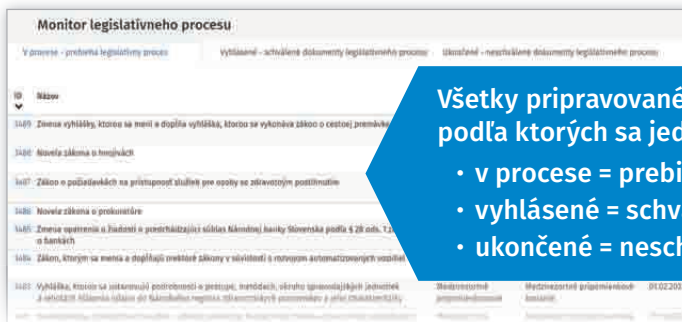

Náhľad notifikačného emailu, ktorý informuje o zmenách v legislatívnom procese. Preklikom z emailu sa dostanete priamo do okna v ASPI, kde sú zobrazené informácie o znení jednotlivých predpisov.

Informácie o pripravovaných zmenách v legislatívnom procese si viete pozrieť aj priamo v konkrétnom predpise, ktorý vás zaujíma.

Prehľad si zobrazíte kliknutím na položku „Pripravované zmeny“.

Všetky pripravované predpisy majú pridelený jeden z troch statusov, podľa ktorých sa jednoduchšie zorientujete v procesoch:

- v procese = prebiehajúci legislatívny proces
- vyhlásené = schválené dokumenty legislatívneho procesu
- ukončené = neschválené dokumenty legislatívneho procesu

Viac informácií u vášho obchodného zástupcu.

+421 2 58 10 20 14 | +421 911 360 782 | obchod@aspi.sk

Wolters Kluwer SR s. o., Mlynské nivy 48, 821 09 Bratislava, www.aspi.sk

Aktuálne udalosti

Vyhlasenie SAK k trestným stíhaniam advokátov

Slovenská advokátska komora v súvislosti s prebiehajúcimi trestnými stíhaniami advokátov bola zo strany médií i zo strany obvinených advokátov opakovane vyzývaná na zaujatie stanoviska. V záujme predísť akýmkoľvek pochybnostiam bolo prijaté nasledovné vyjadrenie: „Slovenská advokátska komora nemá právomoc ovplyvňovať rozhodovanie orgánov činných v trestnom konaní v konkrétnych veciach. Ako orgán záujmovej samosprávy totiž plne rešpektujeme výkon vecnej pôsobnosti orgánov štátnej moci, predovšetkým súdov. Ako stavovská organizácia zároveň nezasahujeme do autonómnej práce obhajcov, a to ani v prípadoch, ak je trestné konanie vedené voči advokátovi. Napriek uvedenému platí, že komora v minulosti evidovala tendencie zo strany orgánov činných v trestnom konaní postihovať advokátov nie za ich vlastné trestné činy, ale iba za to, že vykonávajú svoju prácu. Je preto namieste, aby sa pri trestnom stíhaní ktorejkoľvek advokátky/advokáta venovala zvýšená pozornosť aj rozmeru ochrany práva na obhajobu. Zdôrazňujeme pri tom, že slobodný a nezávislý výkon obhajoby je garantom spravodlivého súdneho procesu a vlády práva v demokratickej spoločnosti. Pri trestnom stíhaní advokátov je preto vždy potrebné vyhodnotiť vec aj z pohľadu práva na obhajobu a požiadavky spravodlivého súdneho procesu, ktorého predpokladom je aj rovnosť zbraní prokuratúry a obhajoby. V opačnom prípade by mohlo dochádzať k narušeniu materiálneho chápania rovnosti zbraní prokuratúry a obhajoby v trestných konaniach pred súdmi, a ohrozeniu práva na spravodlivý súdny proces.“ Celé stanovisko je dostupné na www.sak.sk v časti Aktuality.

Stretnutie s eurokomisárom pre spravodlivosť Didier Reyndersom

Predstavitelia Slovenskej advokátskej komory dňa 29. apríla 2022 rokovali s eurokomisárom pre spravodlivosť pánom Didierom Reyndersom, ktorý absolvoval návštevu Slovenskej republiky za účelom monitoringu justičných reforiem. Cieľom stretnutia, z pohľadu SAK, bola najmä výmena informácií o aktuálnych otázkach právneho štátu v SR. Predseda SAK Viliam Karas okrem iného informoval o úspešných aktivitách Slovenskej advokátskej komory pri organizovaní odborných diskusií a platforiem so zástupcami najvyšších domácich justičných orgánov. Záujmom SAK je napomáhať rozvoju právneho štátu a prehlbovať dôveru v justičné inštitúcie. Diskusia s eurokomisárom potvrdila, že v principiálnych otázkach postavenia advokácie v právnom štáte zdieľajú obe strany rovnaké hodnoty.

Na fotografii zľava: podpredseda SAK Ondrej Laciak, eurokomisár pre justíciu Didier Reynders, predseda SAK Viliam Karas, tajomník SAK Andrej Popovec

Poskytovanie právnych služieb advokátom a osoby z tzv. sankčných zoznamov

V rámci pracovnej skupiny SAK pre veci advokátske bolo vypracované usmernenie pre advokátov v otázke poskytovania právnych služieb osobám na tzv. sankčných zoznamoch. Hlavným autorom materiálu je JUDr. Peter Kerecman, PhD. Zoznam sankcionovaných osôb je zoznam fyzických osôb a právnických osôb, na ktoré sa vzťahujú medzinárodné sankcie vyhlásené predpismi o medzinárodných sankciách. Materiál sa venuje otázke, či možno odmietnuť poskytovanie právnych služieb občanom určitého štátu a osobám z týchto sankčných zoznamov. Výsledkom analýzy je záver, že v situácii, keď zákon o advokácii neukladá advokátovi povinnosť odmietnuť poskytovanie právnych služieb osobe z tzv. sankčných zoznamov a takúto povinnosť advokátovi neukladá ani iný právny predpis, advokát nie je povinný odmietnuť poskytnutie právnych služieb takejto osobe. O jeho oprávnení poskytnutie právnej služby takejto osobe odmietnuť platí, že musí postupovať tak, aby aj takáto osoba ako záujemca o právnu službu mala rovnaké podmienky pre prístup k poskytovaným službám. Každá osoba, i tá, ktorá sama postupovala v rozpore so zákonom, má rovnaké právo na poskytnutie právnej služby ako akákoľvek iná osoba. Advokát je preto oprávnený poskytnúť právnu službu i osobe z tzv. sankčných zoznamov a to nie len vo veciach, v ktorých sa takáto osoba domáha napríklad rozhodnutia o jej vyradenie zo sankčného zoznamu alebo brojí proti dôsledkom jej zaradenia do sankčného zoznamu, ale v akejkoľvek veci. Poskytovanie právnych služieb advokátom na území Slovenskej republiky nepatrí medzi sankcionované činnosti podľa ZVMS. Ani tento zákon preto advokátovi neprikazuje na území Slovenskej republiky odmietnuť poskytovať právne služby osobám zo sankčných zoznamov. Materiál sa ďalej venuje rozsahu povinností advokáta podľa ustanovení AML v súvislosti so sankcionovanými osobami, keďže súčasťou základnej starostlivosti povinnej osoby vo vzťahu ku klientovi je aj zistenie, či klient alebo konečný užívateľ výhod klienta je sankcionovanou osobou. Celé znenie stanoviska je na www.sak.sk v časti Aktuality z 11. mája 2022.

Inštitút advokáta ako opatrovníka maloletého v trestnom konaní predmetom diskusie

Stretnutie zamerané na výmenu pohľadov jednotlivých rezortov/subjektov k téme ustanovovania advokáta za opatrovníka dieťaťa v trestnom konaní sa uskutočnilo dňa 25. 4. 2022 na pôde Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny. Slovenskú advokátsku komoru zastupovala JUDr. Zuzana Čížová a JUDr. Peter Szárszoi. Okrem SAK sa zúčastnili zástupcovia MS SR, MV SR, MPSVaR, ÚPSVaR, GP SR. Problematika je jednou z úloh Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím, ktorej monitorovanie dostalo do gescie Národné koordinačné stredisko pre riešenie problematiky násilia na deťoch. Účastníkom bolo dané k dispozícii zhrnutie odpočtu tejto úlohy za jednotlivé rezorty, pričom predmetom stretnutia boli predovšetkým diskrepancie pohľadov jednotlivých subjektov na efektívnosť a úpravu tohto ustanovenia. Boli identifikované viaceré problematické okruhy – neprimerané očakávania kladené na advokáta vo vzťahu k jeho oprávneniam v daných veciach, nedostatočná multidisciplinárna spolupráca a potreba spoločného vzdelávania zúčastnených rezortov. Všetky subjekty na záver vyjadrili spokojnosť s priebehom stretnutia a záujem v ďalšiu spoluprácu.

Odhalenie pamätnej tabule advokátovi Ivanovi Horváthovi

V Senici sa 1. mája 2022 konala spomienková slávnosť venovaná advokátovi, spisovateľovi a diplomatovi Ivanovi Horváthovi (1904 – 1960). Podujatie bolo spojené s odhalením pamätnej tabule na Stene slávy na Námestí oslobodenia za účasti významných hostí, primátora Senice Martina Džáčovského i dcéry Ivana Horvátha Jany Schillerovej. Vo výstavnej sále Záhorského osvetového strediska v Senici bola otvorená výstava *Život a dielo Ivana Horvátha*.

Podujatie pozdravil i Ľubomír Feldek, ktorý pripomenul aj to, že Slovenská advokátska komora vydala v roku 2014 knihu *Advokát Ivan Horváth a advokáti v jeho diele*, v ktorej bolo bližšie predstavené pôsobenie Ivana Horvátha v advokácii, literárne postavy advokátov v jeho diele a boli do nej zaradené i niektoré jeho poviedky o advokátoch.

Projekt stáží pre ukrajinských advokátov na Slovensku

Komora sa od príchodu ukrajinských občanov na Slovensko usiluje efektívne sprostredkovať bezplatnú právnu pomoc a zároveň podať pomocnú ruku kolegom advokátom, ktorí sa ocitli v neľahkej situácii v inej krajine. S ohľadom na nízku ponuku pracovných miest v sektore právnych služieb bol v spolupráci s Nadáciou slovenskej advokácie spustený program odborných stáží. Nadácia ponúka advokátkam

a advokátom, koncipientkam a koncipientom z Ukrajiny, ktorí sa aktuálne nachádzajú na území SR, možnosť absolvovať mesačnú stáž v rámci slovenských advokátskych kancelárií alebo organizácií zapojených do pomoci ukrajinským občanom. Nadácia poskytne stážistovi finančný príspevok 500 eur na čiastočné pokrytie nákladov. Nárok odídencu na dávku v hmotnej núdzi sa týmto nevylučuje. Záujemcovia sa môžu prihlásiť e-mailom na pomoc@sak.sk zaslaním potvrdenia o získaní statusu odídencu, potvrdením o zápise v Ukrajinskej národnej advokátskej komore a štruktúrovaného životopisu. Cieľom stáží je zabezpečenie kvalifikovanej a odbornej právnej pomoci pro bono pre ľudí zasiahnutých vojnovým konfliktom. Vzhľadom na jazykovú bariéru, najmä pre uľahčenie komunikácie medzi slovenskými advokátmi poskytujúcimi právnu pomoc pro bono a vysídlenými osobami z Ukrajiny je prínosné, ak komunikáciu slovenským advokátom a odpovede na dopyty pomáhajú zabezpečiť aj ukrajinskí kolegovia, ktorí sú na Slovensku z dôvodu, aby zistili bezpečnosť seba a svojim rodinám.

Spolupráca SAK so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou

Predseda SAK Viliam Karas a generálny riaditeľ VŠZP Richard Strapko podpísali *Zmluvu o spolupráci medzi Slovenskou advokátskou komorou a Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, a. s.*, ktorá prináša obojstranné partnerstvo. Zmluva prehĺbi predovšetkým vzájomnú spoluprácu a advokáti budú môcť využívať benefity, ktoré im zdravotná poisťovňa prináša. Viac informácií nájdete na webovej stránke SAK (po prihlásení sa) v časti *Partneri SAK – Všeobecná zdravotná poisťovňa*.

Zľava: Ing. Richard Strapko – predseda predstavenstva a generálny riaditeľ VŠZP, a. s., JUDr. Viliam Karas, PhD., predseda SAK, Ing. Ľubomír Kováčik – člen predstavenstva VŠZP, a. s.
Foto Mgr. Ivana Štefúnová

Po dvoch rokoch opäť prednáška pre stredoškôľakov

JUDr. Zuzana Čížová, členka predsedníctva SAK a regionálna zástupkyňa pre Trenčiansky kraj poskytla 12. mája 2022 prednášku na Strednej odbornej škole strojníckej v Bánovciach nad Bebravou pre žiakov 2. ročníka. Hlavnou témou

boli ľudské práva, ich uplatňovanie a hranice. Diskutovalo sa o tom, prečo si máme ľudské práva vážiť, aj s ohľadom na neslobodu v čase totality, ako dochádza k uplatňovaniu práv v rodine a aké sú povinnosti detí podľa zákona o rodine, povinnosti mladistvých na verejnosti. Žiakov zaujímala oblasť trestného práva – rôzne trestné činy, vrátane kyberzločinu, práva svedkov, poškodených a obvinených v trestnom konaní a v konaní o prejednaní priestupkov. Prednáškou sme nadviazali na predchádzajúcu spoluprácu so školami pri zvyšovaní povedomia o právnom štáte, ľudských právach a právnej gramotnosti, ktorá sa realizovala pred pandémiou.

V regiónoch opäť organizujeme prezenčné semináre

Jednou z podstatných aktivít Slovenskej advokátskej komory a jej regionálnych zástupcov je organizovanie odborných vzdelávacích podujatí. Pre pandemické opatrenia sme mohli tieto aktivity dlho organizovať len v on-line priestore. O to viac sa tešíme, že sa dnes už môžeme naplno vrátiť k tradičnej forme našich podujatí, ktoré majú okrem hlavného vzdelávacieho rozmeru aj nemenej dôležitý rozmer podpory správnej kolegiality. Prvé takéto „postkovidové“ regionálne podujatie sa uskutočnilo druhý májový týždeň v Trenčíne, kde sme kapacitu prednáškovej sály obsadili do poslednej stoličky. Za podnetnú prednášku o vybraných témach katastrálneho konania ďakujeme kolegyni JUDr. Jane Dráčovej a za organizáciu regionálnej zástupkyňi JUDr. Zuzane Čížovej.

–mch–

? Pýta(j)te sa predsedníctva

Podľa § 15 ods. 4 advokátskeho poriadku je advokát povinný poskytnúť druhému advokátovi pred začatím súdneho konania možnosť zmierlivého vybavenia vecí.

Je pod pojmom *zmierlivé vybavenie vecí* možné rozumieť aj napr. iba zaslanie výzvy na náhradu škody (resp. pokus o mimosúdne ukončenie veci) alebo je tento pojem potrebné vykladať tak, že advokát je povinný požiadať orgány komory o vykonanie zmierovacieho konania?

Podľa § 15 ods. 4 advokátskeho poriadku skôr, ako advokát z poverenia klienta začne proti inému advokátovi súdne konanie alebo obdobné konanie, alebo chce proti nemu inak zakročiť, je povinný poskytnúť mu možnosť zmierlivého vybavenia vecí, ak to nie je v rozpore so záujmom alebo pokynom klienta.

Ak advokát prevezme zastupovanie klienta proti inému advokátovi o náhradu škody spôsobenej klientovi iným advokátom, je povinný mu pred podaním žaloby o náhradu škody poskytnúť možnosť zmierlivého vybavenia vecí. Takto postupovať nie je povinný iba vtedy, keď je to v rozpore s pokynom klienta alebo so záujmom klienta (§ 15 ods. 4 advokátskeho poriadku).

Poskytnutím možnosti zmierlivého vybavenia vecí je aj zaslanie výzvy inému advokátovi v mene klienta na dobrovoľné zaplatenie náhrady škody; nevyžaduje sa doručenie návrhu na začatie zmierovacieho konania Slovenskej advokátskej komore, pretože v popisovanom prípade nejde o obligatórne zmierovacie konanie v súvislosti s výkonom advokácie.

Už vám neuniknú žiadne informácie!

Dôležité informácie a aktuality z diania v advokácii a na komore nájdete na našich sociálnych sieťach:

www.facebook.com/advokatinavasejstrane
pridajte sa do uzavretej skupiny pre advokátov
Advokáti spolu - SAK

www.linkedin.com/company/sak-sk
sledujte aj našu oficiálnu stránku na profesnej
sieti LinkedIn

www.epi.sk

JEDNODUCHOSŤ V DETAILE EPI PRÁVNÝ SYSTEM

EPI je moderný online systém pre právnikov.
Obsahuje všetky informácie a súvislosti na jednom mieste.

Prepojenie dokumentov

Personalizácia obsahu

Porovnanie časových verzií

Aktualizácia

Vyhľadávanie

História

Notifikácie

Export dokumentov

EPI prináša spoločnosť
Poradca podnikateľa

+421 41 70 53 222

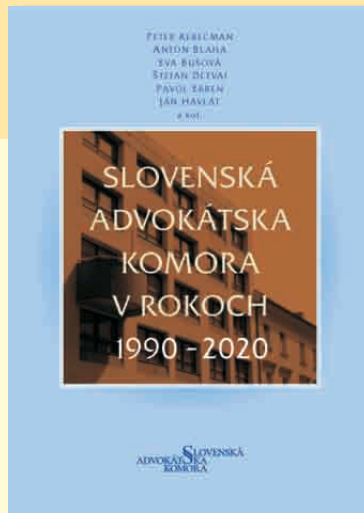
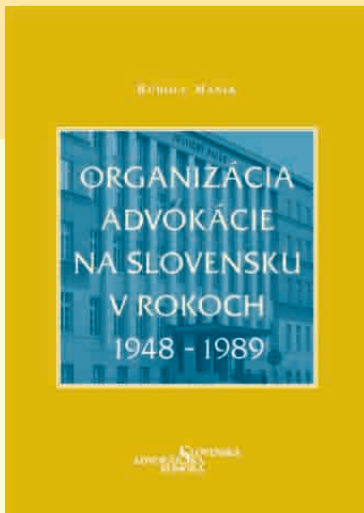
objednavky@pp.sk

epi.sk

Tri zväzky o histórii advokátskych komôr

Slovenská advokátska komora vydala reprezentatívnu sériu troch publikácií v pevnej väzbe, ktoré mapujú históriu advokácie na území Slovenska. Ide o prvé komplexné spracovanie tejto témy u nás doplnené množstvom fotografií, faksimilií a prehľadných tabuliek. Súčasťou je aj biografický slovník osobností advokácie.

24,- vrátane DPH

20,- vrátane DPH

25,- vrátane DPH

Všetky tri publikácie spolu ako balík za zvýhodnenú cenu!

59,- vrátane DPH

Záujemcovia o kúpu kontaktujte: PhDr. Ondrišová 02 204 227 28 ondrisova@sak.sk Darina Stračinová 02 204 227 26 stracinova@sak.sk

**TO PRAVÉ
FINANCOVANIE
PRE VAŠE
PODNIKANIE**

Podporíme vás ponukou predschválených limitov až do výšky 75 000 €

 VÚB BANKA

VŠETKO, ČO STOJÍ ZA TO

Zo zasadnutí Predsedníctva SAK

Predsedníctvo Slovenskej advokátskej komory sa stretlo na riadnych rokovaní 7. – 8. apríla 2022 a 3. – 4. mája 2022 v Bratislave.

Na aprílovom rokovaní predseda SAK JUDr. Karas, PhD. pozitívne hodnotil **podujatie Night of Chances Legal** zamerané na propagáciu advokácie a jej hodnôt v cieľovej skupine mladých ľudí, ktorí sú relevantnou skupinou osôb s potenciálom stať sa advokátmi aj klientmi. Informoval o **príprave poznatkového indexu prípravného konania** s cieľom zovšeobecniť poznatkové skúsenosti obhajcov v rámci ochrany práva na obhajobu. Komora očakáva dáta, ktoré budú z hľadiska vecnosti aj z hľadiska ich reálneho výskytu v rámci systému overiteľné. Ďalej informoval o východiskách **spolupráce s Úniou podnikových právnikov SR** v oblasti zlepšovania prostredia pri poskytovaní právnych služieb, boji proti pokútnictvu, vzdelávaní a rozvoji obchodnej arbitráže. Poukázal na **stanovisko SAK k prijímaniu justičných reforiem neštandardnými legislatívnymi postupmi v kontexte súdnej mapy** a na **kroky SAK v súvislosti s vojnovým konfliktom na Ukrajine**. Viac informácií nájdete na webovej stránke SAK.

Členovia P SAK vzali na vedomie **personálne zmeny** v revíznej komisii, v pracovnej skupine pre elektronizáciu výkonu advokácie a v škodovej komisii a **upozornenie revíznej komisie** v súvislosti so schvaľovaním procesu prác navyše pri činnostiach potrebných na zabezpečenie chodu komory.

Predsedníctvo SAK podrobne vyhodnotilo **audit IT systémov**, súhlasilo so **zámerom migrácie dátového centra do MS 365 cloudu** pod podmienkou zachovania bezpečnosti a funkčnosti infraštruktúry a so **zámerom prípravy podkladov pre vybranú časť informačného systému** s poverením pre predsedu komory, novodezignovaného predsedu pracovnej skupiny pre elektronizáciu výkonu advokácie JUDr. Okenicu, odborného garanta IT a kanceláriu SAK **pripraviť realizáciu odporúčaní auditu IT systémov**. V nadväznosti na vykonaný audit a realizáciu jeho záverov P SAK schválilo rámcový harmonogram na výkon činnosti **odborného externého IT konzultanta** v horizonte 6 mesiacov.

Predsedníctvo SAK ďalej schválilo **zachovanie statusu mandátneho certifikátu a poskytovanie servisu v podobe registračnej autority**. Schválilo **zámer zmeny povinnosti mať aktívny mandátny certifikát a prenos povinnosti znášať náklady za advokátske certifikáty** (pár komerčného a mandátneho certifikátu) **na advokátov s účinnosťou od 1. januára 2023** s poverením kancelárie komory **rokovat s ďalšími certifikačnými autoritami** na Slovensku.

Členovia P SAK sa venovali aj otázkam spojeným s prípravou **online platformy na poskytovanie právnych služieb**

v kontexte odporúčaní auditu IT systémov (komplexná vízia tvorby backendu a frontendu, časový plán, realizačné náklady s rozpracovaním alternatív webovej platformy a mobilnej aplikácie a náklady na administráciu platformy).

V rámci informácií o **legislatívnych aktivitách** P SAK vzalo na vedomie správu z prvého a druhého **tematického stretnutia k právnej úprave právnických osôb**, pripomienky k **smernici AML** a k **novele Civilného mimosporového poriadku**, ako aj informácie o **ustanovovaní advokáta za opatrovníka dieťaťa v trestnom konaní**.

Predsedníctvo SAK schválilo s **účinnosťou od 1. augusta 2022 nový skúšobný poriadok**, ktorý do procesu advokátskej skúšky prináša nové prvky (pozri rubriku *Koncipientske okienko* a Vestník č. 76). Zároveň schválilo **otázky na testovú časť advokátskej skúšky**.

Členovia P SAK vzali na vedomie **odporúčania pre advokátov** spracované pracovnou skupinou pre veci advokátske v nasledovných oblastiach: **dedičské konanie, dohľad nad praxou advokátskeho koncipienta, dohoda o odmene advokáta, doručovanie písomnosti klientovi a nezlučiteľnosť – pôsobenie advokáta ako agenta podľa Trestného poriadku**; odporúčania budú uverejnené na webovej stránke komory.

V rámci informácií zo zasadnutia **vzdelávacieho kolégia** boli členom P SAK predložené závery k podnetom zaradiť do programu vzdelávania advokátskych koncipientov marketing práce advokáta a uvažovať o skrátení prednášok na seminároch koncipientov. Členovia P SAK schválili **témy a lektorov na zimný seminár advokátov** 1. – 3. decembra 2022 v hoteli Patria na Štrbskom Plese a vzali na vedomie informáciu o **presune vzdelávacích podujatí pôvodne plánovaných v regionálnej kancelárii komory v Košiciach na pôdu Univerzity Pavla Jozefa Šafárika**.

Predsedníctvo SAK už dlhšiu dobu uvažuje o **racionalizačných opatreniach v súvislosti s vydávaním printovej verzie Bulletinu slovenskej advokácie s prihliadnutím na finančné a environmentálne aspekty**. Prerokovalo **dopracovanú dopadovú štúdiu** v nadväznosti na súčasný stav distribúcie periodika, inzerciu, odbornú a obsahovú časť a možné alternatívy racionalizácie na príjmovej a výdavkovej strane pri prechode na elektronickú formu pri zachovaní statusu recenzovaného právnického časopisu s tým, že ušetrené prostriedky by bolo možné použiť na zlepšenie informačných kanálov v online priestore v prospech advokátov a advokátskych koncipientov. Výhľadovo sa ako vhodné javí zjednotiť komunikačnú líniu SAK a uvažovať o integrovanom komunikačnom portáli s jednotným dizajnom. Predsedníctvo SAK súhlasilo so zachovaním periodicity a tlačenej formy Bulletinu v prvom polroku 2022. Advokáti budú o pripravovaných zmenách podrobne informovaní a komora bude preverovať ich záujem o printovú formu stavovského časopisu.

Členovia P SAK vzali na vedomie **daňové priznanie komory** k dani z príjmu právnických osôb za rok 2021, **správu o činnosti Rozhodcovského súdu SAK**, ako aj informácie o **pravidelnom vyhodnocovaní fondu pracovného času** v kancelárii komory, informácie zo zasadnutia **komisie na**

ochranu spotrebiteľov právnych služieb a informácie o krokoch kancelárie komory v súvislosti s **procesom nominácie kandidátov do komisie pre veci koncipientske** s tým, že nominácie sa uzatvárajú 1. júna 2022.

Na májovom zasadnutí JUDr. Karas, PhD. informoval o **stretnutí zástupcov Najvyššieho súdu SR, Generálnej prokuratúry SR a Slovenskej advokátskej komory k návrhu noviel trestných kódexov**, o stretnutí s **eurokomisárom Didierom Reyndersom**, o účasti na **hlavnom zhromaždení Združenia sudcov Slovenska**, o **šachových podujatiach na pôde SAK** pri príležitosti osláv Dňa advokácie, o **vyhlásení k trestným stíhaniam advokátov**, o **konferencii súdnych exekútorov**, o **zriadení elektronickej schránky** Rozhodcovského súdu SAK a o **úprave sadzobníka poplatkov**, ktorou sa znižuje percentuálna sadzba pri sporoch s vyššou hodnotou sporu, ako aj o **odpustení registračného poplatku ukrajinským advokátom počas trvania mimoriadnej situácie** vyhlásenej v súvislosti s hromadným prílevom cudzincov na územie Slovenskej republiky, spôsobeným ozbrojeným konfliktom na území Ukrajiny. Viac informácií k jednotlivým témam sa nachádza na webovej stránke komory.

V prehľade legislatívnych aktivít P SAK vzalo na vedomie informácie o rozporových konaniach k **novele Civilného mimosporového poriadku a k novele Trestného zákona**, o rokovaní na ministerstve práce, sociálnych vecí a rodiny k **postaveniu advokáta ako opatrovníka v trestnom konaní**, o treťom tematickom stretnutí k **právnej úprave právnických osôb** a o **schválení súdnej mapy**.

V nadväznosti na **zámer zrušiť povinnosť advokáta mať elektronický advokátsky preukaz** bolo ustálené, že na septembrové rokovanie P SAK bude predložený **návrh zjednocujúceho uznesenia, ktoré bude subsumovať všetky formy preukazov** vydávaných komorou.

Členovia P SAK schválili závery k **poskytovaniu právnych služieb advokáta osobám z krajín so sankčných zoznamov** (pozri webová stránka SAK). Vzali na vedomie **auditor-**

skú správu za rok 2021, ktorá bude uverejnená v privatej sekcii webovej stránky komory, a **návrh ďalšieho rozvoja mediálnej komunikácie komory** s cieľom viac využívať plný potenciál pri informovaní o aktivitách SAK a zdieľaní jej odborných výstupov.

Dňa 27. apríla 2022 sa po prestávke spôsobenej pandemiou vo všetkých krajských mestách a v Poprade uskutočnilo **poskytovanie bezplatných právnych porád občanom**. Priestory mala SAK k dispozícii bezplatne, právnické fakulty ponúkli spoluprácu so študentmi, ktorí pomáhali pri koordinácii podujatia. Projekt organizovali regionálni zástupcovia v úzkej spolupráci s lokálnymi partnermi a médiami.

Členovia P SAK schválili **spoluprácu s externými partnermi**, z ktorej advokátom plynú rôzne benefity, konkrétne so spoločnosťami **Datart, Slovnaft, Všeobecná zdravotná poisťovňa a KIA**. Konkrétne benefity budú zverejnené po podpise zmlúv v privatej sekcii na webovej stránke komory v časti *Partneri*.

Členovia P SAK na oboch rokovaní schválili **stanoviská** s úpravami na základe diskusie vo veci dopytov súvisiacich s výkonom advokácie a koncipientskej praxe, ktoré spadajú do pôsobnosti **pracovnej skupiny pre veci advokátske a komisie pre zlučiteľnosť výkonu advokácie, resp. koncipientskej praxe s inými povolaniami**.

Predsedníctvo SAK vzalo na vedomie informácie o **stave konaní v statusových veciach, v ktorých je komora účastníkom**. Rozhodovalo o žiadostiach súvisiacich s **matrikou advokátskych koncipientov, advokátov a usadených euroadvokátov, zahraničných advokátov, spoločností s ručením obmedzeným, verejných obchodných spoločností a komanditných spoločností**, osobitne o podnete predsedníčky revíznej komisie na zrušenie právoplatného rozhodnutia odvolacieho disciplinárneho senátu vo veci návrhu na začatie disciplinárneho konania, o návrhoch predsedníčky revíznej komisie na pozastavenie výkonu advokácie, resp. koncipientskej praxe podľa § 8 ods. 3 zákona o advokácii, o návrhoch na pozastavenie výkonu advokácie podľa § 8 ods. 1 písm. b) a § 8 ods. 2 písm. b) zákona o advokácii. -km-

UPOZORNENIE

Automatická spojovateľka

Od **14. marca 2022** pri volaní na všeobecné kontakty kancelárie SAK (02/204 227 42 alebo 02/204 227 14) vás sprevádza automatická spojovateľka, čo v praxi znamená, že ušetríme váš čas pri hľadaní osoby, ktorá vám bude vedieť zodpovedať váš dopyt alebo vyrieši vašu požiadavku. Novinkou je **možnosť zanechania hlasovej správy** v prípade, že sa s volaným pracovníkom nepodarí spojiť, a to vždy v čase od 7:00 do 18:00.

Zmena stránkových hodín kancelárie SAK

Stránkové hodiny kancelárie je vhodné vnímať ako čas, kedy vám vieme garantovať našu dostupnosť. Z pôvodného nastavenia dvoch nestránkových dní tak bol ponechaný iba jeden, ktorým je piatok. Obvyklý čas, kedy na komore zastihnete väčšinu pracovníkov, je od 9:00 h do 15:00 h (okrem obeda v čase 12:00 h – 13:00 h). **Podateľňa a pracovisko pre vydávanie certifikátov sú dostupné denne v čase od 8:00 h do 15:00 h**. Tieto časy sa netýkajú podujatí organizovaných komorou.

KONCIPIENTSKE OKIENKO

Skúšky po novom!

Krátko po Konferencii advokátov 2021 prijalo Predsedníctvo SAK zásadné rozhodnutia vo vzťahu k potrebe inovovať proces advokátskej skúšky tak, aby bolo umožnené uchádzačovi jej úspešné vykonanie do troch mesiacov od prihlásenia sa na test.

Predseda skúšobnej komisie SAK v zmysle poverenia prijal rozhodnutie o personálnej obmene členov skúšobnej komisie a o pravidlách kreovania skúšobných senátov, oslovil predsedov Ústavného súdu SR, Najvyššieho súdu SR, Najvyššieho správneho súdu SR a Generálnu prokuratúru SR, čoho výsledkom bolo schválenie nových členov Skúšobnej komisie, ktorí vykonávajú od februára 2022 svoju funkciu v 17 skúšobných senátoch:

- II. Skúšobný senát** JUDr. Štefana Detvaia (predseda), JUDr. Zdena Benčíková, JUDr. Karol Šiška, JUDr. Katarína Pramuková, JUDr. František Mozner
- V. Skúšobný senát** JUDr. Ľubomíra Hreždoviča (predseda), JUDr. Alexander Filo, JUDr. Juraj Veverka, JUDr. Elena Černá, JUDr. Soňa Mesiarkinová
- VII. Skúšobný senát** JUDr. Magdalény Hromcovej (predsedníčka), JUDr. Anton Staněk, Mgr. Michal Bužek, JUDr. Patrik Príbělský, PhD. (alt. JUDr. Martin Bargel), JUDr. Marián Hoffman, PhD.
- IX. Skúšobný senát** Mgr. Richarda Karkóa (predseda), JUDr. Marek Valachovič, PhD., JUDr. Miroslav Abelovský, JUDr. Alena Prielcelová, prof. JUDr. PhD. Peter Potášch, PhD.
- X. Skúšobný senát** JUDr. Petra Erdősa (predseda), JUDr. Boris Bohunský, JUDr. Anna Niku, JUDr. Jana Bajánková, JUDr. Anita Filová
- XII. Skúšobný senát** JUDr. Mariána Haršányho (predseda), JUDr. Jozef Beňo, PhD., JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M., JUDr. Zuzana Mališová, JUDr. Ján Šanta, PhD., LL.M., MBA
- XV. Skúšobný senát** JUDr. Jána Havláta (predseda), JUDr. Ondrej Mularčík, doc. JUDr. Alexandra Löwy, PhD., LL.M., JUDr. Marián Fečík, JUDr. Mária Trubanová, PhD.
- XVII. Skúšobný senát** JUDr. Andrei Havelkovej (predsedníčka), JUDr. Peter Kubina, JUDr. Ján Gereg, JUDr. Elena Siebenstichová, JUDr. Monika Valašíková, PhD.

XXI. Skúšobný senát JUDr. Zuzany Čížovej (predsedníčka), Mgr. Alexandra Čižmáriková, JUDr. Ivan Kochanský, JUDr. Rastislav Kaššák, PhD., JUDr. Jana Hatalová, PhD.

XXIII. Skúšobný senát Mgr. Viktórie Hellenbart (predsedníčka), Mgr. Slavomír Trnkócy, JUDr. Peter Arendacký, JUDr. Jana Baricová, JUDr. Rastislav Remeta, PhD.

XXIV. Skúšobný senát doc. JUDr. Ondreja Laciaka, PhD. (predseda), JUDr. Pavol Erben, doc. JUDr. Radoslav Procházka, PhD., J.S.D., JUDr. Jana Hullová, JUDr. Pavol Naď

XXVI. Skúšobný senát JUDr. Martina Puchallu, PhD. (predseda), doc. JUDr. PhDr. Michal Ďuriš, PhD., JUDr. Blanka Gondová, JUDr. Elena Černá, JUDr. Libor Duľa

XXVII. Skúšobný senát JUDr. Ambróza Motyku (predseda), JUDr. Milan Gocník, Mgr. Martin Krakovský, JUDr. Petra Príbělská, PhD., JUDr. Jozef Kolcun, PhD.

XXIX. Skúš. senát JUDr. Ľudovíta Mičinského, MCI Arb. (predseda), JUDr. Ing. Bernard Pekár, PhD., JUDr. Alexander Brössl, JUDr. Peter Šamko, JUDr. Ladislav Juszkó, LL.M.

XXXI. Skúšobný senát JUDr. Martina Čižmárika (predseda), Mgr. Róbert Hmira, JUDr. Milan Círbik, JUDr. Dana Kirstová, JUDr. Michal Dzurdzik

XXXV. Skúšobný senát JUDr. Štefana Kseňáka, PhD. (predseda), prof. JUDr. Marek Števec, PhD., JUDr. Peter Vačok, JUDr. Marek Tomašovič, PhD., JUDr. Elena Berthotyová, PhD.

XXXVIII. Skúšobný senát JUDr. Magdy Jaňovkovej (predsedníčka), JUDr. František Vavráč, JUDr. Peter Kerecman, PhD., JUDr. Ivan Rumana, doc. JUDr. Lucia Žitňanská

Predsedníctvo SAK schválilo na svojom aprílovom zasadnutí nový *Skúšobný poriadok Slovenskej advokátskej komory* na advokátsku skúšku, skúšku spôsobilosti a skúšku schopnosti aplikovať právny poriadok Slovenskej republiky.

Skúšobný poriadok **nadobudne účinnosť 1. augusta 2022** a bude sa týkať aj tých uchádzačov, ktorí do 1. augusta 2022 nestihnú absolvovať skúšku v plnom rozsahu za starých podmienok.

Súčasťou prijatia novej podoby skúšobného poriadku bola aj aktualizácia otázok na písomný test advokátskej skúšky, ktoré sú aktuálne zverejnené na webovej stránke komory v časti *Dokumenty* › *Skúšky* › *Otázky na test* › *Otázky na test platné od 1. augusta 2022*.

Advokátska skúška po novom

Hlavným cieľom zámeru prijatia nového skúšobného poriadku Slovenskej advokátskej komory bolo vytvoriť uchádzačom predvídateľnosť termínov v prípade úspešného splnenia jednotlivých častí. Rovnako rozdelenie zaťaženia pri príprave na písomnú a ústnu časť, čo v zmysle skúšobného poriadku z roku 2013 možné nebolo. Zmena so sebou prináša hneď viacero výhod. V prípade, že uchádzač neprospeje pri písomnej časti z jedného z predmetov, opakuje len predmet, z ktorého neprospeje. V prípade, že uchádzač neprospeje na ústnej časti advokátskej skúšky, opakuje iba ústnu časť. Podmienkou pre oba prípady je validný test. Validita, teda platnosť testu, bola nezmenená. Ďalšou výhodou je zníženie finančného aj časového zaťaženia. Uchádzač opakuje len tú časť, v ktorej neprospeje a uhradza zaň poplatok. Školiteľ, ktorý je povinný zúčastniť sa na ústnej časti advokátskej skúšky, vie predvídať termín, v ktorom jeho koncipient (alebo bývalý koncipient) v prípade, že bude úspešný na písomnej časti, bude zaradený na ústnu časť. Aj bez predvídania bude školiteľovi termín známy minimálne dva týždne vopred, tentoraz bez podmienky úspešnosti pri písomnej časti deň vopred. V neposlednom rade nový model šetrí čas skúšajúcich, ktorí budú efektívne vyťažení vopred známym počtom uchádzačov zaradených na ústnu časť a ich prítomnosť na písomnej časti ako dozor sa nevyžaduje.

Advokátska skúška po novom v praxi

Advokátska skúška sa skladá po novom z troch samostatných častí:

1. písomného testu,
2. písomných úloh a
3. ústnej časti advokátskej skúšky.

Na **písomný test advokátskej skúšky** sa uchádzač rovnako ako doteraz prihlasuje doručením: prihlášky, hodnotenia školiteľa, výkazu praxe a dokladu o úhrade skúšobného poplatku 100 eur. Po splnení všetkých podmienok bude uchádzač vyrozumený komorou a dostane možnosť zvoliť si termín, kedy chce test absolvovať.

Písomný test obsahuje 100 otázok z desiatich právnych oblastí. Každá otázka obsahuje tri možnosti odpovede, z ktorých je jedna správna. Čas na vykonanie testu je 90 minút.

Po novom postačí, aby uchádzač na hodnotenie „**prospeš**“ odpovedal **správne na 80 otázok**. V prípade, že odpovie správne na menej ako 80 otázok, môže požiadať

kanceláriu komory o opätovný termín písomného testu. Každá účasť na písomnom teste je spolplatnená skúšobným poplatkom vo výške 100 eur.

Dňom úspešného absolvovania písomného testu rovnako začína plynúť 6-mesačná validita písomného testu, t. j. obdobie, v rámci ktorého je uchádzač povinný úspešne absolvovať všetky tri časti, alebo byť aspoň zaradený na písomnú časť advokátskej skúšky, v opačnom prípade bude musieť advokátsku skúšku absolvovať znova v celom rozsahu.

Po úspešnom absolvovaní písomného testu bude uchádzač automaticky zaradený kanceláriou SAK na **písomné úlohy advokátskej skúšky**, t. j. s účinnosťou od 1. 8. 2022 bude termín písomných úloh, ale aj termín ústnej časti advokátskej skúšky prideľovať kancelária komory.

Rovnako ako doteraz, uchádzač vypracováva písomné úlohy z občianskeho, obchodného a trestného práva počas jedného dňa. Maximálny čas na spracovanie každej z písomných úloh sú dve hodiny. Písomné úlohy budú po novom hodnotiť dvaja *skúšobní komisári* a ich výsledok komora oznámi uchádzačovi do 14 dní od ich absolvovania. Konzultácie so skúšobnými komisármi budú prebiehať, v prípade záujmu uchádzačov, dištančne.

Ak uchádzač neprospeje z niektorej z písomných úloh, môže požiadať kanceláriu komory o opravný termín. Po novom bude teda možné opakovať písomné úlohy ako celok (ak bol uchádzač hodnotený „neprospeš“ zo všetkých troch skúšobných predmetov) alebo opakovať iba tú písomnú úlohu z ktorej uchádzač neprospeš. Skúšobný poplatok za opravný termín písomných úloh je 150 eur.

Na písomnú časť, alebo na opravný termín písomnej časti advokátskej skúšky pozve kancelária komory uchádzača za predpokladu, že od úspešného absolvovania písomného testu neuplynulo viac ako 6 mesiacov.

Na ústnu časť advokátskej skúšky pozve kancelária SAK uchádzača, ktorý úspešne absolvoval písomné úlohy.

Rozpis plánovaných termínov do júna 2023

(Zmena termínu komorou vyhradená.)

	Písomný test	Písomné úlohy	Ústna časť
08/2022	2. 8. 2022		
09/2022	2. 9. 2022	5. – 7. 9. 2022	
10/2022	6. 10. 2022	3. – 5. 10. 2022	10. – 12. 10. 2022
11/2022	3. 11. 2022	7. – 9. 11. 2022	14. – 16. 11. 2022
12/2022	1. 12. 2022	5. – 7. 12. 2022	12. – 14. 12. 2022
01/2023	5. 1. 2023	9. – 11. 1. 2023	16. – 18. 1. 2023
02/2023	2. 2. 2022	6. – 8. 2. 2023	13. – 15. 2. 2023
03/2023	1. 3. 2022	6. – 8. 3. 2023	13. – 15. 3. 2023
04/2023	31. 3. 2023	3. – 5. 4. 2023	12. – 14. 4. 2023
05/2023	5. 5. 2023	2. – 3. 5. 2023	9. – 11. 5. 2023
06/2023	1. 6. 2023	5. – 7. 6. 2023	12. – 14. 6. 2023
07/2023	6. 7. 2023		10. – 12. 7. 2023

Príklad advokátskej skúšky po novom v praxi

Príklad č. 1

Dňa 1. augusta 2022 bude kancelárii komory doručená prihláška koncipienta na advokátske skúšky. Všetky stanovené podmienky boli splnené, koncipient má splnenú prax. Kancelária komory oznámi koncipientovi, že eviduje jeho prihlášku a ponechá mu na výber termín testovej časti. Koncipient si zvolí termín testu 6. októbra 2022, ktorý aj úspešne absolvuje. Od tohto dátumu počítame validitu testu 6 mesiacov, teda validita testu uplynie 6. apríla 2023. Kancelária komory zaradí uchádzača na písomné úlohy 7. novembra 2022. Uchádzač všetky absolvuje s hodnotením prospel, pričom výsledok sa dozvie najneskôr 21. novembra 2022. Termín ústnej časti bude koncipientovi stanovený na 12. december 2022. V prípade úspešného absolvovania skúšky v danom termíne môže koncipient podať žiadosť o zápis do zoznamu advokátov prostredníctvom elektronickej žiadosti dostupnej na webovej stránke komory po prihlásení sa osobným menom a heslom. Kancelária komory pozve absolventa skúšky na zloženie sľubu.

Príklad č. 2

Dňa 1. augusta 2022 bude kancelárii komory doručená prihláška koncipienta na advokátske skúšky. Všetky stanovené podmienky boli splnené, koncipient má splnenú prax. Kancelária oznámi koncipientovi, že eviduje jeho prihlášku a ponechá mu na výber termín testovej časti. Koncipient si zvolí termín testu 6. októbra 2022, ktorý aj úspešne absolvuje. Validita testu uplynie 6. apríla 2023. Kancelária komory zaradí uchádzača na písomné úlohy

7. novembra 2022. Uchádzač sa z termínu ospravedlní. Poplatok v takom prípade neprepadne, ale uchádzač v prípade záujmu o nový termín písomnej časti musí kontaktovať kanceláriu komory s vyjadrením záujmu o zaradenie. Urobí tak 1. februára 2023. Kancelária uchádzača zaradí na najbližší dostupný termín 6 marca 2023. Koncipient absolvuje s hodnotením prospel písomné úlohy z obchodného a občianskeho práva, avšak z trestného práva bude hodnotený neprospel, pričom tento výsledok sa dozvedel 20. marca 2023. Dňa 5. apríla požiada kanceláriu komory o opravný termín písomných úloh z trestného práva. Bude zaradený na písomnú časť 2. mája 2023 (termín písomnej časti bude realizovaný mimo validity testu). Koncipient absolvuje písomnú úlohu iba z predmetu trestné právo s hodnotením prospel. Kancelária zaradí uchádzača na ústnu časť plánovanú na 12. mája 2023. Uchádzač sa z termínu ospravedlní. V takom prípade musí absolvovať opätovne test, pretože termín ústnej časti je mimo validity testu. Podobne by to bolo aj v prípade, kedy by uchádzač ústnu časť absolvoval, ale neprospel.

Príklad č. 3

Dňa 1. augusta 2022 bude kancelárii komory doručená prihláška koncipienta na advokátske skúšky. V prihláške však absentuje hodnotenie školiteľa, ktoré je povinnou náležitosťou. Kancelária komory vyzve koncipienta na doplnenie chýbajúcich náležitostí. Prihláška sa považuje za kompletne doručenú až dňom doručenia poslednej chýbajúcej písomnosti. (Platí aj pre výkaz praxe, ktorý je potrebné kancelárii komory doručiť v elektronickej podobe prostredníctvom súkromnej sekcie webovej stránky Slovenskej advokátskej komory.)

NEPREHLIADNITE – VÝZVA

Vážené advokátky, vážení advokáti,

dovoľujeme si Vás osloviť s otázkou, či naďalej požadujete doručovanie Bulletin slovenskej advokácie **v tlačenej verzii**, alebo vám postačí elektronicná podoba. Na tento účel vám budeme adresovať mailom výzvu na určenie, akým spôsobom si prajete stavovský časopis SAK odoberať.

Bude k dispozícii viacero možností. Naďalej bude ponechané doručovanie na adresu sídla alebo korešpondenčnú adresu, prípadne si môžete zvoliť výlučne doručovanie elektronickej mailom.

Ak však na výzvu, aby ste si uvedený spôsob vyznačili, nebudete reagovať a žiaden zo spôsobov si nezvolíte, bude vám Bulletin slovenskej advokácie doručovaný len v elektronickej podobe.

Výzva mailom na určenie spôsobu doručovania Bulletinu vám bude zaslaná na mailovú adresu uvedenú v matrike SAK a podrobnosti budú zverejnené v nasledujúcom čísle Bulletinu slovenskej advokácie.

Verejné napomenutie

Disciplinárne odsúdený

Mgr. Martin Paškala, advokát so sídlom advokátskej kancelárie na Záhradníckej ul. 27, 811 07 Bratislava 1, bol uznaný za vinného z porušenia stavovských predpisov, ktorých sa dopustil tak, že:

2. Dňa 22. 02. 2019 ako postupca uzatvoril s P. V., bytom 935 51 Turá č. 20 zmluvu o postúpení pohľadávky, ktorou postúpil peňažné prostriedky z titulu odmeny za poskytnuté právne služby v zmysle dohody o poskytovaní právnych služieb zo dňa 13. 10. 2017 uzatvorenej s obcou Turá, a to:

- v sume 1 070,68 eur s prísl. z titulu faktúry č. 18010033 zo dňa 18. 04. 2018 splatnej dňa 02. 05. 2018 za zastupovanie v konaní na Okresnom súde Levice pod sp. zn. 16C/11/2018,
- v sume 858,30 eur s prísl. z titulu faktúry č. 18010034 zo dňa 18. 04. 2018 splatnej dňa 02. 05. 2018 za zastupovanie v konaní na Okresnom súde Levice pod sp. zn. 7C/13/2018,
- v sume 549,08 eur s prísl. z titulu faktúry č. 18010035 zo dňa 18. 04. 2018 splatnej dňa 02. 05. 2018 za zastupovanie v konaní vedenom ORPZ Levice pod ČVS: ORP-77/1 -VYS-LV-2017 a OS Levice pod sp. zn. 3 T 198/2017,
- v sume 388,44 eur s prísl. z titulu faktúry č. 18010036 zo dňa 18. 04. 2018 splatnej dňa 02. 05. 2018 za zastupovanie v konaní vedenom ORPZ Nitra pod ČVS: ORP-1773/1 -VYS-NR-2017,
- v sume 223,04 eur s prísl. z titulu faktúry č. 18010037 zo dňa 18. 04. 2018 splatnej dňa 02. 05. 2018 za zastupovanie v konaní vedenom ORPZ Levice pod ČVS: ORP-244/2 -VYS-LV-2017,
- v sume 320 eur s prísl. z titulu faktúry č. 18010038 zo dňa 18. 04. 2018 splatnej dňa 02. 05. 2018 za zastupovanie v konaní vedenom ORPZ Levice pod ČVS: ORP-781/2 -VYS-LV-2017,
- v sume 200 eur s prísl. z titulu faktúry č. 18010039 zo dňa 18. 04. 2018 splatnej dňa 02. 05. 2018 za zastupovanie v konaní vedenom ORPZ Levice pod ČVS: ORP-781/2 -VYS-LV-2017,
- v sume 160 eur s prísl. z titulu faktúry č. 18010040 zo dňa 18. 04. 2018 splatnej dňa 02. 05. 2018 za vypracovanie trestného oznámenia,

pričom do zmluvy o postúpení pohľadávky označil svojho klienta, o aký druh právneho zastupovania išlo, podľa článku III. bodu 3.1. zmluvy o postúpení pohľadávky sa zaviazal súčasne s uzatvorením zmluvy postupníkovi odovzdať všetky doklady, najmä faktúry a vyúčtovanie právnych služieb a poskytnúť všetky potrebné informácie, ktoré sa týkajú postúpe-

nej pohľadávky, a to všetko bez toho, aby klient pozbavil advokáta povinnosti zachovávať mlčanlivosť.

6. V presne nezistenom čase od 01. 03. 2019 do 30. 04. 2019 prevzal právne zastúpenie P. V., bytom 935 51 Turá č. 20, proti obci Turá v upomínacom konaní – návrhu na vydanie platobného rozkazu o zaplatenie 3 769,54 eur s prísl., z titulu odmeny za poskytnutie právnych služieb podľa dohody o poskytovaní právnych služieb z 13. 10. 2017 uzatvorenej medzi DO advokátom a obcou Turá v nadväznosti na zmluvu o postúpení pohľadávky uzatvorenej dňa 22. 02. 2019 medzi advokátom a P. V., bytom 935 51 Turá č. 20, napriek tomu, že v konaniach, ohľadom ktorých uplatňuje P. V. nárok na zaplatenie odmeny za postúpené poskytnuté právne služby, poskytoval právne služby obci Turá.

Týmto konaním sa dopustil disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 zák. č. 586/2003 Z. z. o advokácii, pretože porušil povinnosť advokáta uloženú mu v

- § 23 ods. 1 zákona o advokácii, podľa ktorého advokát je povinný zachovávať mlčanlivosť o všetkých skutočnostiach, o ktorých sa dozvedel v súvislosti s výkonom advokácie, ak osobitný predpis na úseku predchádzania a odhaľovania legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu neustanovuje inak,
- § 21 písm. a) zákona o advokácii, podľa ktorého advokát je povinný odmietnuť poskytnutie právnych služieb, ak v tej istej veci, alebo vo veci s ňou súvisiacej poskytol právne služby inému, ktorého záujmy sú v rozpore so záujmami toho, kto o poskytnutie právnych služieb žiada,
- § 21 písm. d) zákona o advokácii, podľa ktorého advokát je povinný odmietnuť poskytnutie právnych služieb, ak informácia, ktorú má o inom klientovi alebo bývalom klientovi, by mohla toho, kto o poskytnutie právnych služieb žiada, neoprávnene zvýhodniť,
- § 18 ods. 2 zákona o advokácii, podľa ktorého advokát postupuje pri výkone advokácie tak, aby neznižoval dôstojnosť advokátskeho stavu. V záujme toho je povinný dodržiavať pravidlá profesijnej etiky a iné pravidlá, ktoré určuje predpis komory.

Za to mu bolo uložené disciplinárne opatrenie podľa § 56 ods. 2 písm. b) zákona o advokácii – **verejné napomenutie.**

Disciplinárne odsúdený bol zároveň podľa § 57 ods. 5 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii zaviazaný zaplatiť paušálne trovy konania vo výške 623 eur.

Rozhodnutie X. Disciplinárneho senátu SAK zo 17. 05. 2021 v spojení s rozhodnutím II. Odvolacieho disciplinárneho senátu SAK zo dňa 27. 10. 2021 nadobudlo právoplatnosť dňa 18. februára 2022.

S poukazom na výrokovú časť rozhodnutia popísanú vyššie, zverejňuje sa toto disciplinárne opatrenie ako napomenutie disciplinárne odsúdeného, ktorý sa má v rámci výkonu praxe advokáta v budúcnosti vyvarovať akéhokoľvek porušenia stavovských predpisov.

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ SAK

Povinnosť advokáta informovať klienta o termíne pojednávania a zabezpečiť účasť na pojednávaní

Advokát, ktorý neinformuje klienta riadne a včas o termíne pojednávania v jeho právnej veci, v dôsledku čoho sa klient na pojednávaní nezúčastní, pričom na pojednávaní sa nezúčastní ani advokát, následkom čoho dôjde k zamietnutiu žaloby pre zmeškanie, a následne sa advokát nevyjadrí na výzvu SAK ani k obsahu sťažnosti klienta, dopúšťa sa disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 ZoA, pretože takýmto konaním porušuje povinnosti mu uložené v § 18 ods. 1, 2, 3 a § 28 ods. 4 ZoA, § 6 ods. 1 písm. a) AP SAK.

*Rozhodnutie III. disciplinárneho senátu SAK z 5. novembra 2019,
sp. zn. DS III.-43/2019:2735/2018*

*Rozhodnutie I. odvolacieho disciplinárneho senátu SAK z 23. júna 2020,
sp. zn. I. ODS-4/2020:2735/2018*

Dotknuté ustanovenia:

- § 18 ods. 1, 2, 3 a § 28 ods. 4 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v platnom znení (ďalej len „ZoA“),
- § 6 ods. 1 písm. a) Advokátskeho poriadku SAK schváleného konferenciou advokátov 10. júna 2021 (ďalej len „AP SAK“)

Rozhodnutím III. disciplinárneho senátu SAK z 5. novembra 2019, sp. zn. DS III.-43/2019:2735/2018 v spojení s rozhodnutím I. odvolacieho disciplinárneho senátu SAK z 23. júna 2020, sp. zn. I. ODS-4/2020:2735/2018 bol disciplinárne obvinený advokát (ďalej len „DO advokát“)

uznaný za vinného

z disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 ZoA, pretože zavinene závažným spôsobom porušil povinnosti advokáta podľa § 18 ods. 1, 2, 3 a § 28 ods. 4 ZoA, § 6 ods. 1 písm. a) AP SAK

tým, že

1. ako právny zástupca pána A. B., ktorého právne zastupoval ako žalobcu v spore vedenom pred okresným súdom, svojho klienta neinformoval o stave konania a ani o tom, že v spore mu bolo dňa 30. 11. 2017 doručené predvolanie na pojednávanie na deň 11. 12. 2017, na ktorom sa z dôvodu, že o termíne nebol informova-

ný, žalobca nezúčastnil. Na predmetnom pojednávaní sa nezúčastnil ani právny zástupca – DO advokát, následkom čoho bola žaloba zamietnutá pre zmeškanie, o čom sa žalobca dozvedel až v čase, kedy bol rozsudok pre zmeškanie právoplatný a žalobca bol zaviazaný nahradiť protistrane trovy konania bez možnosti podať opravný prostriedok.

2. sa na výzvu predsedníčky Revíznej komisie SAK zo dňa 11. 12. 2018 k sťažnosti sťažovateľa pána A. B. nevyjadril, hoci ju prevzal dňa 7. 1. 2019,

za čo mu bolo uložené

podľa § 56 ods. 2 písm. c) ZoA disciplinárne opatrenie – **peňažná pokuta** vo výške 1 000 eur.

Podľa § 57 ods. 5 zákona o advokácii bola DO advokátovi uložená povinnosť zaplatiť na účet SAK paušálne náklady disciplinárneho konania vo výške 580 eur v lehote do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Z odôvodnenia:

Rozhodnutím III. disciplinárneho senátu SAK z 5. novembra 2019, sp. zn. DS III.-43/2019:2735/2018 bol DO advokát uznaný za vinného z disciplinárneho previnenia v súlade s podaným návrhom na začatie disciplinárneho konania, za čo mu bola podľa § 56 ods. 2 písm. c) ZoA uložená peňažná pokuta vo výške 3 000 eur a podľa § 57 ods. 5 ZoA povinnosť nahradiť paušálne trovy konania vo výške 520 eur.

Prvostupňový disciplinárny senát mal jednoznačne za preukázané, že skutky sa stali a že ich spáchal DO advokát. Disciplinárny senát pri úvahe o druhu disciplinárneho opatrenia prihliadol na rozsah a povahu porušenej povinnosti ako aj na to, že DO svojim konaním, resp. opomenutím konania, porušil povinnosti vyplývajúce mu zo ZoA ako aj povinnosti vyplývajúce z AP SAK, pričom svojim konaním (nekonaním) porušil aj povinnosti vyplývajúce z profesijnej etiky. DO svojim konaním, resp. nekonaním vo vzťahu k skutku uvedenom pod bodom 1), spôsobil sťažovateľovi ujmu na jeho právach, resp. škodu. V tomto prípade zo strany DO išlo o hrubú neobľúbivosť. DO tak svojim konaním znížil dôstojnosť advokácie a poškodil záujmy svojho klienta.

V neprospech DO vyhodnotil disciplinárny senát aj skutočnosť, že disciplinárne stíhaný advokát bol dosiaľ viackrát disciplinárne stíhaný. V neprospech DO vyhodnotil disciplinárny senát, že nespolupracoval s orgánmi komory počas disciplinárneho konania a bez vážneho dôvodu a ospravedlnenia sa DO nezúčastnil na disciplinárnom pojednávaní ako aj to, že jeho konaním (nekonaním) vznikla sťažovateľovi škoda.

Na základe odvolania DO advokáta I. odvolací disciplinárny senát napadnuté rozhodnutie zmenil v časti výroku o uloženom disciplinárnom opatrení tak, že podľa § 56 ods. 2 písm. c) ZoA uložil DO advokátovi peňažnú pokutu vo výške 1 000 eur a v časti výroku o náhrade trov konania tak, že DO advokátovi uložil povinnosť zaplatiť sumu 580 eur.

Odvolací disciplinárny senát sa plne stotožnil s výrokom o vine DO advokáta, ale pokiaľ ide o uložené disciplinárne opatrenie, vzhľadom na predložené účtovné závierky za rok 2017 a 2018 DO advokáta ako aj vzhľadom na prax disciplinárnych senátov pri ukladaní peňažných pokút v iných prípadoch, priklonil sa odvolací disciplinárny senát k argumentácii DO, že v tomto konkrétnom prípade je uložená výška peňažnej pokuty neprimerane vysoká, vo vzťahu k porušeniu stavovských predpisov, a to aj s prihliadnutím na prifažujúce okolnosti tak, ako sú uvedené v rozhodnutí prvostupňového disciplinárneho senátu, ako aj s prihliadnutím na fakt, že DO už bol uznaný v jednom prípade za disciplinárne vinného.

Z tohto dôvodu preto odvolací senát zmenil napadnuté rozhodnutie v časti ohľadom disciplinárneho opatrenia, kedy považoval za primerané, aj z pohľadu represívnej ako aj preventívnej funkcie disciplinárneho opatrenia, uložiť DO peňažnú pokutu vo výške 1 000 eur.

Odvolací senát, vzhľadom na potrebu aplikácie právnych predpisov platných v čase rozhodovania odvolacieho senátu, zmenil rozhodnutie aj v časti ohľadom úhrady paušálnych trov konania, ktorých správna výška v čase rozhodovania je 580 eur.

Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala
Mgr. Tatiana Frištiková, advokátka

Vyhlásenie publikačnej súťaže Bulletinu slovenskej advokácie pre rok 2022

Redakčná rada *Bulletinu slovenskej advokácie*
v spolupráci s Predsedníctvom Slovenskej advokátskej komory
vyhlásila pre rok 2022

XXI. ročník publikačnej súťaže Bulletinu slovenskej advokácie pre študentov právnických fakúlt, advokátskych koncipientov a mladých advokátov do 35 rokov.

Konkrétnu **tému si účastníci súťaže zvolia** sami. Podmienkou je aktuálnosť témy z teórie alebo praxe slovenského, európskeho alebo medzinárodného práva. Súťažný príspevok nesmie mať popisný charakter. Príspevky v rozsahu maximálne 34 000 znakov (vrátane medzier, literatúry, CV aj textu pod čiarou) treba poslať e-mailom na adresu ondrisova@sak.sk alebo darina.stracinova@sak.sk.

Termín uzávierky je **30. novembra 2022**.

Článok bude zaradený do súťaže v tom roku, v ktorom bude publikovaný. Porota zložená z členov redakčnej rady *Bulletinu slovenskej advokácie* publikované príspevky vyhodnotí do konca decembra 2022. Pre autorov sú pripravené finančné ceny, porota má právo cenu neudelieť, resp. zvýšiť odmenu. Ceny prvým trom autorom budú odovzdané na tradičnom Novoročnom stretnutí právnikov v januári 2023.

Poviedky o advokátoch a spravodlivosti

Kniha prináša 23 poviedok z pera známych slovenských spisovateľov

Jednotliví autori v nich ukazujú prácu advokáta, vyzdvihujú význam čestnosti a obetavosti advokáta pre naplnenie jeho poslania. Advokátov v týchto poviedkach stretáme pred súdom, v ich súkromí, v situáciách, keď pomáhajú svojim klientom, ale aj ako ľudí až príliš tvrdých k svojim zamestnancom, či klientom. Ukazujú čitateľovi, akým by advokát byť mal a akým byť nesmie. To všetko na pozadí hľadania spravodlivosti v konkrétnom prípade.

V knihe sú zaradené poviedky humorné i vážne, ktoré oslovia nielen advokátov, ale aj širšiu čitateľskú verejnosť, pre ktorú je literárne spracovanie práce advokáta tradične príťažlivé.

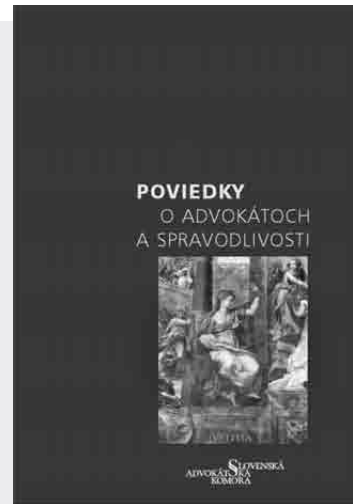
Kniha ponúka obraz advokáta a spravodlivosti v našej modernistickej literatúre v jej umelecky najhodnotnejších poviedkach. Obsahuje poviedky **Janka Jesenského, Tida J. Gašpara, Mila Urbana, Jána Čajaka, Jozefa Gregora Tajovského, Ladislava Nádaši-Jégeho, Alberta Martiša, Gustáva Maršalla-Petrovského, Petra Jilemnického, Jána Poničana a Ivana Horvátha.**

Slovenská advokátska komora vydaním tejto knihy v roku 2021 priniesla prvú tematickú zbierku poviedok venovaných advokácii v našej literatúre. Postavy advokátov v nich privádzajú čitateľa k zamysleniu nad významom advokácie v spoločnosti, konanie ich hrdinov nastavuje zrkadlo aj samotným advokátom.

Kniha je doplnená **esejom prof. Pavla Holländera** nazvanou *Umenie advokácie a advokácia v umení*, predslovom predsedu Slovenskej advokátskej komory a dvoma doslovmi – *Advokát v slovenskej literatúre* (Peter Kerecman), ktorý približuje niektoré ďalšie diela slovenskej literatúry, v ktorých vystupujú advokáti a doslovom PhDr. Jany Kuzmíkovej z Ústavu slovenskej literatúry SAV, ktorá výber poviedok i spoluzostavila (*Obraz advokáta v modernistickej literatúre*).

Cena 8 eur

Kontakt: ondrisova@sak.sk

Ladislav Čendula: Mojich šesť desaťročí v banskobystrickej advokácii

Slovenská advokátska komora nadväzuje na už skôr vydané knihy o niektorých významných slovenských advokátoch pôsobiacich v dávnejšej minulosti, či v druhej polovici 20. storočia. Vydala ďalšiu knihu spomienok, tentoraz banskobystrického advokáta Ladislava Čendulu.

Kniha Mojich šesť desaťročí v banskobystrickej advokácii vznikla v spolupráci s banskobystrickým redaktorom Jozefom Habočíkom. Spomienky Ladislava Čendulu približujú čitateľom nielen jeho život v advokácii, ale aj život banskobystrickej advokácie. Súčasťou knihy sú aj spomienkové texty viacerých súčasných advokátov z Banskej Bystrice a Zvolena, ktorých profesijný život bol so životom staršieho kolegu úzko spätý.

Publikácia je k dispozícii za 5 eur.

V prípade záujmu kontaktujte: ondrisova@sak.sk

Výber z aktuálneho diania na európskej a medzinárodnej úrovni

■ CCBE

CCBE – **Rada advokátskych komôr Európy** (*Conseil des Barreaux Européens*) je organizácia združujúca advokátske komory z 32 krajín a ďalších 13 pridružených a pozorovateľských krajín. Zastupuje tak záujmy vyše jedného milióna európskych advokátov. Pravidelne vystupuje v mene svojich členov na úrovni Európskej únie, vypracováva stanoviská, štúdie, zapája sa do projektov a chráni základné piliere advokácie. Slovenská advokátska komora je jej plnohodnotným členom.

Plenárne zasadnutie CCBE v Dubline

Delegácia Slovenskej advokátskej komory sa zúčastnila dňa 13. mája 2022 na plenárnom zasadnutí CCBE, ktoré sa konalo na pozvanie stavovskej organizácie írsky advokácie v Dubline. SAK zastupovali vedúci delegácie Michal Bužek a podpredseda SAK Ondrej Laciak. Na zasadnutí ako hostka vystúpila Európska prokurátorka Laura Kövesi s príspevkom o hlavnej činnosti Európskej prokuratúry pri vyšetrovaní podvodov v súvislosti s finančnými záujmami EÚ. Ďalšími spíkrami boli írsky minister spravodlivosti James Browne a írsky premiér Micheál Martin T.D.

■ Interné záležitosti

Okrem bežnej agendy schvaľovania zápisnice, rozpočtu a členstva vo finančnom výbore, boli z interných záležitostí CCBE predmetom schvaľovania návrh na zmenu štatútu CCBE, otázka odpustenia členského príspevku Ukrajinskej národnej advokátskej komore a prebehla aj diskusia o postupe vo vzťahu k členskej komore v prípade, ak krajina prestane byť členom Rady Európy, ako je to v prípade Ruskej federácie. Dlhodobou je predmetom diskusie aj žiadosť Azerbajdžanskej advokátskej komory o schválenie jej postavenia ako pozorovateľa v CCBE.

■ Migrácia, azyl, situácia na Ukrajine

CCBE pozorne sleduje otázku právneho postavenia vysídlených osôb z dôvodu prebiehajúceho ozbrojeného konfliktu na Ukrajine a vytvorila osobitnú podstránku v súvislosti so situáciou na Ukrajine na www.ccbe.eu/actions/ukraine/.

Delegácie schválili stanovisko pripravené výborom CCBE pre migráciu o aplikácii smernice o dočasnej ochrane v jednotlivých členských štátoch. Obsahom stanoviska je identifikácia hlavných nedostatkov a formulácia odporúčaní za účelom dosiahnutia riadneho výkladu a riadnej aplikácie smernice. CCBE privítala aktiváciu mechanizmu dočasnej ochrany vo vzťahu k osobám utekajúcim pred vojnou na Ukrajine.

Za problematický CCBE považuje obmedzený rozsah smernice a výklad v otázke voľného pohybu odídencov. Zdôrazňuje tiež potrebu zabezpečenia prístupu k plnohodnotnej právnej rade a právnej službe odídencom a osobám v núdzi. Rovnako dôležité je zabezpečenie tejto pomoci advokátmi so skúsenosťami v oblasti azylového práva. Preto je dôležité, aby krajiny vyčlenili dostatočné zdroje na kvalitnú právnu pomoc.

Druhým schváleným stanoviskom z dielne výboru CCBE pre migráciu je stanovisko na podporu posilnenia kľúčových procesných záruk pre maloleté osoby bez sprievodu pri cezhraničných konaniach.

CCBE pozorne sleduje a participuje na stretnutiach s pracovnou skupinou Európskej komisie ohľadom problematiky „freeze and seize“ („zmrazenie a zhabanie“) v súvislosti so sankciami uvalenými na občanov Ruska. CCBE cirkulovala v tejto otázke aj dotazník medzi delegáciami ohľadom právnych aspektov a problémov, ktoré z pohľadu advokátov vystávajú v súvislosti so sankciami.

Dňa 20. mája 2022 CCBE a Nadácia európskych advokátov organizujú webinár o postavení Medzinárodného trestného súdu (ICC) v kontexte konfliktu na Ukrajine, úlohe advokátov pri ochrane práv obetí v konaní pred ICC a o inštitúte univerzálnej jurisdikcie.

■ Deontológia a súkromné financovanie súdnych sporov
CCBE prijala stanovisko k odporúčaniam Európskeho parlamentu, ktorý zverejnil štúdiu o vyhodnotení *Zodpovedného súkromného financovania súdnych konaní* a adresoval Európskej komisii odporúčania v tejto oblasti. CCBE si uvedomuje benefit súkromného financovania z hľadiska prístupu k spravodlivosti, pripomína však hlavne riziká takéhoto prístupu. Pripomína tiež, že treba dôsledne zabezpečiť zásadu mlčanlivosti a dôvernosti komunikácie. Navrhuje vypustiť akékoľvek ustanovenie návrhu, ktoré zasahuje do autonómie a nezávislosti advokáta. CCBE vyzýva parlament na jasné zadefinovanie konfliktu záujmov.

■ Deklarácia európskych advokátov

o uplatňovaní právneho štátu

Predseda Francúzskej národnej advokátskej rady (CNB) sa obrátil na predsedov advokátskych komôr Európy a informoval o pripravovanej **Deklarácie európskych advokátov o uplatňovaní právneho štátu**. Deklaráciu iniciovala CNB pri príležitosti francúzskeho predsedníctva v Rade Európskej

únie a predstavili ju na zasadnutí Plenárneho zhromaždenia CCBE v Dubline. **Zámerom je, aby deklaráciu podpísali predstavitelia advokácie všetkých členských štátov EÚ pri príležitosti Európskej prezidentskej konferencie v júni vo Viedni počas stretnutia s francúzskym predsedníctvom Rady EÚ.** Cieľom tejto iniciatívy je opätovné potvrdenie záväzku advokátov chrániť, zachovávať a posilňovať právny štát. Predstavuje tiež príležitosť presadiť, resp. utvrdiť svoje postavenie hlavných partnerov verejných orgánov v otázkach právneho štátu. Deklarácia chce pripomenúť európskym inštitúciám ich zodpovednosť v súvislosti so zachovaním právneho štátu ako základnej zásady európskeho práva. Má tiež v úmysle zdôrazniť nehmotnú povahu právneho štátu, najmä v časoch kríz, ktorým v súčasnosti v Európe a inde čelíme.

Dajte vedieť študentom práva o súťaži CCBE

Amicus Curiae Contest

Súťaž organizuje CCBE a je určená pre študentov práva v posledných dvoch ročníkoch štúdia. Spočíva v príprave fiktívneho listu *Amicus Curiae* na podporu advokáta v ohrození. CCBE chce tak nielen poskytnúť študentom práva priestor nadobudnúť zručnosť pri príprave listu *Amicus Curiae*, ale zároveň upriamuje pozornosť na skutočnosť, že existujú advokáti čeliaci rôznym hrozbám pre výkon svojho povolania a zdôrazňuje kľúčovú úlohu advokátov pri budovaní a ochrane právneho štátu.

Súťaž má dve fázy. Záujemcovia podajú žiadosť v termíne **od 1. 9. do 31. 11. 2022**, v ktorej predstavia profil ohrozeného advokáta, jeho činnosť, pre ktorú čelí ohrozeniu a právne aspekty, ktoré by mali byť zdôraznené v liste. Žiadosti posúdi Výbor CCBE pre ľudské práva a vyberie troch finalistov do

10. 1. 2023. Tí pripravujú fiktívny list *Amicus Curiae* v anglickom alebo francúzskom jazyku do 31. 3. 2023. Víťazný list bude publikovaný na stránke CCBE a sociálnych sieťach a autorovi bude udelené ocenenie počas májového plenárneho zhromaždenia. Cenou pre víťaza je poznávací výlet v Grécku. Viac informácií na stránke CCBE: www.ccbe.eu/actions/events/amicus-curiae-contest/

■ AIJA

AIJA – **Medzinárodná asociácia mladých advokátov** (*Association internationale des jeunes avocats*) je celosvetová asociácia mladých právnikov vo veku do 45 rokov. Venuje sa organizovaniu seminárov a výročných stretnutí zameraných na výmenu know-how, ponúka prednášky nielen na právnické tímy – svoje nezastupiteľné miesto majú otázky osobného

rozvoja, soft skills a manažmentu advokátskej kancelárie. Slovenská advokátska komora je kolektívnym členom AIJA.

60. výročný kongres AIJA

Kolektívna skúsenosť s nedávnou pandémiou COVID-19 a jej vážnymi následkami priniesli do našich životov, ale aj do advokátskeho povolania, niekoľko nepredvídaných výziev a zmien. Lockdown a bezpečnostné opatrenia prinútili advokátov a ostatné právnické povolania k digitalizácii a transformácii v mnohých aspektoch. Teraz žijeme v novom „normále“, s inou perspektívou, obohacujeme sa a objavujeme nové trendy. Sme súčasťou evolúcie a vidíme, že budúcnosť pretvára advokáciu, vrátane oblastí manažmentu, udržateľnosti, odolnosti a využitia technológií. O týchto a iných témach budú účastníci diskutovať v Singapore na 60. medzinárodný kongres AIJA v dňoch **22. – 27. augusta 2022**. Program nájdete na singapore.aija.org.

Slovenská advokátska komora je kolektívnym členom AIJA, vďaka čomu môže poskytnúť trom osobám znížený registračný poplatok na každé podujatie AIJA. Dovoľujeme si týmto ponúknuť advokátom, ktorí nie sú členmi AIJA, ale radi by sa zúčastnili na konkrétnom podujatí, využiť túto možnosť. V prípade záujmu o viac informácií, prosím, kontaktujte odbor medzinárodných vzťahov SAK (chladekova@sak.sk).

■ Rada Európy

Začali sa práce na vypracovaní právneho nástroja na posilnenie ochrany advokátov

Výbor expertov na ochranu advokátov (CJ-AV) sa na svojom prvom zasadnutí v Štrasburgu pustil do práce na budúcom právnom nástroji na posilnenie ochrany povolania advokáta a práva na výkon povolania bez predsudkov a obmedzení. Výbor pracujúci pod vedením Európskeho výboru pre právnú spoluprácu (CDCJ), sa skladá z 15 zástupcov členských štátov, spomedzi sudcov, prokurátorov, advokátov, štátnych zamestnancov, akademikov a iných vysokokvalifikovaných odborníkov, ako aj množstvo účastníkov a pozorovateľov (okrem iných aj Advokáti bez hraníc, CCBE, IBA, ECBA). Výbor má dva roky na vypracovanie návrhov budúceho nástroja. Na svojom prvom zasadnutí výbor expertov prebehla diskusia o rôznych aspektoch, ktoré by mal budúci nástroj pokrývať a o výhodách a rizikách vypracovania záväzného či nezáväzného právneho nástroja. Výbor pracoval pod predsedníctvom Christophu Henrichsa z Nemecka a zvolil svojho podpredsedu, Valentyna Gvozdyho, súčasného podpredsedu Ukrajinskej národnej advokátskej komory.

Vzdelávací program Rady Európy HELP v spolupráci so SAK

spustil kurz o športovom práve

V poradí už šiesti pilotný kurz HELP Rady Európy v ponuke pre slovenských advokátov a koncipientov sa venuje európskym a vnútroštátnym aspektom ochrany ľudských práv v oblasti športu. Dištančný kurz sme odštartovali hybridným úvodným stretnutím 17. mája 2022 na pôde SAK v Bratislave. Ďalších 8 týždňov budú účastníci študovať pod vedením tútora advokáta Miroslava Chlipalu dištančne na vzdelávacej online platforme HELP. Kurz bol otvorený pre 30 členov SAK a 10 účastníkov z iného ako advokátskeho prostredia a sme radi, že sme mohli privítať zástupcov Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR, a organizácií a agentúr, ktoré sa venujú profesionálnemu športu.

Na úvodnom seminári vystúpili zástupkyne Rady Európy Eva Pastrana a Ana Medarska-Lazova, ktoré účastníkom priblížili program HELP (*Human Rights Education for Legal Practitioners*) určený pre advokátov, sudcov a prokurátorov. Prihovoril sa aj advokát a rozhodca Martin Maisner, ktorý zastupoval atléta Mateja Tótha v dopingovej kauze. Kurz sa venuje témam ako športová arbitráž a spravodlivý proces, právo na súkromie, ochrana života, zdravia a bezpečia, sloboda preja-

vu a združovania, zákaz diskriminácie, doping a ľudské práva, ovplyvňovanie športových výsledkov či ochrana a bezpečnosť divákov počas športových podujatí.

Vzdelávacia platforma HELP ktorá ponúka asi 40 rôznych kurzov z dielne Rady Európy je dostupná bezplatne pre všetkých záujemcov o samoštúdium: help.elearning.ext.coe.int. V prípade otázok ohľadom programu HELP kontaktujte odbor medzinárodných vzťahov SAK (chladekova@sak.sk).

Mgr. Lucia Strečanská
Kancelária SAK

STAGE INTERNATIONAL 2022

Pozvánka na stáž

Parížska advokátska komora (*l'Ordre des Avocats de Paris*) a *Ecole de formation professionnelle des barreaux de la Cour d'appel de Paris* ponúka slovenským advokátom možnosť zúčastniť sa medzinárodnej stáže pre mladých advokátov, ktorí hovoria plynulo po francúzsky a majú záujem o získanie praktických skúseností s francúzskym právnym systémom. Dvojmesačná stáž prebieha **od 3. októbra do 25. novembra 2022** a je rozdelená na dve časti:

Študijná časť,

ktorá sa bude konať v *l'Ecole de Formation du Barreau* v podobe seminárov o francúzskom súdnom konaní, o systéme francúzskej advokácie a o etike advokátskeho povolania;

Praktická časť,

ktorú následne stážisti absolvujú v parížskych advokátskych kanceláriách.

Požiadavky na uchádzača o stáž: Medzinárodná stáž je určená advokátom a advokátkam do 40 rokov, vyžaduje sa znalosť francúzskeho jazyka, vrátane znalosti francúzskej právnej terminológie.

Financovanie stáže: Študijná a praktická časť stáže je hradená Parížskou advokátskou komorou. Náklady na cestu, náklady na ubytovanie a stravu znáša účastník.

Slovenská advokátska komora poskytne úspešnému kandidátovi sumu 500 eur na čiastočné pokrytie nákladov.

V prípade záujmu o stáž zašlite na odbor medzinárodných vzťahov SAK (strecanska@sak.sk):

1. štruktúrovaný životopis (SJ + FJ); 2. motivačný list vo francúzskom jazyku; 3. fotografiu.

Uzávierka prihlášok je 17. júna 2022.

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ ČAK

Prevzatie zastúpenia advokátom, porušenie povinností voči klientovi

Je disciplinárnym previnením, ak advokát po prevzatí zastupovania klienta v prebiehajúcom konaní nezaloží plnú moc na zastupovanie do súdneho spisu ani klienta neinformuje o stave jeho veci a po nariadení pojednávania súdom sa na tomto pojednávaní nezúčastní a na odporúčanie advokáta sa ho po predchádzajúcom ospravedlnení nezúčastní ani klient, v dôsledku čoho súd vydá rozsudok v neprospech klienta.

Rozhodnutie disciplinárneho senátu disciplinárnej komisie ČAK z 22. novembra 2021 v spojení s rozhodnutím odvolacieho disciplinárneho senátu ČAK z 10. júna 2021, sp. zn. K 44/2018¹

Dotknuté ustanovenia:

- § 16 ods. 1, 2, § 17 zákona č. 85/1996 Sb., o advokácii
- čl. 4 ods. 2 a čl. 9 ods. 1 uznesenia predstavenstva Českej advokátskej komory č. 1/1997 Vestníka zo dňa 31. 10. 1996, ktorým sa stanovujú pravidlá profesionálnej etiky a pravidlá súťaže advokátov Českej republiky (etický kódex) v platnom znení (ďalej len „etický kódex“),
- **obdobné ustanovenia slovenských právnych predpisov:** § 18 ods. 1, 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v platnom znení; § 2 ods. 2, § 6 ods. 1 písm. a) Advokátskeho poriadku SAK z 10. júna 2021

Disciplinárne obvinený advokát bol uznaný za vinného z disciplinárneho previnenia, ktorého sa dopustil

tým, že

dňa 23. 7. 2013 prevzal právne zastúpenie M. J. P. vo všetkých záležitostiach a súdnych konaniach vo veci P. B. a potom, čo dňa 26. 5. 2016 prevzal právne zastúpenie M. J. P. ako žalovaného v už prebiehajúcom konaní vedenom na okresnom súde o zaplatení 49 900 Kč s prísl., do súdneho spisu najmenej do 11. 1. 2017 nezaložil plnú moc udelenú mu M. J. P., tohto

svojho klienta dostatočným spôsobom neinformoval o stave jeho veci. Následne, keď okresný súd nariadil termín pojednávania na deň 11. 1. 2017, z ktorého sa M. J. P. na jeho odporúčanie ospravedlnil, na toto pojednávanie sa nedostavil, ani nezabezpečil zastúpenie M. J. P. substitučne, v dôsledku čoho súd konal v neprítomnosti M. J. P. a na pojednávaní vydal rozsudok, ktorým M. J. P. uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi žalovanú sumu s príslušenstvom a trovy konania.

Uložené disciplinárne opatrenie – písomné napomenutie.

Z odôvodnenia:

Disciplinárny senát neuveril disciplinárne obvinenému jeho procesnú obranu, že zmluvný vzťah zastúpenia nevznikol, lebo jeho vznik bol viazaný až na potvrdenie poisťovne o úhrade poskytnutých právnych služieb, resp. príslubu takej úhrady. Predovšetkým toto tvrdenie nijako nedoložil a z preukázaných skutočností také zistenie ani nevyplývalo, keď zistené skutočnosti skôr svedčia o opaku. Sám obvinený uviedol, rovnako ako aj sťažovateľ vo svojej sťažnosti, že sa s M. J. P. opakovane stretol, avšak zo stretnutí alebo rokovaní nie je žiadny záznam alebo zápis, ktorý by tvrdenie obvineného podporil. Naopak, sám obvinený pripustil, že plnú moc pripravil pre M. J. P. on podľa vlastného vzoru, teda vrátane jej obsahu. Disciplinárne obvinený pritom nerozlišuje medzi

zmluvou o poskytovaní právnych služieb, ktorá môže byť dojednaná aj ústne, a plnú mocou ako písomným dokladom o splnomocnení, ktoré na základe takej zmluvy alebo dohody vzniklo. Ak teda klientovi pripravil konkretizovanú plnú moc dokladujúca jeho splnomocnenie na zastúpenie klienta v určitej veci a nechal ju klientom podpísať, a to nie raz, ale dvakrát s dlhším časovým odstupom, je zjavné, že také splnomocnenie dokladovalo vzniknutý zmluvný vzťah, a to bez ohľadu na to, kto mal odmenu za poskytnuté služby hradíť. Pokiaľ mal obvinený skutočne v úmysle vznik zastúpenia touto skutočnosťou podmieňovať, a tým účinky vzniku zmluvného vzťahu a z neho vyplývajúceho splnomocnenie odložiť, mohol a mal tak urobiť písomne v súlade s článkom 16 ods. 4 Etického kódexu a článkom 1 a 3 uznesenia predstavenstva č. 9/1999 Vestníka, ktorým sa ustanovujú niektoré podrobnosti o dokumentácii advokáta vedené pri poskytovaní právnych služieb, v znení neskorších predpisov.

Zo skutočnosti, že klientovi takú plnú moc vystavil a nechal mu ju podpísať, ako aj z toho, že nijako nerozporoval, že je osobou oprávnenou na doručenie rozsudku súdu prvého stupňa menom M. J. P. a na základe klientom do spisu založeného splnomocnenia v štádiu konania pred súdom prvého stupňa ďalej postupoval v odvolacom konaní, možno naopak vyvodíť, že také zastúpenie vzniklo a že obrana obvineného je rýdzo účelová. Za daných okolností nemožno konanie obvineného, ktorý do súdneho spisu nezaložil plnú moc, teda nezaistil tok procesných informácií medzi súdom a svo-

jou osobou ako zástupcom a následne klientom, a hoci bol aj napriek tomu klientom o termíne pojednávania informovaný, na pojednávanie sa nedostavil bez toho, aby to oznámil klientovi, považovať za postup, ktorý by bol riadnym výkonom advokácie, ale za závažné zavinené porušenie povinností advokáta.

Disciplinárny senát uložil obvinenému disciplinárne opatrenie vo forme napomenutia, čo zdôvodnil tak, že obvinený je advokátom s dlhoročnou praxou a je nevyhnutné naňho hľadieť, ako by nebol dosiaľ disciplinárne postihnutý. Samotný odmietavý postoj disciplinárne obvineného bez akejkoľvek sebareflexie viedol senát k záveru, že nemožno od uloženia disciplinárneho opatrenia upustiť, ale napomenutie má tu dostatočnú preventívnu funkciu a korešponduje tak so závažnosťou disciplinárneho previnenia, ako aj s doterajšou dĺžkou praxe a s bezúhonnosťou disciplinárne obvineného.

Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Poznámka

1 Preložené a spracované podľa Vrábliková, P.: Z kárné praxe.

In: Bulletin advokácie, č. 3/2022, s. 71.

Právnu vetu a rozhodnutie preložila a spracovala
Mgr. Tatiana Frištková, advokátka

XXIX. Konferencie Karlovarské právnické dny

Grandhotel Ambassador Národní dům, Karlovy Vary

16. – 18. 6. 2022

Pořádají:

Karlovarské právnické dny – Společnost českých, německých, slovenských a rakouských právníků, z. s.
Česká advokátní komora, Slovenská advokátska komora
DAV – Arbeitsgemeinschaft Internationales Wirtschaftsrecht
Ústav štátu a práva SAV, EPRAVO.CZ, a. s., DTJV

Odborní mediální partneři:

Nakladatelství C. H. Beck, s. r. o., Nakladatelství Leges, s. r. o., Nakladatelství Wolters Kluwer CR, a. s.,
Atlas consulting, spol. s r. o., Právní rádce, Právní prostor, Advokátní deník,
IWRZ – Zeitschrift für Internationales Wirtschaftsrecht

Partneři konference AGROFERT, a.s. ČAP Skupina ČEZ

Účastnický poplatek je 10 000 Kč + DPH.

V rámci Slavnostní recepce dne 17. 6. 2022 budou předána tradiční ocenění společnosti.

Podmínky účasti a přihlášení: www.kjt.cz

DO VAŠEJ KNIŽNICE

Oprava chyby v katastrálnom operáte

Jakubáč, R. – Lenická, Z.: **Oprava chyby v katastrálnom operáte.**

1. vydanie. Bratislava : Wolters Kluwer, s. r. o., Bratislava, 2021, 113 s.

Publikácia *Oprava chyby v katastrálnom operáte* predstavuje prvú monografiu svojho druhu, pojednávajúcu o inštitúte opravy chyby v katastrálnom operáte a o konaní o oprave chyby v katastrálnom operáte v slovenskej odbornej literatúre. Doposiaľ boli tomuto inštitútu a konaniu venované „iba“ odborné články, resp. štúdie v odborných periodikách a výklady v komentároch ku katastrálnemu zákonu, avšak publikácia iba o tomto druhu katastrálneho konania na trhu odbornej literatúry absentovala.

JUDr. Róbert Jakubáč, PhD. a **JUDr. Zuzana Lenická** – autori publikácie – dlhodobo pôsobia na Úrade geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky.

Monografia je rozdelená na tri kapitoly. **V prvej kapitole** autori v stručnosti predstavujú kataster nehnuteľností, jeho obsah a účel spravovania. Autori zároveň ozrejmujú rozdiel medzi právnym stavom evidovaným v katastri a skutočným stavom.

V druhej kapitole autori uvádzajú základný prehľad právnej úpravy zápisov do katastra nehnuteľností formou vkladu a záznamu. Pri konaní o zázname sa zaoberajú nielen všeobecnými listinami, ktoré sú predmetom zápisu v rámci tohto konania, ale svoju pozornosť zameriavajú aj na špecifickejšie listiny, ktoré sa v rámci uvedeného konania do operátu katastra nehnuteľností zapisujú. Ide najmä o zápis rozhodnutia o schválení registra obnovenej evidencie pozemkov, zápis listín vo vzťahu k odstúpeniu od zmluvy a listín vzťahujúcich sa k zápisu exekučného záložného práva. V uvedených prípadoch dochádza k prelínaniu s inštitútmi iných právnych predpisov, konkrétne so zákonom o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom,¹ Občianskym zákonníkom,² Exekučným poriadkom³ a s mnohými ďalšími právnymi predpismi. Uvedené konania majú svoje osobitosti a nielen laická, ale aj odborná verejnosť sa doposiaľ nemala možnosť dozvedieť o špecifikách zápisu týchto listín do operátu katastra nehnuteľností. Nie je výnimočná situácia, že na liste vlastníctva je pri vlastníčkovi zapísaný titul nadobudnutia „Rozhodnutie Správy katastra o schválení ROEP č. zo dňa“, od 1. 10. 2013 „Rozhodnutie Okresného úradu, katastrálneho odboru o schválení ROEP č. zo dňa“ a často ani právne vzdelaná verejnosť nevie, čo tento zápis vlastne znamená, na základe čoho bol do listu vlastní-

tva vykonaný a aké sú ďalšie možnosti eventuálneho riešenia vlastníckych vzťahov. V tejto časti preto autori venujú pozornosť celému procesu konania o obnove evidencie niektorých pozemkov až po zápis rozhodnutia o schválení registra obnovenej evidencie pozemkov do operátu katastra nehnuteľností, vrátane možností nápravy nesprávne vykonaných zápisov.

Inštitút odstúpenia od zmluvy, ako aj práva na vrátenie daru prešli v priebehu rokov svojím vlastným vývojom, až sa explicitne stanovili podmienky, kedy možno odstúpenie od zmluvy, respektíve právo na vrátenie daru, právne relevantným spôsobom uplatniť aj s právnymi dôsledkami spojenými s týmto úkonom. Keďže správne orgány na úseku katastra nehnuteľností sú výlučne nespornými orgánmi, autori sa v publikácii venovali aj problémom, ku ktorým dochádza v aplikačnej praxi, kde či už odstúpenie od zmluvy, alebo právo na vrátenie daru, sú medzi účastníkmi sporné.

Publikácia sa zameriava aj na zápis exekučného záložného práva, ktoré sa svojou povahou javí aj ako inštitút poznámky, aj ako inštitút záznamovej listiny vzhľadom na svoje účinky a tým pádom má význam aj pre poradie zápisov práv k nehnuteľnostiam. Zásada priority zápisov práv je bezpečy jednou zo základných zásad spravovania katastra nehnuteľností, avšak tu sa stretáva právna úprava Exekučného poriadku a katastrálneho zákona, s čím sa autori v publikácii vysporiadajú.

Ohľadom zápisu iných záznamových listín do operátu katastra nehnuteľností je potrebné uviesť, že aj zmluvy môžu byť predmetom zápisu v rámci tohto konania a publikácia obsahuje logické odôvodnenie, prečo tomu tak je a ktoré konkrétne listiny, aj napriek tomu že sú označené ako *zmluvy*, sú predmetom konania o vykonanie záznamu, ktorý má iba deklaratórne účinky.

Autori sa v druhej časti venujú aj zápisu poznámok a iných údajov do katastra, pričom je potrebné uviesť, že poznámkou sa do katastra žiadne práva nezapisujú. Naďalej sa jedná o zrejmu nesprávnu zákonodarcu, uvedenú v § 4 ods. 2 zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov. Vo vzťahu k zápisu poznámky sa neuplatňuje ani zásada priority zápisov.⁴

V **tretej kapitole** je obsiahnutý podrobný výklad o inštitúte opravy chyby v katastrálnom operáte a o konaní o oprave chyby v katastrálnom operáte. Publikácia je komplexným spôsobom zameraná na konanie o oprave chyby v katastrálnom operáte ako celku, od momentu jeho začatia, do momentu jeho ukončenia vydaním rozhodnutia alebo vyhotovením protokolu a eventuálnym následným zápisom do katastra nehnuteľností. Z uvedeného vyvstáva otázka použitia Správneho poriadku na predmetné konanie, s čím sa autori v publikácii vysporiadali aj vzhľadom na následné možnosti nápravy takéhoto výstupu správneho orgánu. Od použitia Správneho poriadku sa odvíja aj účastníctvo v konaní o oprave chyby v katastrálnom operáte, čomu autori venujú pozornosť s poukazom na to, či ide o konanie o oprave chyby v katastrálnom operáte formálnym alebo neformálnym spôsobom. Autori sa veľmi precíznym spôsobom zameriavajú na možnosti začatia tohto konania, či už z vlastného podnetu alebo na návrh, pričom vyzdvihujú nesporný charakter tohto konania.

Osobitnú pozornosť autori v predmetnej monografii venujú jednotlivým podmienkam opravy chyby v katastrálnom operáte, stanoveným v § 59 katastrálneho zákona ako z hľadiska právneho, tak podporne aj z hľadiska technického. Autori v rámci tretej kapitoly vysvetľujú aj ďalšie inštitúty, s ktorými sa možno stretnúť, a to je spochybnenie hodnovernosti údajov katastra, resp. duplicitné alebo viacnásobné vlastníctvo, chybné zobrazenie hraníc pozemkov v katastrálnej mape, resp. mape určeného operátu, rozdiel medzi parcelou registra „C-KN“ a „E-KN“, ako aj inštitút ďalšej právnej zmeny a jej vplyv na konanie o oprave chyby. Od toho, či sa na konanie o oprave chyby vzťahuje alebo nevzťahuje Správny poriadok, závisí aj výstup z predmetného konania, ktorým je buď rozhodnutie o oprave chyby alebo protokol o oprave chyby. Hoci sa na uvedené konanie vo väčšine prípadov vzťahuje Správny poriadok, jeho výsledkom nemusí byť vždy iba rozhodnutie o oprave chyby v katastrálnom operáte. Správny poriadok dáva správne orgánu možnosť konanie zo zákonom taxatívne určených dôvodov zastaviť, alebo návrh na vykonanie opravy v katastrálnom operáte zamietnuť, na čo predmetná publikácia reflektuje. Od použitia Správneho poriadku sa odvíja aj možnosť nápravy výstupov správneho orgánu na úseku katastra postupom podľa správneho poriadku alebo nemožnosť nápravy takéhoto výstupu vzhľadom na vylúčenie subsidiárnej pôsobnosti správneho poriadku. Autori venujú pozornosť možnostiam nápravy rozhodnutia správneho orgánu na úseku katastra nehnuteľností o oprave chyby v katastrálnom operáte či už prostredníctvom inštančného postupu podľa Správneho poriadku, ako aj možnostiam nápravy prostredníctvom inštitútov správneho súdnictva.

V závere publikácie sú uvedené spôsoby ukončenia konania o oprave chyby v katastrálnom operáte a listiny, na základe ktorých možno zapísať zmenené údaje do operátu katastra nehnuteľností. Nepochybne veľký prínos majú aj prílohy, ktorými sú jednotlivé vzory žiadostí, týkajúce sa konania o oprave chyby v katastri nehnuteľností, nakoľko toto kona-

nie nie je tak frekventované, ako napríklad konanie o návrhu na vklad.

V rámci výkladu autori zohľadňujú stanoviská prezentované v súdnej praxi, týkajúce sa nielen konania o oprave chyby v katastrálnom operáte, ako aj svoje poznatky z dlhoročnej aplikácie praxe.

Publikácia je určená predovšetkým sudcom, koncipientom, advokátom, notárom, správcom konkurznej podstaty, študentom právnických fakúlt a ďalších fakúlt, kde prichádzajú študenti do kontaktu s katastrom nehnuteľností, realitným maklérom, zamestnancom správnych orgánov na úseku katastra nehnuteľností či pozemkových odboroch, ako aj širokej odbornej verejnosti, ktorá prichádza do kontaktu so zápsmi do katastra nehnuteľností a opravou zápisov v katastri nehnuteľností.

Poznámky

- 1 Zákon NR SR č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom.
- 2 Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník.
- 3 Zákon NR SR č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov.
- 4 Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. SŽ-o-KS 145-146/03 zo dňa 30. 10. 2003.

JUDr. Lucia Filagová

Úrad geodézie, kartografie a katastra SR

Advokát Vojtech „Tatenko“ Rampášek nestor slovenskej advokácie

Publikácia podrobne mapuje život JUDr. Vojtecha Rampášeka v tesnej väzbe na aktuálny vývoj v spoločnosti aj v advokácii. Zachytený je pomerne dlhý a rôznorodý časový úsek 57 rokov – od obdobia česko-slovenskej advokácie z konca 30. rokov až po znovuzrodenie slobodnej advokácie po roku 1990. Autorom je advokát **JUDr. Michal Rampášek**, vnuk JUDr. Vojtecha Rampášeka.

V prípade záujmu kontaktujte: **Cena: 5 eur**
stracinova@sak.sk alebo ondrisova@sak.sk

Bulletin slovenskej advokácie

CENNÍK INZERCIE platný od 1. januára 2022

Charakteristika

Bulletin slovenskej advokácie je **odborný recenzovaný časopis pre právnu vedu a prax** vydávaný Slovenskou advokátskou komorou.

V tlačenej podobe je distribuovaný do všetkých advokátskych kancelárií na Slovensku, poslancom NR SR, na súdy a ďalšie inštitúcie.

V elektronickej podobe je zasielaný advokátom s pozastavenou činnosťou, ako aj budúcim advokátom – advokátskym koncipientom.

Mesačný náklad je 5 000 ks, spolu s elektronickej podobou **zasahuje takmer 8 000 osôb**. Z marketingového hľadiska je *Bulletin slovenskej advokácie* **najväčším právnickým médiom s dobre definovanou cieľovou skupinou**.

Špecifikácia

Periodicita: mesačník (8 čísel + 2 dvojčísla)

Náklad: mesačne 5 000 ks výtlačkov + 3 000 ks zasielaných elektronickej

Formát: A4 (210 × 297 mm)

Rozsah: 64 – 96 strán + obálka

Ceny inzercie

Vnútorne strany

– vid' obrazové schémy

2./3. strana obálky – 1 000 eur

rozмеры: 210 × 297 mm

(+ 3 mm dookola na orez)

Farebnosť inzerátu nerozhoduje.

4. strana obálky – 1 400 eur

rozмеры: 210 × 297 mm

(+ 3 mm dookola na orez)

Farebnosť inzerátu nerozhoduje.

Vkladaná inzercia – 0,15 eura/ks

Ide o distribúciu inzerentom dodaných tlačovín spolu s bulletinom.

Maximálna veľkosť je A4.

Špeciálny inzerát – 17 eur

Výlučne pre advokátov a advokátske kancelárie, ktorého účelom

je ponuka práce pre koncipienta/koncipientku, má jednotnú úpravu a rozmer štvrtiny strany (kvadrant).

Inzerát pre koncipientov/ky,

ak si hľadajú prácu v AK – zadarmo

Riadková inzercia sa neuvěřňuje.

Zľavy z opakovania

Ceny sú uvedené bez DPH 20 %

a sú zmluvné, pre množstevné zľavy sa informujte na ondrisova@sak.sk alebo telefonicky: **02 204 227 28**.

Podklady

v elektronickej podobe musia byť definitívne spracované pre tlač vo formátoch EPS, PDF, JPG, TIF... a spĺňať **technické parametre:**

nedegradované fotografie s rozlíšením cca 300 dpi, farebnosť CMYK, texty v krivkách. Pri osobitnej požiadavke na vernosť reprodukcie musí inzerent dodať nátláčok.

Materiál na vkladajú inzerciu si zabezpečí inzerent a doručí ho na adresu, ktorú mu oznámi redakcia. Inzerent zodpovedá za obsah inzerátu i za kvalitu podkladov.

Osmina strany
83 x 58 mm (š x v)

čb 50 eur
cmyk 100 eur

Štvrtina strany
– kvadrant
83 x 123 mm
(š x v)

čb 100 eur
cmyk 200 eur

Štvrtina strany – vodorovný pás
174 x 58 mm (š x v)

čb 100 eur
cmyk 200 eur

Vodorovná
polovica strany
spadavka
210 x 145 mm
(š x v)

+3 mm dookola na orez

čb 200 eur
cmyk 400 eur

Vodorovná
polovica strany
zrkadlo
174 x 123 mm
(š x v)

čb 200 eur
cmyk 400 eur

Zvislá
polovica strany
zrkadlo
83 x 254 mm
(š x v)

čb 200 eur
cmyk 400 eur

Zvislá
polovica strany
spadavka
101 x 297 mm
(š x v)

+3 mm dookola na orez

čb 200 eur
cmyk 400 eur

Celá strana
zrkadlo
174 x 254 mm
(š x v)

čb 400 eur
cmyk 800 eur

Celá strana
spadavka
210 x 297 mm
(š x v)

+3 mm dookola na orez

čb 400 eur
cmyk 800 eur

beck-online

rýchlosť | spoľahlivosť | kvalita

JUDr. Dominika Sarková
advokátka

IUS
AEGIS

„ Najviac pri práci oceňujem prehľadnú knižnicu komentárov a judikatúry, ktorá sa pravidelne aktualizuje. Veľmi užitočné sú funkcie pre prácu s textom a s odkazmi, čo prispieva k zvýšeniu efektivity práce. “

Jednoducho si to vyskúšajte

na www.beck-online.sk

VELKÉ
H
Občans
Záv
Zvláštní